



gemeente VOORSCHOTEN

Ontwerp Structuurvisie

VOORSCHOTEN 2025

September 2016



**GROEN
VEILIG &
BETROKKEN**

VOORWOORD



Voor u ligt de nieuwe structuurvisie Voorschoten 2025. Voorschoten is een prachtig dorp. Niet voor niets voerden we zowel in 2013 als in 2014 de lijst aan bij het Elsevier-onderzoek naar de beste woongemeente in Zuid-Holland. De kwaliteit van Voorschoten is daarmee van regionaal belang. We moeten zorgen dat dit zo blijft. Maar er moet ook ruimte zijn voor initiatief.

We moeten zorgen dat we optimaal gebruikmaken van de ruimtelijke mogelijkheden die Voorschoten biedt. Alleen zo kunnen we ons dorp vitaal houden. Met de structuurvisie schetsen we onze ambities voor de toekomst en leggen we de basis voor ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende tijd. Zo verzekeren we ons ervan dat Voorschoten er in de toekomst ook goed bij ligt.

In de afgelopen periode zijn er gesprekken gevoerd over deze structuurvisie, maar ook over de andere visies zoals de Toekomstvisie Voorschoten, de woonvisie en de economische visie. Die gesprekken waren waardevol en veel inbreng is meegenomen

in deze visie. Over sommige onderwerpen waren we het eens: we wonen in een prachtig dorp, veel dingen gaan goed, maar sommige dingen kunnen beter.

De conclusie was duidelijk: we moeten ons mooie dorp en de inwoners koesteren. Wij zetten daarom in op het behouden en versterken van het groene dorpse karakter van Voorschoten.

Er zijn ook uitdagingen, bijvoorbeeld door de vergrijzing, de toenemende mobiliteit en de duurzaamheidsopgaven. Dynamiek in het dorp is wenselijk, maar de ruimte is beperkt. Hoe gaan deze opgaven oppakken? Graag samen met u. Deze structuurvisie is daarmee ook geen eindstation, maar juist een vertrekpunt om samen aan de slag te gaan met de transitie naar de omgevingswet en het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van Voorschoten. Samen zijn we verantwoordelijk voor het Voorschoten van de toekomst.

Wethouder Bianca Bremer

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	P. 03	ANALYSE			
HOOFDSTUK 1 • INLEIDING	P. 06	HOOFDSTUK 3 • BOUWSTENEN	P. 016	HOOFDSTUK 5 • TRANSITIES	P. 034
1.1 Inleiding	P. 06	3.1 Evaluatie structuurvisie Voorschoten 2005-2020	P. 016	5.1 Demografische ontwikkeling	P. 034
1.2 Aanleiding	P. 06	3.2 Hart van Holland: agenda omgevingsvisie	P. 018	5.2 Technologische vernieuwing	P. 035
1.3 Doelstelling	P. 07	3.3 Toekomstvisie Voorschoten 2025	P. 018	5.3 Globalisering	P. 035
1.4 Het participatieproces	P. 07	3.4 Koersdocument Structuurvisie	P. 022	5.4 Schaalvergroting	P. 036
1.5 Leeswijzer	P. 07	3.5 Opbrengst participatie	P. 024	5.5 Klimaatverandering	P. 036
		3.6 Inventarisatie uitgebreide procedures	P. 024	5.6 Energietransitie	P. 036
				5.7 Duurzaamheid	P. 036
STRATEGIE		HOOFDSTUK 4 • DE VOORSCHOTENSE KARAKTERISTIEK	P. 026	HOOFDSTUK 6 • SECTOREN	P. 038
HOOFDSTUK 2 • STRATEGIE EN STURING	P. 010	4.1 Chronologische ontwikkeling	P. 026	6.1 Groen en water	P. 038
2.1 Inleiding	P. 010	4.2 Ruimtelijke kwaliteiten	P. 029	6.2 Cultureel erfgoed	P. 042
2.2 Wettelijk kader	P. 010	4.3 Typisch Voorschoten	P. 030	6.3 Wonen	P. 044
2.3 Transitie naar omgevingswet	P. 011	4.4 Kwaliteiten in de regio	P. 033	6.4 Economie, recreatie en toerisme	P. 044
2.4 Sturingsfilosofie	P. 012			6.5 Verkeer	P. 047
2.5 Methodiek	P. 012			6.6 Milieu, duurzaamheid en afval	P. 048
2.6 Strategische positie	P. 012			6.7 Zorg	P. 049

6.8	Sport en gezondheid	P. 050
6.9	Accommodaties	P. 050
6.10	Onderwijs	P. 051
6.11	Kunst en cultuur	P. 051
6.12	Conclusie, swot-analyse	P. 052

VISIE

HOOFDSTUK 7 • VOORSCHOTEN: GROEN, VEILIG EN BETROKKEN		P. 054
7.1	Van analyse naar visie	P. 054
7.2	Voorschoten: Groen, veilig en betrokken	P. 055
7.3	Wat gaan we doen?	P. 059
7.4	Gebiedsuitwerkingen	P. 061
7.5	Visiekaart Voorschoten 2025 Groen, veilig en betrokken	P. 063

HOOFDSTUK 8 • SAMENHANG IN HET OMGEVINGSBELEID

8.1	Samenhang tussen gebied en sector	P. 064
8.2	Gebiedsindeling	P. 064
8.3	Gebiedsgerichte ambities	P. 064

UITVOERING

HOOFDSTUK 9 • UITVOERING		P. 074
9.1	Grondbeleid	P. 074
9.2	Plan Mer	P. 075
9.3	Uitvoeringsprogramma	P. 075

INLEIDING



1.1 INLEIDING

In deze nieuwe structuurvisie wordt een integrale ruimtelijke visie op hoofdlijnen geschetst voor Voorschoten in 2025. In aanloop hier naar toe is samen met inwoners een koersdocument opgesteld om met inwoners en politiek te discussiëren over de richting van de Structuurvisie Voorschoten 2025. Dit koersdocument bevat tien richtinggevende uitgangspunten voor de structuurvisie en is in april 2015 vastgesteld door de gemeenteraad. Deze uitgangspunten vormen de basis van deze structuurvisie. Omdat de structuurvisie een op zichzelf staand document is, zijn onderdelen uit het koersdocument hierin één op één overgenomen.

1.2 AANLEIDING

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) verplicht gemeenten een structuurvisie op te stellen. Naast de wettelijke verplichting vanuit de Wro, is er een aantal andere redenen waarom is gestart met het opstellen van een nieuwe structuurvisie.

- De huidige Structuurvisie Voorschoten 2005 - 2020 (vastgesteld in 2007) is opgesteld onder de (oude) Wet op de Ruimtelijke Ordening en voldoet niet aan de eisen die de Wro aan een structuurvisie stelt.
- In de afgelopen periode zijn zowel ruimtelijke als sociaal-maatschappelijke nieuwe vraagstukken naar voren gekomen waarop een actuele integrale visie is gewenst.
- Als voorbereiding op de komst van de omgevingswet is een actuele visie op de gemeente gewenst om de transitie naar een omgevingsvisie te vereenvoudigen.
- Recent zijn alle bestemmingsplannen in Voorschoten herzien en vastgesteld. Deze bestemmingsplannen zijn vooral conserverend van aard. Er worden bij de gemeente regelmatig verzoeken ingediend voor ontwikkelingen die niet passen

binnen het geldende bestemmingsplan. Deze verzoeken worden per locatie zorgvuldig en integraal beoordeeld, maar een actueel samenhangend toetsingskader voor de gehele gemeente ontbreekt omdat de huidige structuurvisie vrij globaal is en niet genoeg houvast geeft om de verzoeken te beoordelen. De nieuwe structuurvisie zal zorgen voor een eenduidige en meer efficiënte afhandeling van de verzoeken. Het biedt burgers inzicht in de visie van de gemeente op een bepaald gebied of thema en daarmee meer duidelijkheid aan de voorkant over de haalbaarheid van een plan.

- Om de samenhang van ontwikkelingen en daarmee de ruimtelijke kwaliteit van Voorschoten te bewaken, is het van belang om in de structuurvisie de ruimtelijke visie neer te leggen die het dorp als geheel beschouwd.

1.3 DOELSTELLING

Het doel is het opstellen van een breed gedragen, gebiedsdekkend ruimtelijk afwegingskader voor Voorschoten tot aan 2025. De structuurvisie geeft nut en noodzaak aan van het duurzaam behoud van Voorschoten voor volgende generaties met ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Het nodigt andere partijen uit te investeren in Voorschoten en biedt binnen een richtinggevend kader ruimte aan ambities van initiatiefnemers.

Binnen de structuurvisie is een heldere balans aanwezig tussen het uitstippelen van een concrete ruimtelijke koers en tegelijkertijd de benodigde flexibiliteit om in te spelen op toekomstige trends en ontwikkelingen.

1.4 HET PARTICIPATIEPROCES

Het eerder opgestelde koersdocument is mede tot stand gekomen door het interactieve proces met externe belanghebbenden, dat gehouden is voor de toekomstvisie Voorschoten, het bezoek

aan scholen en het bezoek aan de bibliotheek. Ook zijn er voor de sectorale ruimtelijke visies verkeer, wonen en economie in oktober 2014 drie SWOT-avonden gehouden met desbetreffende stakeholders. De sterke (Strengths) en zwakke (Weaknesses) punten van Voorschoten zijn voor elke sector in beeld gebracht, evenals de kansen (Opportunities) en bedreigingen (Threats). De sectorale visies geven input voor de deze structuurvisie. Voor alle (andere) sectoren is bestaand vastgesteld beleid de basis voor deze structuurvisie.

Het koersdocument is het vertrekpunt voor de nu voorliggende structuurvisie. De vertaling van het koersdocument naar de structuurvisie is gedaan met Voorschotense inwoners en andere belanghebbenden. Ook andere overheden en buurgemeenten hebben een bijdrage geleverd. Voor de Structuurvisie Voorschoten 2025 is gebruik gemaakt van de kennis en ervaring in het dorp. Alle inbreng is meegenomen in deze visie. Om partijen niet onnodig dubbel te belasten is er deels ook gebruik gemaakt van de opbrengst uit recent gehouden participatietrajecten van andere (ruimtelijke) visies zoals de woonvisie, de verkeersvisie en de economische visie en de Toekomstvisie Voorschoten 2025. Daarnaast zijn er intensieve gesprekken gevoerd met senioren, scholieren en leden van de bibliotheek. Ook zijn er verschillende (advies)commissies en verenigingen uit Voorschoten benaderd. In juni en juli 2016 is alle eerder betrokken partijen een terugkoppeling gegeven over de wijze waarop hun inbreng is verwerkt.

Dit alles heeft geleid tot de nu voorliggende ontwerp structuurvisie. Op grond van afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht en de Inspraakverordening Voorschoten worden het ontwerp met bijbehorend uitvoeringsprogramma gedurende zes weken ter inzage gelegd. Binnen deze termijn kan een ieder zijn



of haar zienswijze indienen. Deze zienswijzen worden beantwoord en eventueel volgen hieruit wijzigingen op de ontwerp structuurvisie. De nota van beantwoording en de structuurvisie worden na de inspraaktermijn vastgesteld door de gemeenteraad. Op een structuurvisie is geen bezwaar en beroep mogelijk.

1.5 LEESWIJZER

De strategie van de visie en de wijze waarop deze sturing geeft aan het ruimtelijk beleid van de gemeente komt in hoofdstuk 2 aan de orde.

Hoofdstukken 3, 4, 5 en 6 vormen het analysedeel van deze structuurvisie. Een gedegen analyse van diverse bouwstenen, de Voorschotense karakteristiek, actuele trends en ontwikkelingen en een sectorale beschouwing is noodzakelijk voor het opstellen van een goed afgewogen visie.

Hoofdstuk 7 vormt de schakel tussen de voorgaande hoofdstukken en de komende hoofdstukken. Er wordt uitgelegd hoe op basis

van de beschrijving van de huidige kwaliteiten van Voorschoten uit hoofdstuk 4, de te verwachten trends en ontwikkelingen uit hoofdstuk 5 en de sectorale analyse uit hoofdstuk 6 leiden tot de visie op Voorschoten 2025.

De visie op Voorschoten en de samenhang tussen de thema's en de verschillende locaties komt aan bod in hoofdstuk 8. Tot nu toe heeft de structuurvisie betrekking op het schaalniveau van de hele gemeente. In dit hoofdstuk wordt Voorschoten opgedeeld in vier gebieden met een verschillende typologie en dynamiek. Per sector worden in een matrix doelstellingen of ambities geformuleerd voor de vier gebieden.

Tot slot bevat hoofdstuk 9 de uitvoeringsparagraaf. Dit hoofdstuk gaat in op het vervolgtraject en de in te zetten instrumenten.



STRATEGIE

STRATEGIE EN STURING



2.1 INLEIDING

De structuurvisie 2025 wordt gemaakt op basis van de uitkomsten van het participatietraject, bestaand vastgesteld beleid, trends en ontwikkelingen en een analyse van de huidige situatie. In dit hoofdstuk wordt aangegeven binnen welke kaders de structuurvisie tot stand is gekomen en op welke manier hier sturing aan wordt gegeven.

2.2 WETTELIJK KADER

Rijksbeleid

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) schetst een beeld hoe Nederland er in 2040 uit moet zien: concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. De Rijksoverheid richt zich op nationale belangen, zoals een goed vestigingsklimaat, een degelijk wegennet en waterveiligheid. In de SVIR en de monitor Infrastructuur en Ruimte zijn 13 nationale belangen beschreven. Buiten die belangen hebben de decentrale overheden (provincie en gemeenten) beleidsvrijheid. Het uitgangspunt is dat het rijk taken decentraliseert of dereguleert (decentraal, tenzij...).

Deze koers betekent voor de gemeente dat meer dan voorheen moet worden ingezet op een goede afstemming met de provinciale Visie ruimte en mobiliteit (VRM). Om zorgvuldig ruimtegebruik te bevorderen, heeft het Rijk een 'ladder voor duurzame verstedelijking' opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Gemeenten hanteren de ladder voor duurzame verstedelijking om de keuze voor en situering van nieuwe woon- en werklocaties te verantwoorden.

De ladder is opgebouwd uit de volgende drie treden:

1. Bestaat er behoefte aan een voorgenomen ontwikkeling?
2. Zo ja, kan die dan binnen bestaand stedelijk gebied worden gerealiseerd?
3. En als dat laatste niet zo is, komt de ontwikkeling dan op een locatie die passend ontsloten is?

Provinciaal beleid

Provinciale Staten van Zuid-Holland hebben op 9 juli 2014 de Visie ruimte en mobiliteit (VRM), de Verordening ruimte, het Programma ruimte en het Programma mobiliteit vastgesteld. De Visie ruimte en mobiliteit biedt geen vast omlijnd eindbeeld, maar wel een perspectief voor de gewenste ontwikkeling van Zuid-Holland als geheel. De VRM biedt voldoende flexibiliteit om in de ruimtelijke ontwikkeling te reageren op maatschappelijke initiatieven.

De vier rode draden in de VRM zijn:

1. Beter benutten en opwaarderen van wat er is;
2. Vergroten van de agglomeratiekracht;
3. Verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit;
4. Bevorderen van een water- en energie-efficiënte samenleving.

Het overgrote deel van het buitengebied en enkele delen in het bebouwde gebied van Voorschoten bevinden zich volgens de Verordening ruimte in beschermingscategorie 2, gebieden met een bijzondere kwaliteit. De provincie wil een aantal specifieke waarden en gebieden in stand houden omdat ze landschappelijk, ecologisch of qua gebruikswaarde bijzonder en kwetsbaar zijn. Zij leveren daarmee een belangrijke en specifieke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van Zuid-Holland.

Het buitengebied van Voorschoten wordt beschreven als een groene buffer. Behoud van deze ruimte is van belang voor de identiteit en leefkwaliteit van het gebied. De stedelijke druk is relatief groot, maar tegelijkertijd vormen deze gebieden op de schaal van de provincie een onmisbare 'tegenhanger' van de stedelijke dynamiek en verdichting. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn hier mogelijk, maar extra bescherming tegen (grootschalige) stedelijke ontwikkeling is van belang om de schaal en het karakter van deze gebieden in stand te houden.

2.3 TRANSITIE NAAR DE OMGEVINGSWET

Deze structuurvisie is opgesteld in de periode dat de omgevingswet in voorbereiding is. Naar verwachting wordt de omgevingswet in 2019 van kracht. De omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water en regelt daarmee het beheer en de ontwikkeling van de leef-omgeving. Het streven naar een gezonde en veilige leefomgeving als maatschappelijk doel staat centraal in de omgevingswet.

De omgevingswet heeft als uitgangspunten:

- minder en overzichtelijke regels;
- meer ruimte voor initiatieven;
- lokaal maatwerk en vertrouwen.

In de omgevingswet wordt in plaats van een structuurvisie over een omgevingsvisie gesproken. De voorliggende structuurvisie is de opvolger van de huidige structuurvisie Voorschoten 2005-2020 en vormt de inhoudelijke basis voor de toekomstige omgevingsvisie. De nieuwe structuurvisie helpt in de transitie naar de omgevingswet. Een actuele structuurvisie dwingt de gemeente

om haar zaken in het ruimtelijk domein op orde te hebben en biedt daarmee houvast in de overgangssituatie naar een nieuw wettelijk stelsel.

Een omgevingsvisie wordt net als een structuurvisie verplicht voor gemeentelijke overheden en beschrijft op hoofdlijnen de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In een omgevingsvisie richt de visievorming zich op verschillende terreinen, waarvan een aantal verplicht zijn, zoals bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur en cultureel erfgoed. Daarbij wordt ingegaan op de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud ervan. Deze thema's worden in de omgevingsvisie niet alleen samengevoegd, maar ook met elkaar verbonden. De fysieke leefomgeving wordt in samenhang beschouwd. Er zullen voor deze thema's geen aparte sectorale visies meer ontwikkeld worden.

Centraal in de omgevingswet staat het vroegtijdig samenwerken met de omgeving: bewoners, ondernemers, belangenorganisaties. Dit vergroot de betrokkenheid en het draagvlak voor initiatieven maar vraagt een andere rol van de overheid. De omgevingsvisie gaat dan ook in op de sturingsfilosofie van het vaststellende bestuursorgaan en daarmee op zijn eigen rol bij de realisatie van die visie.

Deze structuurvisie zal zoveel mogelijk voorsorteren op de omgevingswet. Er wordt ingegaan op de sturingsfilosofie en voor zover mogelijk is de strategische visie van alle ruimtelijk relevante thema's opgenomen. Wel is het sectorale beleid nog vastgelegd in separate visies die in 2015 en 2016 zijn vastgesteld. De sturingsfilosofie zoals hierna verwoord in hoofdstuk 2.4 zal in de transitieperiode richting de omgevingswet verder worden uitgewerkt.

Primaire maatschappelijke doelen van de omgevingswet uit artikel 1.3:

- Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang: Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit.
- Op een doelmatige wijze beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

2.4 STURINGSFILOSOFIE

Ruimtelijke ordening maakt deel uit van een groter geheel. Het nut van ruimtelijke ordening moet bijdragen aan een leefbare samenleving. Onze samenleving verandert voortdurend onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen. Een veranderende samenleving vraagt om een veranderende invulling van de rol van de overheid in het ruimtelijk domein. Niet meer één waarbij de overheid zelf vooraf alles bepaalt en vastlegt, maar één die zich actief richt op uitdagen, inspireren en meedenken.

Een structuurvisie of omgevingsvisie is een inspirerende visie die binnen kaders ruimte geeft voor maatwerk en toekomstige ontwikkelingen. De visie borgt zowel de essentiële ruimtelijke kwaliteiten, maar nodigt ook uit en biedt kansen aan initiatieven. Dat is uitnodigingsplanologie.

Aandachtspunt is om te denken vanuit het perspectief van de inwoners. De komst van de omgevingswet en de decentralisaties binnen het Sociaal Domein vragen een andere blik op de ruimtelijke



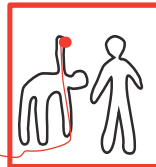
Uitnodigend



Procesgericht



Samen met partners



Maatwerk



Vrijheid binnen kaders



Inspirerend

Afbeelding: Uitnodigingsplanologie

ordering. Een integrale benadering, waarbij burgers en overheid samenwerken, wordt steeds belangrijker.

De gemeente heeft in het ruimtelijk domein echter ook een andere rol. De rol van toetsen en afwegen. In deze rol wordt op transparante wijze het algemeen belang afgewogen tegen het persoonlijk belang van de initiatiefnemer. De structuurvisie of omgevingsvisie is daarbij het integrale afwegingsinstrument van de gemeente.

2.5 METHODIEK

De structuurvisie is een integrale visie. Dit betekent dat vanuit de verschillende beleidsvelden (wonen, voorzieningen, economie, omgeving en mobiliteit) is gekeken naar de huidige situatie en naar de trends en ontwikkelingen, die op ons afkomen. Deze zijn integraal afgewogen. Op basis van deze afweging worden keuzes gemaakt voor de toekomst.

Met deze structuurvisie willen we de markt uitnodigen, verleiden en faciliteren. Dit doen we volgens de filosofie van uitnodigingsplanologie. Daarom geven we met deze structuurvisie op hoofdlijnen aan welke veranderingen we voor ogen hebben en geven we ruimte aan initiatieven uit de markt. We geven kaders waarbinnen ontwikkelingen en projecten kunnen plaatsvinden.

2.6 STRATEGISCHE POSITIE

Voor het ontwikkelen van een structuurvisie moet niet alleen naar Voorschoten zelf worden gekeken. Ontwikkelingen op een grotere schaal zijn ook van invloed op ons grondgebied. De gemeentegrens wordt meer en meer overschreden, zowel in het dagelijks gebruik van de inwoners als in de organisatie van publieke dienstverlening. Voorschoten werkt samen met andere gemeenten in verschillende verbanden. Per onderwerp wordt een passende en logische alliantie gezocht.

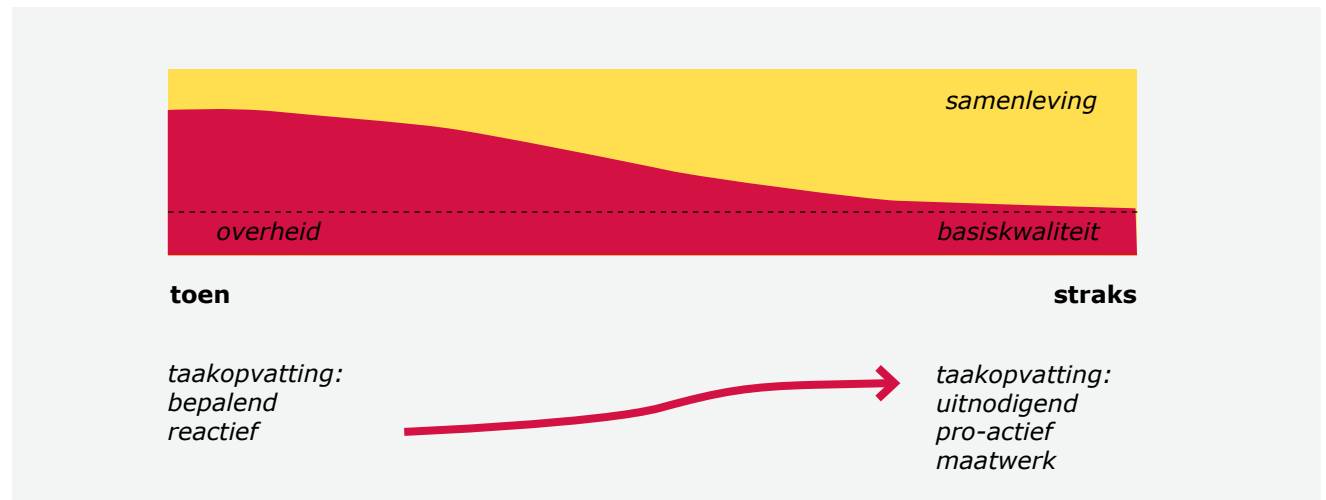
Voorschoten heeft een zeer gunstige ligging in Zuid Holland tussen Den Haag en Amsterdam en nabij Schiphol. Door de aanwezigheid van het spoor en de twee stations en de nabijheid van de A4 en de A44 is Voorschoten relatief goed ontsloten.

Voorschoten valt onder de regio Holland Rijnland. Deze regio bestaat uit 14 gemeenten. Voorschoten bevindt zich aan de zuidzijde van het gebied dat Holland Rijnland beslaat. Een deel van de gemeenten van deze regio werken ook samen in de Leidse regio. Hierin werkt Voorschoten samen met de gemeenten Leiden, Zoeterwoude, Leiderdorp en Oegstgeest. Aangezien Voorschoten aan de zuidzijde van Holland Rijnland ligt en grenst aan de Metropoolregio wordt er ook met verschillende gemeenten uit die regio samengewerkt. Voorschoten heeft een bijzonder positie als schakel tussen de verschillende regio's.

Het vormen van strategische allianties met naastgelegen gemeenten in de verschillende regio's biedt kansen om zaken opnieuw en op het meest ideale schaalniveau te organiseren. In het ruimtelijk domein wordt ook samen gewerkt aan de pilot Hart van Holland: agenda omgevingsvisie waar naast Voorschoten ook negen andere gemeenten bij betrokken zijn.

Op het gebied van groen, recreatie en cultuurhistorie werkt Voorschoten nauw samen met de andere Duin, Horst en Weide gemeenten: Leidschendam-Voorburg en Wassenaar. Samen zijn wij ook verenigd in de landschapstafel Duin, Horst en Weide, waar ook de gemeenten Den Haag, Zoetermeer en Leiden en ondernemers, landgoedeigenaren en maatschappelijke organisaties bij zijn aangesloten. Ook wordt er op het gebied van groen samen gewerkt in het verband van de Leidse Ommelanden waar naast de gemeenten van de Leidse regio ook Katwijk, Kaag en Braassem, Teylingen en belangenvereniging de Groene Klaver bij aangesloten zijn.

In de verschillende samenwerkingsverbanden behartigt Voorschoten haar belangen in de regio met behoud van de lokale identiteit. Onze identiteit met de daarbij behorende kwaliteiten en ambities is vastgelegd in deze structuurvisie. Deze visie biedt een sterke profilering van Voorschoten in de regio. De structuurvisie heeft rekening gehouden met beleid van rijk, provincie, aangrenzende regio's en buurgemeenten en vormt daarmee ook een middel voor afstemming met andere overheden.



Afbeelding: Veranderende rol van de overheid

Afbeelding: Ruimtelijke vertaling TVV 2025, wensbeeld Voorschoten 2025 - regionaal



ANALYSE

BOUWSTENEN

Aan het opstellen van deze structuurvisie is een breed participatietraject en een grondige analyse voorafgegaan. Dit hoofdstuk begint met een evaluatie van de structuurvisie Voorschoten 2005-2020. Daarna komt de agenda omgevingsvisie aan de orde. Vervolgens wordt de ruimtelijke vertaling van de Toekomstvisie Voorschoten 2025 benoemd gevolgd door de uitgangspunten uit het koersdocument en de uitkomsten van het participatietraject. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een inventarisatie van de uitgebreide Wabo procedures. Samen vormen deze onderdelen de bouwstenen voor de structuurvisie.

3.1 EVALUATIE STRUCTUURVISIE VOORSCHOTEN 2005-2020

Relevant voor het opstellen van de nieuwe structuurvisie is om te beginnen met een evaluatie van de vorige structuurvisie op hoofdlijnen. Welke onderdelen uit die visie zijn nog actueel en kunnen worden overgenomen in de nieuwe structuurvisie?

De structuurvisie 2005 - 2020 geeft het na te streven ruimtelijke vertaalbare beeld aan. De structuurvisie vormt een kader voor te ontwikkelen projecten. Samenvattend wordt het kader als volgt beschreven:

1. Het kaartbeeld "ruimtelijk structuurbeeld 2020" visualiseert de ruimtelijke opbouw van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling;
2. Uitgangspunt voor de ruimtelijke en economische ontwikkeling van onze gemeente is, dat minimaal het bestaande inwoneraantal met een gevarieerde bevolkingsopbouw gehandhaafd blijft; daarop zal de te realiseren woningbouw afgestemd dienen te blijven;
3. Ruimtelijke mogelijkheden zullen geboden dienen te worden om het bestaande aantal arbeidsplaatsen in stand te houden, waarbij ingezet wordt om minder passende bedrijvigheid in de woonomgeving te vervangen door arbeidsplaatsen in de directe omgeving van het NS-station;
4. De omvang van Voorschoten met zijn inwoners, woningen, bedrijvigheid en centrumvoorzieningen kan op duurzame en volwaardige wijze ontsloten blijven worden door de bestaande infrastructuur;
5. Deze infrastructuur zal kwalitatief wel beter geschikt gemaakt dienen te worden, onder meer door verbetering van de fietspadenstructuur, de noodzaak van een rondweg ontbreekt;
6. De kwaliteit en omvang van sportaccommodaties dienen afgestemd te zijn op de toekomstige behoeften, waarbij de huidige kwaliteit en omvang als een minimum gelden;

7. Het centrumgebied verder te completeren en aantrekkelijker te maken als ontmoetingsplaats voor Voorschoten in combinatie met het versterken van de historische koppeling van het centrumgebied met de Vliet, waardoor aansluiting gevonden wordt bij de recreatieve potentie van de Vliet en de Vlietlanden;
8. Een van de vertrekpunten van de structuurvisie Voorschoten 2005-2020 blijft, indien nut en noodzaak onomstotelijk worden aangetoond, dat de bovenregionale verbindingroute A4 - A44 (genaamd Rijnlandroute) op basis van het Korte Vliettracé kan worden gerealiseerd;
9. Mocht onverhoopt de besluitvorming op provinciaal en rijksniveau tot een ander tracé binnen de gemeentegrenzen van Voorschoten leiden, dan zal een dergelijke verbinding geen rechtstreekse aansluiting dienen te krijgen op het plaatselijke wegennet en is ondergronds een absoluut uitgangspunt.

Hierbij is het goed te vermelden dat punt 8 en 9 ingaan op de Rijnlandroute. Voor deze route is inmiddels gekozen voor een tracé dat ter hoogte van Voorschoten (ten zuiden van Noord Hofland) ondergronds wordt aangelegd in een geboorde tunnel.

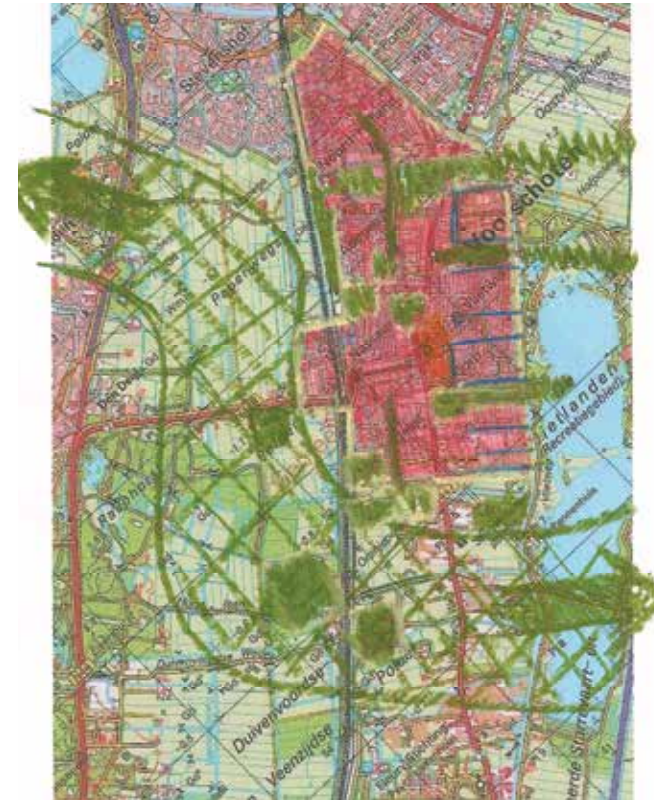
Als belangrijkste kernthema's worden vermeld:

- Het versterken en herontwikkelen van het centrumgebied als kloppend en bindend hart van onze gemeenschap;
- Het ervoor zorgdragen, dat het bebouwde gebied van Voorschoten één duurzaam gekoppeld en samenhangend dorpsgebied zal zijn;
- Het bundelen van voorzieningen in zgn. "zorgzones" binnen de verschillende woonwijken;
- Het versterken van de historische koppeling van het centrumgebied met de Vliet, waardoor aansluiting gevonden wordt bij de recreatieve potentie van de Vliet en de Vlietlanden;

- Het afronden en ruimtelijk versterken en vernieuwen van het bestaande dorpsgebied in combinatie met de reeds geplande nieuwe woonwijken "Krimwijk", "Starrenburg III" en het "Van der Hoevenpark";
- Handhaven en versterken van de bestaande parken en landgoederen als groene oases in en rondom het dorp;
- Handhaven en versterken van het groene karakter van ons dorp door lanen als groene aders de verbindende schakels te laten vormen tussen de landgoederen;
- Aandacht voor het verbeteren en waar nodig vervangen van bestaande woonbuurten door meer eigentijdse en goed geoutilleerde woningen in bijpassende omgeving;
- Op basis van het bestaande wegennet het verkeer zodanig geleiden, dat een veilig en duurzaam bruikbaar en te beheren verkeer - en vervoersnet blijft bestaan. Daarbij bijzondere aandacht voor de zwakkere verkeersdeelnemers;
- Het gebruik van de fiets wordt gestimuleerd door een goede fietsinfrastructuur, voldoende en veilige stallingsmogelijkheden bij de stations en in het centrum en een optimalisering van het fietspadenstelsel, dat is aangesloten op de regionale fietspaden.

De ruimtelijke hoofdstructuur van Voorschoten is de afgelopen 15 jaar in essentie ongewijzigd gebleven en vormt het kader waarbinnen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn.

Grotendeels is bovenstaande kader en zijn de kernthema's nog steeds actueel en vormen de basis voor Voorschoten. In de looptijd van de structuurvisie is een aantal projecten opgepakt namelijk: Deltaplein, nieuwbouw bij AH, Krimwijk II, Van der Hoevenpark, nieuwe schoolgebouwen, reconstructie Vlietwijk, reconstructie Dobbewijk, ontwikkeling Duivenvoordecorridor.



Afbeelding: Ruimtelijk structuurbeeld 2020, Structuurvisie 2005-2020

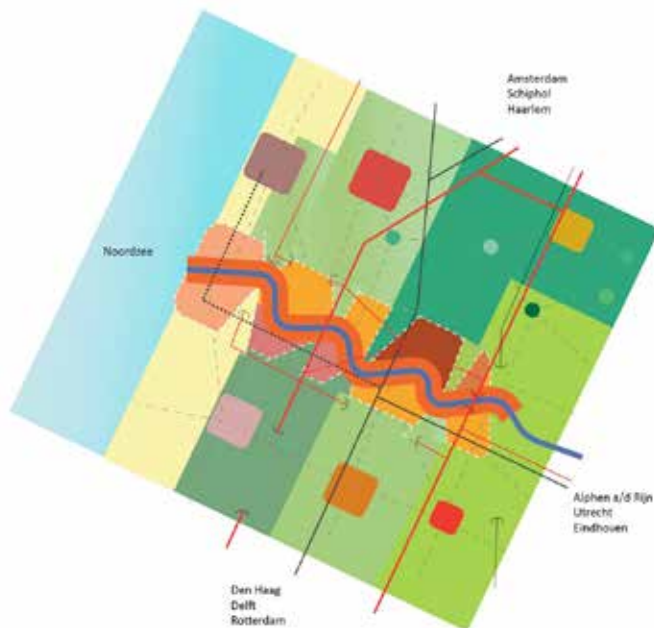
Naar aanleiding van deze evaluatie zijn er zes actuele opgaven te benoemen aan de hand van de structuurvisie 2005-2020 die zijn meegenomen bij het opstellen van de nieuwe structuurvisie:

1. Het bundelen van voorzieningen in zgn. "zorgzones" binnen de verschillende woonwijken;
2. Versterken en herontwikkelen centrum als kloppend hart, gekoppeld aan de Vliet;
3. Handhaven en versterken van het groene karakter;

4. Veilig verkeers- en vervoersnet met aandacht voor het stimuleren van de fiets door middel van een goede infrastructuur;
5. Een aansluitend dorpsgebied afronden met Starrenburg III en daar waar nodig het verbeteren en vervangen van bestaande bebouwing;
6. Behoud inwoneraantal, bevolkingsopbouw en arbeidsplaatsen in een samenhangend dorpsgebied.

3.2 HART VAN HOLLAND: AGENDA OMGEVINGVISIE

Voorsortierend op de omgevingswet werken tien gemeenten rondom Leiden aan een gezamenlijke visie en agenda voor de agglomeratie. Naast Voorschoten gaat het om Leiden, Oegstgeest,



Afbeelding: Schematische visie Hart van Holland

Teylingen, Kaag en Braassem, Leiderdorp, Zoeterwoude, Wassenaar, Katwijk en Noordwijk. In dit project wordt in samenspraak met bedrijven, inwoners en instellingen gezocht naar doelstellingen en uitdagingen tot het jaar 2040, die bijdragen aan een krachtige regio.

Deze doelstellingen worden benoemd in een strategische adaptieve agenda. Het gaat vooral om de gemeente overstijgende onderwerpen. Dit samenwerkingsverband maakt het mogelijk op de schaal van de agglomeratie te werken aan een gedeelde ruimtelijke agenda en is daarmee de basis voor verdere samenwerking. De doelstellingen, voor zover het intergemeentelijke doelen zijn waarin Voorschoten een bijdrage kan leveren, krijgen een plek in de later op te stellen omgevingsvisie Voorschoten.

In de gezamenlijke visie wordt Voorschoten gezien als een dorp nabij het stedelijk gebied. De gunstige ligging, de groene omgeving en karakteristieke (historische) kwaliteiten van de bebouwing en het landschap worden gezien als belangrijke kwaliteiten.

3.3 TOEKOMSTVISIE VOORSCHOTEN 2025

In 2014 is middels een interactief proces de Toekomstvisie Voorschoten 2025 (TVV2025) opgesteld. Dit is een visie van de Voorschotense gemeenschap over Voorschoten in 2025. Deze visie vormt een inspiratiebron voor de structuurvisie. In de visie is het DNA en de onderstaande belangrijkste ruimtelijke opgave meegenomen:



Het DNA van Voorschoten is als volgt verwoord:

“Het groen in en om het dorp, het dorps karakter, de historische Voorstraat met haar monumentale linden, de gunstige ligging, de veilige, overzichtelijke omgeving, het rijke vrijwilligersleven, de open- en saamhorigheid; dat zijn de DNA-bouwstenen die Voorschoten zo karaktervol en uniek maken. Het is goed wonen en samenleven in onze gemeente en dat willen we graag zo houden.

De belangrijkste ruimtelijke opgave is:

Het zijn de DNA-bouwstenen die Voorschoten zo karaktervol en uniek maken. Het is goed wonen en samenleven in onze gemeente en dat willen we graag zo houden.

Om de belangrijkste uitkomsten mee te kunnen nemen in de structuurvisie 2025 is het van belang een ruimtelijke vertaling te maken van de toekomstvisie. Hieronder volgt de ruimtelijke vertaling van de TVV 2025 die is opgedeeld in twee schaalniveaus namelijk regionaal en lokaal.

Wensbeeld Voorschoten 2025 - regionaal

- Voorschoten is gunstig gelegen, centraal tussen verschillende grote steden zoals Leiden en Den Haag.
- Door de aanwezigheid van twee stations is Schiphol snel bereikbaar.
- Door de nabijheid van verschillende grote steden profiteert Voorschoten van de verschillende voorzieningen, bedrijvigheid (bio science, health) en de universiteit.
- Ondanks de ligging tussen grote steden is Voorschoten omgeven door groen. Het buitengebied (Duin, Horst en Weide, Vlietlanden en de Vliet geven voldoende recreatiemogelijkheden. Het strand is goed bereikbaar door middel van een pendeldienst.
- Voorschoten kenmerkt zich door een dorps karakter ten op zichte van de steden zoals Leiden en Den Haag.
- Voorschoten kent een internationale gemeenschap. Dit draagt bij aan de couleur locale.

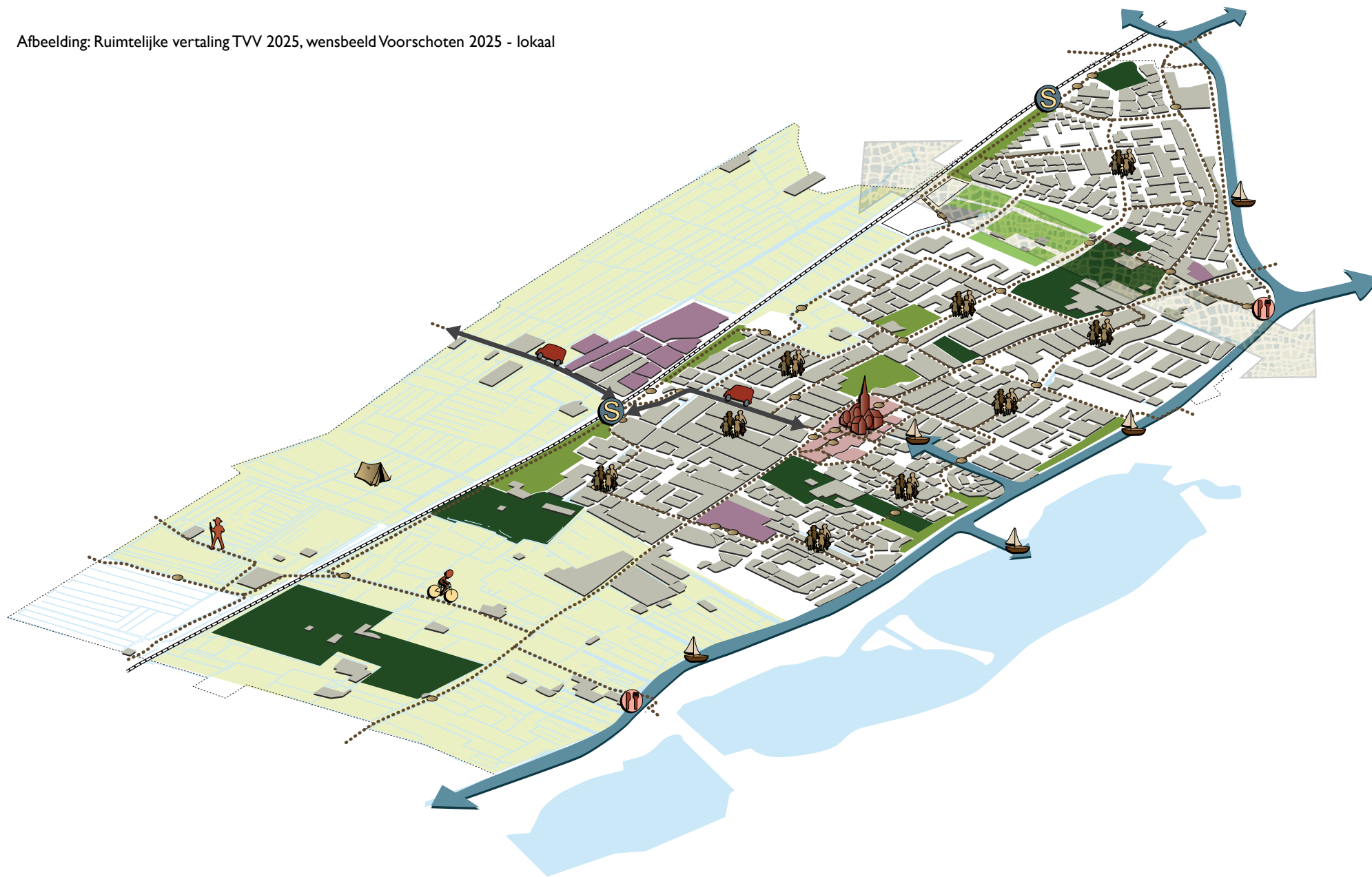
Wensbeeld Voorschoten 2025 - lokaal

Samenvattend zijn dit de vijf belangrijkste ruimtelijke opgaven vanuit de TVV 2025 die zijn meegenomen bij het opstellen van de structuurvisie:

1. Een hechte gemeenschap met een sociaal netwerk op wijkniveau, en een rijk verenigingsleven met het centrum als centrale ontmoetingsplek;
2. Een rustig, veilig en groen dorp met evenwichtige bevolkings-samenstelling door een divers woningaanbod;
3. Een centrum voor evenementen, horeca, cultuur en winkelen, verbonden met de Vliet;
4. Sterke bedrijventerreinen aansluitend op kansen in de omgeving, namelijk 'bio- en health-science';
5. Een sterk en divers sportaanbod dat gezondheid en sociale samenhang stimuleert.



Afbeelding: Ruimtelijke vertaling TVV 2025, wensbeeld Voorschoten 2025 - lokaal





Voorschoten is een dorp. Dorps uit zich in een veilige omgeving, een hechte gemeenschap en groene uitstraling.



Voorschoten kenmerkt zich door een goed sociaal netwerk op wijkniveau, mensen kennen elkaar en zijn er voor elkaar. Dit wordt ondersteund door goede routes waardoor voet- en fietsverkeer wordt gestimuleerd. Hierdoor komen Voorschotenaren elkaar tegen en vinden ongeplande ontmoetingen plaats. Het verenigingsleven en de vrijwilligers vormen de basis van de gemeenschap.



Voorschoten kent een evenwichtige bevolkingssamenstelling. Dit wordt mogelijk gemaakt door een passend aanbod aan woningen.



In het dorp is er voor ieder wat wils. Sporten is van groot belang voor de gezondheid maar ook voor de sociale ontmoetingen. De Rijnlandroute loopt ondergronds en het sportpark is door goede samenwerking multifunctioneel inzetbaar.



Groen is één van de belangrijkste kenmerken van Voorschoten en behoort tot het DNA.



De twee treinstations verbinden Voorschoten met de omgeving en maken Voorschoten tot een ideale uitvalsbasis voor wonen, werken en recreëren. Het stationsgebied Voorschoten is een visitekaartje voor Voorschoten.



De pendeldienst tussen station en Schoolstraat verbindt deze ontmoetingspunten met elkaar en draagt bij aan een fijnmazig netwerk. De pendeldienst rijdt zomers door naar het strand.



De bedrijventerreinen (ook het centrum) zijn belangrijke dragers van economisch Voorschoten. Ondernemende families, ZZP-ers en kleinschalige innovatieve bedrijven zijn kenmerkend voor ondernemend Voorschoten. Voorschoten is een goed bereikbare vestigingsplaats. De samenwerking met de universiteit van Leiden, regionale ondernemingen en instellingen heeft haar vruchten afgeworpen. Voorschoten profiteert van de ontwikkeling van 'bioscience' en nieuwe diensten vanuit de zorgsector.



Het centrum is het kloppend hart van Voorschoten. Het is de centrale plek van ontmoeting, de huiskamer van Voorschoten. Naar het centrum kom je voor evenementen, kunst, cultuur, horeca en fun-shoppen.



Voorschoten is een uitstekende uitvalsbasis om de omgeving te verkennen. Het centrum is verbonden met de Vliet en de passantenhaven bij het centrum biedt één miljoen bootpassanten op de Vliet een uitstekende stop.



De landgoederen en buitenplaatsen dragen bij aan de groene uitstraling van Voorschoten en de landgoederenzone is ook voor recreatie aantrekkelijk. De landgoederen zijn opengesteld voor publiek.



Het buitengebied is aantrekkelijk en fiets- en wandelpaden hebben het gebied toegankelijk gemaakt voor recreatie.



De toename van toerisme is terug te zien in de bezoekers- en overnachtingscijfers. De hotels, bed-and-breakfast-accommodaties, de zomercamping en de verschillende boerenbedden voorzien goed in de gestegen vraag naar overnachtingen.



Top horeca draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Voorschoten voor (internationale) bezoekers en bewoners.

3.4 KOERSDOCUMENT

Het koersdocument “structuurvisie Voorschoten 2015-2025” is vastgesteld door de gemeenteraad op 2 april 2015 en bevat de richtinggevende uitgangspunten. Deze vormen het vertrekpunt van deze structuurvisie. Het koersdocument is opgesteld als tussenproduct op weg naar de structuurvisie en bevat tien richtinggevende uitgangspunten. Deze uitgangspunten vormen het vertrekpunt van de structuurvisie en liggen aan de basis van de sectorale visies Economie, Wonen en Verkeer. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de sectorale visies.

Uitgangspunten uit het koersdocument:

1. De ruimtelijke structuur van Voorschoten is goed op orde. Naast het behoud is ook de toerusting van de structuur op de trends en ontwikkelingen in het maatschappelijk domein een belangrijke opgave.

De ruimtelijke opgave voor de komende jaren richt zich op de instandhouding en het beheer van de ruimtelijke structuur van Voorschoten. Door de ontwikkelingen in het sociale domein heeft het ruimtelijke beleid ook een andere rol gekregen. Het ruimtelijk beleid faciliteert de maatschappelijke vraag zoals bijvoorbeeld het langer thuis wonen.

2. Een sterk centrum met punten in de wijken die samen een robuust en fijnmazig netwerk vormen.

Het centrum is een ontmoetingsplek en wordt verder versterkt met een multifunctionele culturele accommodatie. Het centrum wordt verbonden met de Vliet en er wordt een passantenhaven gerealiseerd. Naast het centrum is Noord Hofland een belangrijk winkelcentrum. De detailhandel wordt op deze twee locaties geconcentreerd. Maatschappelijke voorzieningen worden per wijk geclusterd zodat multifunctioneel gebruik mogelijk is.

3. Water is net als de waarden groen, cultuurhistorie en sport onderdeel van de structuur van Voorschoten.

De waterstructuur wordt versterkt. Er is voldoende water aanwezig, er wordt echter ingezet op het meer beleefbaar en bruikbaar maken van het aanwezige water. Bij De Korte Vliet en De Vliet wordt ingezet op het aanpakken van de oevers (visuele samenhang, toegankelijk waar mogelijk), het maken van aanlegplaatsen en verbinden met het centrum. Het groen wordt in de wijken die relatief weinig groen hebben versterkt. Het clusteren van de sportvoorzieningen in Voorschoten op sportpark Adegeest wordt gestimuleerd. Hierdoor is uitwisseling van binnen- en buitensport mogelijk en kunnen locaties multifunctioneel gebruikt worden. De ontsluiting van het sportpark wordt aangepakt zodat dit voor fietsers en auto's een veilige route wordt.

4. De duurzame organische ontwikkeling van het dorpse karakter speelt een rol bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Het dorpse karakter is van groot belang voor Voorschoten. Het dorpse karakter behouden betekent in ieder geval: geen hoogbouw, kleinschaligheid is de maat, wijken worden door doorzichten en routes verbonden met het centrum, bebouwing is afwisselend, het sociale netwerk wordt ondersteund door maatschappelijke voorzieningen op wijkniveau, behoud van de groene structuur in en rondom Voorschoten, het behoud van de groene landgoederen, behoud van zichtlijnen in de Duivenvoorde corridor, geen aantasting van de cultuurhistorische structuren en het meewegen van de cultuurhistorische elementen bij ontwikkelingen.

5. De gemeente is verantwoordelijk voor de basiskwaliteit en nodigt de samenleving / inwoners uit om binnen de gestelde kaders initiatieven te ontplooiën.

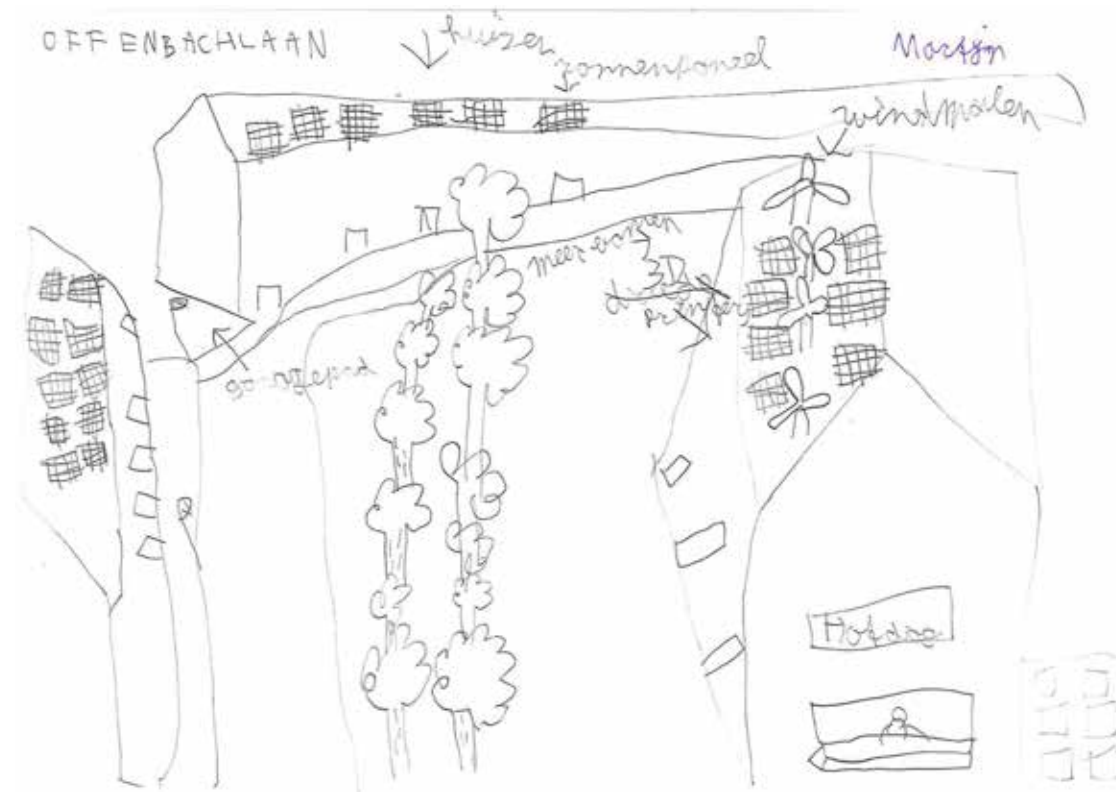
De structuurvisie geeft op hoofdlijnen aan welke koers de gemeente voor ogen heeft. De gemeente geeft ruimte aan initiatieven uit de markt en is transparant over de aspecten die bij de afweging een rol spelen. De structuurvisie geeft kaders waarbinnen ontwikkelingen en projecten kunnen plaatsvinden.

6. Voorschoten is goed bereikbaar en beschikt over duidelijke infrastructuur: goed doorstromende hoofdroutes en fijnmazig netwerk voor langzaam verkeer.

Het hoofdsysteem voor auto- en fietsverkeer is op orde. Wel wordt het fijnmazige netwerk voor fietsers verder uitgebouwd zodat fietsverkeer gestimuleerd wordt. Dit vraagt ook om goede parkeerstellingen voor fietsers op plekken zoals het centrum en stations.

7. Het gevarieerde woningaanbod van Voorschoten past bij de woonwensen van verschillende doelgroepen in verschillende leeftijdscategorieën.

Voorschoten kent een rijk verenigingsleven, dit behoort tot het DNA van Voorschoten. Om dit te behouden wordt bij nieuwbouw in het dorp gekozen voor woningtypen die bijdragen aan een divers aanbod om zoveel als mogelijk, ondanks trends als vergrijzing en verdunning, een evenwichtige bevolkings-samenstelling te behouden. Afgezien van het geplande Starrenburg III en de strook langs de Korte Vliet wordt Voorschoten niet verder uitgebreid. Nieuwbouw in het dorp is mogelijk door vervanging van bestaande voorraad, herbestemming of op vrijgekomen locaties.



Afbeelding: Tekening uit participatietraject basisschoolleerling

8. Economie is onderdeel van de structuur van Voorschoten en ondernemerschap van de inwoners draagt bij aan het karakter van het dorp.

De bedrijventerreinen Dobbewijk en Rouwkooplaan zijn onderdeel van de structuur van Voorschoten. Dobbewijk is aangepakt en is een toekomstbestendig bedrijventerrein. Rouwkooplaan moet nog versterkt worden. Bedrijvigheid in de woonwijken wordt geconcentreerd op deze bedrijventerreinen. Ook ZZP-ers voelen zich thuis in Voorschoten en zijn onderdeel van de structuur. Locaties die vrijkomen worden ingezet voor health of groen.

9. Behoud van groene en kindvriendelijke uitstraling van Voorschoten.

De groene en kindvriendelijke uitstraling van Voorschoten zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor gezinnen met (jonge) kinderen. Groene speelplekken in de wijken zorgen voor een goede leefbaarheid en moeten behouden blijven.

10. Een veilige leefomgeving is onderdeel van het dorpse karakter van Voorschoten.

Het dorpse karakter behoort tot het DNA van Voorschoten. Veiligheid is ook een belangrijke voorwaarde voor de ervaring van het dorpse karakter. Bij het intensieve gebruik van de ruimte is een veilige ruimtelijke structuur (bovengronds en ondergronds) voorwaarde.

3.5 OPBRENGST PARTICIPATIE

Op basis van de uitgangspunten uit het koersdocument zijn er gesprekken gevoerd over en is verschillende partijen inbreng gevraagd voor de structuurvisie. Een beschrijving van het proces van de participatie is te vinden in hoofdstuk I. Alle partijen zijn dezelfde vragen voorgelegd. Hierna volgen de vragen met daaronder in een verbeelding een samenvatting van de antwoorden.

1. Wat moeten we minimaal doen om onze visie te behalen? (basisinspanning)
2. Waar willen we ons extra voor inspannen? (ambities)
3. Aan welke ontwikkelingen willen we meewerken? (kansen)
4. Aan welke ontwikkelingen willen we niet meewerken? (voorkomen)

3.6 INVENTARISATIE UITGEBREIDE PROCEDURES

In 2012 zijn in Voorschoten nagenoeg alle bestemmingsplannen geactualiseerd. Om te onderzoeken of het wenselijk of noodzakelijk is op basis van bestaand beleid en regelgeving nieuwe ruimtelijk-bestuurlijke beleidsaccenten aan te brengen in de structuurvisie is een onderzoek gedaan. Hiervoor is het aantal uitgebreide Wabo procedures geïnventariseerd.

Dit is een toezegging uit het koersdocument. Ook zijn de plannen opgenomen die mogelijk gemaakt zijn door het (alsnog) opnemen in een bestemmingsplan in procedure, of middels een postzegelbestemmingsplan meegenomen.

Op basis van de inventarisatie is geen duidelijke conclusie te trekken dat er iets mist in het gemeentelijk beleid wat nu meegenomen moet worden in de structuurvisie. De aangevraagde ontheffingen van de afgelopen jaren waren niet op voorhand te voorzien. Bij deze initiatieven is er per initiatief een integrale afweging gemaakt. Er is maatwerk geleverd.

BASIS- INSPANNING

Wat moeten we minimaal doen om onze visie te behalen

BEHOUD DORPSE KARAKTER

Behoud speelvoorzieningen

Beheer
openbare
ruimte

KINDVRIENDELIJKE EN
VEILIGE WOONBUURTEN

ACTIEVE OVERHEID

Goede voorzieningen

VOLDOENDE
BETAALBARE
WONINGEN

ACTIEF STIMULEREN VAN
EEN EVENWICHTIGE
BEVOLKINGSOPBOUW

Behoud sfeer

Laagdrempelige
voorzieningen

BEHOUD GROEN

VOLDOENDE SPORTFACILITEITEN

Karakteristiek erfgoed

Slagvaardige
efficiënte
overheid

AMBITIES EN KANSEN

Waar willen we ons extra voor inspannen en aan welke ontwikkelingen willen we meewerken

Menselijke maat **RUIMTE VOOR NIEUWE WOONVORMEN**

ZO OPEN MOGELIJK
HOUDEN BUITENGEBIED

Stimuleren gebruik fiets

VERBETEREN
BEREIKBAARHEID
EN DOORSTROMING

Verbinding tussen dorp
en Nieuwe weg maken

VEELKLEURIGE EN
EVENWICHTIGE
SAMENLEVING

AMBITIEUS DUURZAAMHEIDSBELEID

Slim gebruik maken
van leegstaande
accommodaties

TERUGDRINGEN
WACHTLIJSTEN
VOOR SOCIALE HUUR

Kwaliteit **Maatwerk**
voor kwantiteit

VERSTERKEN CENTRUM

Passantenhaven

BEHOUD AANTREKKELIJKE
WOONGEMEENTE

ONTWIKKELEN PLEK
VAN ONTMOETING
IN CENTRUM

VERSTERKEN VAN HET
GROENE KARAKTER

SAMENWERKING MET
BUURGEMEENTEN

Faciliteren van
initiatieven uit
de gemeenschap

PASSENDE
VOORZIENINGEN
VOOR ALLE INWONERS

Waterrecreatie

GOED OPENBAAR VERVOER

Verduurzamen
woningbestand

Behoud biodiversiteit

Behouden wijkvoorzieningen

VOORKOMEN

Aan welke ontwikkelingen willen we niet meewerken

CONCENTRATIE VAN VOORZIENINGEN TEN KOSTE VAN VOORZIENINGEN IN DE WIJKEN

Lastenstijging

ONTWIKKELINGEN DIE HET
GROENE KARAKTER VERSTOREN

DAT MENSEN BUITEN
DE BOOT VALLEN

VERTRUTTING OF
OPENLUCHT MUSEUM

HOOGBOUW

Gelegenheidsplanologie

Nieuwbouw buiten
de bebouwde kom

Plannen zonder draagvlak

DE VOORSCHOTENSE KARAKTERISTIEK

De ruimtelijke kwaliteit van Voorschoten wordt bepaald door verschillende factoren. De huidige verschijningsvorm van Voorschoten is het resultaat van ontwikkelingen door de eeuwen heen. Vanaf de eerste bewoning door de mens, heeft het menselijk handelen invloed gehad op de ontwikkeling en inrichting van het landschap. Deze eeuwen van ontginnen en ontwikkelen van het landschap hebben hun sporen nagelaten in de vorm van verkavelingsstructuren, vaarsloten, wegenpatronen en verschillende vormen van type bebouwing en architectuur op specifieke plekken. Al deze elementen en structuren verwijzen naar een voor Voorschoten specifieke ontwikkelingsgeschiedenis.

Een deel van de oorspronkelijke structuren en elementen zijn nog steeds zichtbaar aanwezig in het huidige Voorschoten. Deze structuren zijn uniek en bepalen mede de identiteit van het huidige dorp.

Om grip te krijgen op de ruimtelijke kwaliteiten, volgt eerst een beknopte beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van Voorschoten. Vervolgens wordt ingegaan op de ruimtelijke kwaliteiten en unieke karakteristieken die Voorschoten maken tot wat zij is.

4.1 CHRONOLOGISCHE ONTWIKKELING

Voorschoten is in meerdere opzichten strategische gelegen ten zuiden van Leiden, ten noorden van Den Haag en met aan de westzijde Wassenaar en aan de oostzijde de Vliet. Daarbij vormde de hoger gelegen strandwallen aantrekkelijk plekken waar al duizenden jaren wordt gewoond. De oudste vondsten uit de Vlaardingencultuur (35-2500 v.Chr.) zijn aangetrokken bij de Donkwoning, in Boschgeest en Kasteel Duivenvoorde. Rond 2000 voor Christus ontstond een nederzetting op het hoogste punt in de verder uit drassig moeras bestaande omgeving. Uit de oudste bekende bronvermelding in het goederenregister van Sint Maartenskerk in Utrecht dat omstreeks 870 in “Forschate” drie boerderijen (mansi) stonden. In de vroege middeleeuwen liep een van de weinige Zuid-Hollandse handelsroutes over de strandwal via deze nederzetting. Dit is nog te zien aan de structuur van het dorp dat is ontstaan op een breder gedeelte van de strandwal: het oude centrum kronkelt zich als een lint rond deze weg. De gunstige ligging aan deze weg maakte van Voorschoten een ontmoetings- en handelsplaats.

Jaarmarkt

De jaarmarkt van Voorschoten wordt al aan het begin van de dertiende eeuw in verscheidene stukken genoemd. De oudste vermelding, in de kroniek van de abdij van Egmond, heeft betrekking op het jaar 1204. De markt, die minstens een week duurde, was voor Voorschoten van groot economisch belang. Tot op de dag van vandaag is de markt, die zich tot een jaarmarkt voor paarden ontwikkelde, traditioneel een feestdag. Deze wordt gevierd op 28 juli en wordt tegenwoordig beschouwd als immaterieel erfgoed.

Boerderijen

Van oudsher is Voorschoten een plattelandsdorp, dat inkomsten vooral uit de landbouw haalde; uitgestrekte veenweidegebieden met veeteelt ten behoeve van zuivelproducten bepaalde een belangrijk aandeel van de markt. Daarnaast is sprake geweest van de handel in laken, maar ook vlas en graan. Vanaf het laatste kwart van de 19de eeuw tot begin van de 21ste eeuw drukte de bollencultuur en sierteelt daarnaast zijn stempel op het landelijk gebied. De boerderijen van het Rijnlandse type werden gesticht aan de rand van de strandwallen, waarvan de oudste nog steeds uit de 16de en 17de eeuw stammen.

Dat de ontwikkeling zich tot verder in de 20ste eeuw heeft doorgezet is te zien aan de boerderijen die uit deze periode stammen en waarvan sommige zich langs de doorgaande wegen bevinden, maar ook in het dorpscentrum. Wezenlijk onderdeel daarbij zijn ruimtelijke en functionele elementen en structuren als bijgebouwen, boomgaarden en oprijlanen met geriefhout als wezenlijk onderdeel van het ensemble.

Kasteel en buitenplaatsen

In 1226 verrees ten zuiden van het dorpscentrum ook een kasteel. Het werd bewoond door de Heren van Wassenaer die ook andere kastelen stichtten als Ter Horst en Rosenburgh. Vanaf het einde van de 16de eeuw werd Voorschoten een geliefde vestigingsplaats voor buitenplaatsen. Naar de mode van deze tijd ontstonden in totaal ongeveer twintig grotere en kleinere buitenplaatsen, die hun stempel op het ruimtelijke karakter van Voorschoten hebben gedrukt. Bewaard zijn: Berbice, Duivenvoorde, Ter Wadding, Bijdorp, Ter Horst en Beresteijn. Van sommige zijn restanten of delen ervan bewaard (Rosenburgh, Haagwijk, Klein Stadwijk, Vredenhoef en Adegeest). Vanaf de 19de eeuw zouden enkele als internaat, klooster en kindertehuis in gebruik worden

genomen. Tot deze ensembles behoren niet alleen het hoofdhuis en de bijgebouwen als koetshuizen en orangerie, maar ook elementen als toegangshekken, de parkaanleg met zichtlijnen en oprijlanen.

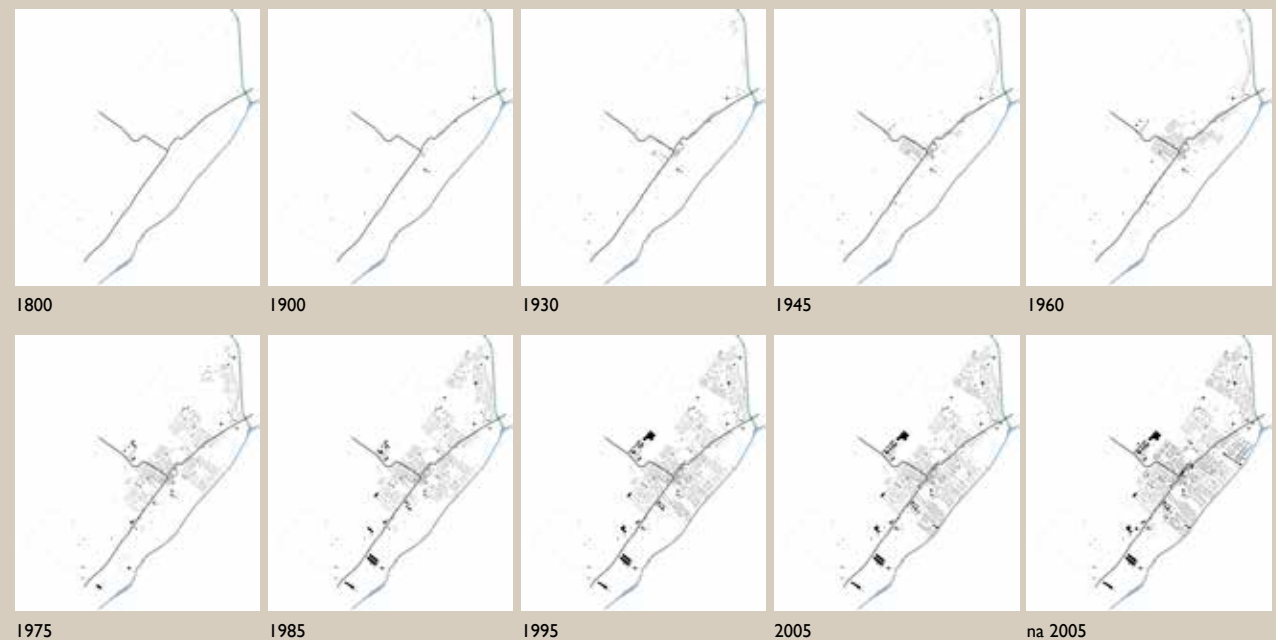
Bloembollen en zilver

De komst van de Zilverfabriek in 1858 was van groot belang voor de werkgelegenheid. Niet alleen de industriële bebouwing in het Hertenkamp van Berbice had stedenbouwkundige gevolgen, ook resulteerde dit in de bouw van diverse wooncomplexen in de omgeving als De Inktpot en het St. Nicolaaspark.

Andere industriële vestigingen met vele werknemers waren de IKI (Internationale Kunststoffenindustrie), de Knopenfabriek, H. Englebert N.V. en Kok Aluminiumproducten.

Vergelijkbaar is de bollencultuur die vanaf het laatste kwart van de twintigste eeuw zijn intrede deed in vooral het zuidelijk deel van het landelijk gebied. Het zorgde voor werkgelegenheid en voor de bouw van diverse bollenschuren en kassen. Deze ontwikkeling versterkte het agrarische karakter van het dorp. Voorschoten heeft zijn betekenis als marktplaats inmiddels verloren, hoewel er nog altijd eens per jaar een paardenmarkt

Afbeelding: Ontwikkeling van Voorschoten van ca 1800 tot nu



plaatsvindt. Ook de zilverindustrie en bollencultuur is verdwenen. Daar is een aantal bedrijfsterreinen voor in de plaats gekomen.

De dorpskern is ontstaan op een breder gedeelte van een oude strandwal. Daarbij is de dorpskern enigszins excentrisch gelegen en heeft zich ten zuiden ervan een langgerekte hoofdstraat ontwikkeld, die tevens als marktplein fungeerde (Voorstraat-Treubstraat). De huidige Schoolstraat was daarbij een achterweg die zich tot winkelstraat heeft ontwikkeld. De winkels lagen eerst verspreid door het hele dorp en in de wijken. De transformatie van de Schoolstraat tot winkelstraat begon in de jaren '30 en zette zich vanaf de jaren '60 van de 20ste eeuw door. Een ingrijpende schaalvergroting vond plaats vanaf de jaren '80 aan de noord- en zuidzijde van het dorp door de sloop van villa

Gastelaars aan de zuidzijde en villa Henriette en de Pilatusbuurt aan de noordzijde, waar zich nu de huidige Albert Heijn en het Deltaplein bevinden.

Vanaf het einde van de 19de / begin 20ste eeuw vond geleidelijk een verdichting van bebouwing plaats rondom het centrum en de hoofduitvalswegen. Een zeer vroeg voorbeeld van sociale woningbouw is het door architect W. Verschoor gebouwde Burgemeester Vernepark uit 1916.

Sportvelden lagen aanvankelijk in de Oranjewijk. Toen deze bebouwd werden zijn de sportvelden verplaatst langs het spoor en naar het gebied waar zich nu het sportpark bevindt, tussen de wijken Adegeest en Noord-Hofland. De Ijsbaan kwam op een

gedeelte van de voormalige buitenplaats Stadwijk.

Tot de Tweede Wereldoorlog behield Voorschoten zijn overwegend agrarische karakter. Een forse verandering (en lees ook toename) van de bebouwing vond plaats in de periode van de wederopbouw vanaf de jaren '50. Vanaf die tijd is met een steeds hogere snelheid de woningvoorraad uitgebreid, zoals in Vlietwijk, de K.L.M.-wijk, de Oranje- en Nassauwijk. Vanaf eind jaren '50 werd ook voor het eerst meerlaagse bebouwing toegepast in de Vliet- en Oranjewijk en nadien ook in wijken als Adegeest, aan de randen van Vlietwijk en Noord-Hofland. Met de realisatie van de diverse uitbreidingswijken groeide het inwoneraantal explosief.

In de jaren '50 en '60 werden achtereenvolgens de wijken "Oranjewijk", "Nassauwijk", "Adegeest", het tweede deel van "Vlietwijk" en "Boschgeest" ontwikkeld. In de jaren '70 en '80 werd in de binnenpolder de waterrijke wijk "Bijldorp" gerealiseerd. In de jaren '80 hebben zich ook in het centrum aan de Schoolstraat ingrijpende veranderingen voorgedaan.

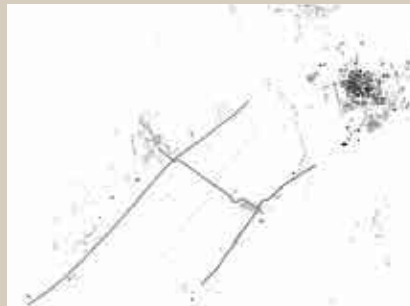
Deze straat is in deze periode ontwikkeld tot de kernwinkelstraat van Voorschoten. In het begin van de 21ste eeuw zijn de wijken "Starrenburg 1" en "Starrenburg 2" ontwikkeld. De meest recente uitbreidingen zijn in het eerste decennium van deze eeuw gerealiseerd de wijken "Krimwijk II" en het "Burgemeester van der Hoevenpark". Inmiddels wonen er in Voorschoten ruim 25.000 mensen, tegen ruim 9300 in 1946.

Niet alleen Voorschoten groeide sterk in de tweede helft van de twintigste eeuw. Ook de gemeenten in de omgeving groeiden sterk in deze periode. De groei ging met name ten koste van het groen en de open gebieden tussen de gemeenten. De bebouwing van de gemeenten is daardoor sterk naar elkaar gegroeid.

Afbeelding: Ontwikkeling van Voorschoten en omgeving van 1900, 1945 tot nu



1900



1945



na 2005



4.2 RUIMTELIJKE KWALITEITEN

Het dorp Voorschoten en het omliggende landschap, nemen een unieke strategische positie in tussen de steden Leiden en Den Haag. Voorschoten maakt met De Vliet, het half-open landgoederen landschap en het open weidelandschap deel uit van het unieke metropolitane landschap Duin, Horst en Weide.

Duin Horst & Weide is het unieke landschap tussen Leiden, Den Haag en Zoetermeer. Het is zo uniek omdat het om een groot en gevarieerd groengebied gaat met een herkenbaar historisch geografisch landschap, midden in één van de dichtst bevolkte delen van Nederland. Het is de enige verbinding van het strand naar het Groene Hart.

Vanuit de ontstaansgeschiedenis wordt duidelijk dat het landschap bepalend is geweest voor het ruimtelijk beeld van het Voorschoten van nu. De oude hoofdwegen zijn tot stand gekomen op strandwallen, terwijl de hoofdwateringen juist in de strandvlakten zijn ontstaan als natuurlijk afwateringsstroompjes. Dat geldt ook voor de belangrijkste hoofdwaterweg De Vliet, die verschillende malen gekanaliseerd zijn (te beginnen met Corbulo), maar ook een natuurlijke oorsprong kent. De bodemstructuur heeft het kenmerkende beloop van zuidwest naar noordoost, parallel aan de kust van de hoofdwegen- en waterstructuur bepaald. Ook de dwars- en verbindingswegen zijn van belang. De oudste die we kennen is het veepad in Krimwijk II (1200-800 v. Chr.), maar andere kennen eveneens een oude historische oorsprong, zoals de Hofweg, de Kniplaan en de Horstlaan. In het landschap zijn de afwisseling van open weiden en meer gesloten bossen en de herkenbaarheid van verkavelings-

patronen en polderstructuren specifieke kwaliteiten van dit gebied. Het bijzondere, gezonde landschap in combinatie met de groene lijnen, de oude linten, wateringen en de cultuurhistorische elementen vormt de ruimtelijke hoofdstructuur van Voorschoten.

Ruimtelijke hoofdstructuur

In de structuurvisie 2005-2020 is vanuit de filosofie dat Voorschoten het groene dorp aan de Vliet is en blijft, een aantal dragers benoemd die dit ruimtelijke en functionerende beeld blijven vormen. Deze dragers zijn op hoofdlijnen nog actueel:

1. Landgoederen, parken (oud en nieuw) gelegen op de strandwal, binnen en buiten de huidige bebouwde kom van Voorschoten; als ecologische hoekstenen en voorzien van recreatieve waarden met daarbij het agrarisch landschap met veenweiden en tuinbouwgebieden;
2. Lommerrijke lanen, die de landgoederen aan elkaar koppelen en tegelijkertijd de dorpse bebouwing compartimenteren;
3. Het open karakter van de Papenwegse Polder;
4. De historische waterstructuur van wateringen en vaarsloten;
5. Architectuur en typologie met bijbehorende differentiatie.

Het groene karakter van Voorschoten draagt op meerdere manieren bij aan de kwaliteit van de omgeving: doordat er voldoende groen op loopafstand is, wordt beweging gestimuleerd en heeft daarmee een positieve invloed op de gezondheid van de bewoners, het groen heeft ook een positieve invloed op de waarde van onroerend goed en groen verbetert de luchtkwaliteit. Het groen zorgt voor veilige plekken waar kinderen kunnen spelen en is een ontmoetingsplek voor bewoners.

Groen heeft water nodig, het verbetert de ruimtelijk kwaliteit, voorkomt hittestress en zorgt voor de mogelijkheid van waterbuffering (dat is van steeds groter belang).



Afbeelding: Ruimtelijke hoofdstructuur

- buitengebied (beschermd gezicht)
- projectgebieden in landgoederen, buitenplaatsen, parken
- overig groen in hoofdstructuur
- zoekgebied ontwikkeling groene zoom
- cultuurhistorische hoofdstructuur
- weiden / polders (open)
- landgoederen, buitenplaatsen
- parken, plantsoenen
- lindelaan Voorstraat
- lanen (voormalige) buitenplaatsen en boerderijen
- Vliet
- vaarsloten
- watering
- restant Vliet
- infrastructuur - wegen
- infrastructuur - spoorlijn
- kralensnoer agrarische ensembles
- molen / biotoop
- hoofdwegenstructuur
- hoofd fietstructuur
- sportlocaties
- maatschappelijke voorzieningen (scholen, verenigingsgebouwen etc.)
- bedrijventerreinen, kantorenlocatie
- detailhandel (centrum, winkelcentrum Hofland)



Ook heeft groen in Voorschoten een cultuurhistorische waarde, in het bijzonder de monumentale bomen. De groene dragers komen direct voort uit de ontstaansgeschiedenis, die weer sterk zijn geënt op de geomorfologische situatie en de wijze waarop vroegere bewoners onze huidige omgeving hebben ontgonnen en hebben ontwikkeld. Daarmee worden zowel in het verleden, heden als in de toekomst, de zorg voor landschap en natuur binnen en buiten de bebouwde kom verankerd. Tot op de dag van vandaag zijn oorspronkelijke structuren herkenbaar in de ruimtelijke structuur van Voorschoten.

4.3 TYPISCH VOORSCHOTEN

De identiteit van Voorschoten wordt niet alleen bepaald door ruimtelijke dragers die tezamen de ruimtelijke hoofdstructuur van Voorschoten vormen.

Voorschoten is volgens de Voorschotenaren een ideale woon- en leefomgeving. De groene omgeving is daarbij een van de belangrijkste en aantrekkelijkste eigenschappen van Voorschoten. Naast de talrijke fiets- en wandelpaden in en om Voorschoten om te recreëren beschikt Voorschoten ook over aantrekkelijke bestemmingen zoals het buitengebied, De Vliet, kasteel Duivenvoorde, Ter Wadding en De Horsten.

Verder heeft Voorschoten een aantrekkelijk dorpscentrum en is het de plek voor ontmoeting en samenkomst. Zowel bezoekers als inwoners kunnen in het historisch centrum genieten van een divers en kwalitatief winkelaanbod, culturele functies en hoogwaardige horeca.

De bereikbaarheid via spoor, weg en fietspaden is over het algemeen goed. Door de gunstige ligging in de Randstad in de

nabijheid van de grote steden, het strand en de luchthaven is Voorschoten een aantrekkelijke plek om te wonen te werken en te recreëren.

In Voorschoten zijn de meeste voorzieningen binnen handbereik. De niet-dagelijkse voorzieningen zijn in de nabijheid te vinden. Er zijn veel zorgvoorzieningen. Ook zijn er acht basisscholen die verspreid liggen over de gemeente. Daarnaast is er ook een Britse school waardoor het dorp ook voor expats aantrekkelijk is. Door de gunstige ligging en de goede bereikbaarheid de nabijheid van het BioSciencepark en de grote kennis- en zorginstellingen biedt Voorschoten mogelijkheden voor onderzoek en ondernemerschap.

Dorps

Het dorps karakter van Voorschoten komt deels voort uit zaken die niet ruimtelijk te vertalen zijn zoals bijvoorbeeld de saamhorigheid of het elkaar groeten. Maar een aantal ruimtelijke elementen van Voorschoten dragen wel degelijk bij aan het dorps karakter.

Niet alle woonblokken en wijken in Voorschoten zijn te karakteriseren als dorps. Toch wordt Voorschoten als geheel wel vaak getypeerd als dorps. Dit komt waarschijnlijk omdat veel kenmerken die aansluiten bij de eigenschappen van een dorps woonmilieu herkenbaar zijn in Voorschoten.

Samenvatting van algemene beschrijving van een dorps woonmilieu, bureau Eyckveld 2014

- Er is een grote sociale controle doordat uit de woningen de straat meestal goed zichtbaar is;
 - Hoog onderhoudsniveau op privaat en publiek terrein: onderhouden en verzorgd is de norm;
 - Duidelijke hoofdstraten met minder duidelijke aftakkingen. Kerken vormen duidelijke oriëntatiepunten;
 - Langs de ontsluitingswegen zijn er goede visuele verbindingen;
 - Er is veel territoriale expressie, vrijwel iedereen heeft een eigen voortuin en/of een unieke voordeur;
 - Er is een breed palet aan gemeenschappelijke voorzieningen vaak op loopafstand: sport, speeltuinen, natuur en winkels;
 - Er zijn veel voortuinen en de aanwezigheid van aantrekkelijke wandelpaden met natuur ondersteunt wandelen en veel spontane interacties;
 - Er zijn veel speelmogelijkheden en het is goed mogelijk om toezicht te houden op kinderen. Het is een aantrekkelijk milieu voor kinderen tot ongeveer 14 jaar;
 - In de oude dorpskern is weinig herhaling. De kleine afmetingen van buurten met een eigen bouwstijl vormt een buurtidentiteit;
 - Het woonmilieu is kleinschalig en bevat veel voorzieningen. Daarnaast is elk nieuw deel van het woonmilieu verbonden met de oude kern. Hierdoor is er altijd een lokale aarding in de lokale geschiedenis en cultuur.
-



Voor Voorschoten zijn, de kindvriendelijke en veilige woon-omgeving door sociale controle, de verbinding (fysiek en visueel) met de kern, een duidelijk (hoofd)stratenpatroon, het hoge onderhoudsniveau van de (openbare)buitenruimte en de aanwezigheid van voorzieningen als scholen en sport, kenmerken die aansluiten bij de karakteristiek van Voorschoten. Daarnaast is er ook een aantal die specifiek zijn voor Voorschoten en bijdragen aan het karakter van Voorschoten.

Historisch centrum

Het historische centrum met zijn beschermde dorpsgezicht vormt de kern van Voorschoten en geeft daarmee aarding in de lokale geschiedenis en cultuur. Het centrum is van belang als voorziening voor het dorp, voor de lokale ondernemers en als sfeervol ontmoetingspunt en sociaal hart in het dorp.

Cultuurhistorie

De beschrijving van de cultuurhistorie geeft een beeld van wat Voorschoten heeft doorgemaakt door de eeuwen heen. Het vertelt over de mensen die er hebben gewoond en wat zij hebben gedaan om te (over-)leven in dit gebied en geeft een gebied zijn identiteit. Over het algemeen kan gezegd worden dat identiteit ook kwaliteit met zich meebrengt. Kwaliteit draagt bij aan de leefbaarheid voor bewoners en gebruikers van de gemeente Voorschoten en aan de herkenbaarheid van deze geschiedenis in de ruimtelijke structuur.

Groen

De aanwezigheid van het groen in en om Voorschoten speelt eveneens een belangrijke rol in de identiteit van Voorschoten. Het openbare groen is in het algemeen goed onderhouden,

maar ook het privé groen heeft vaak een zeer verzorgde uitstraling. Dit draagt niet alleen bij aan de visuele kwaliteit van het groen, maar ook aan de beleving van sociale veiligheid. Kenmerkend voor Voorschoten zijn de hagen en bomenrijen als onderdeel van de ruimtelijke structuur. Vaak langs de ontsluiting, begeleiden zij de routes en bieden de verkeersdeelnemers houvast in hun navigatie.

Van welke kant je Voorschoten binnenkomt, de entree is groen. Ze geven tot aan de woonkern een afwisselend beeld van weilanden en natuurlijk bos. De entrees zijn belangrijk voor de beeldvorming omdat zij de eerste indruk van de gemeente geven. Ook het beeld vanuit de trein of vanaf de Velostrada is groen door de aanwezige groene zone langs het spoor. Verder kent Voorschoten een diversiteit aan unieke groenelementen die bijdragen aan de groene identiteit van de gemeente.

Kenmerkend zijn onder andere de parken met volwassen bomen bij Huize Berbice, Beresteyn, Ter Wadding, Kasteel Duivenvoorde en Huize Bijdorp. Daarnaast zijn oriëntatiepunten in Voorschoten zoals rotondes, kerken en kunstwerken vaak omringd door groen. Uiteraard zijn ook de monumentale lindebomen in de Voorstraat karaktervol en uniek. Zij staan op de oudste en tevens belangrijkste sociale plek van het dorp.

Kleinschaligheid

Voorschoten is opgebouwd uit afwisselende wijken en buurten met een beperkte omvang en bebouwing van een beperkte omvang (voornamelijk twee bouwlagen met een kap). Deze opbouw is overzichtelijk en kleinschalig en zorgt voor een dorps gevoel. In de buurten waar bijvoorbeeld hogere bebouwing is toegepast zoals Noord Hofland en Krimwijk II, is het dorps gevoel minder aanwezig.



Voorzieningen en het verenigingsleven

In Voorschoten zijn zeer veel voorzieningen aanwezig: scholen, centrum, winkelcentrum Hofland en diverse sportvoorzieningen. Dit zorgt ervoor dat bewoners elkaar regelmatig ontmoeten en elkaar kennen. Het rijke verenigingsleven (mede door al die voorzieningen) draagt hier aan bij.

Betrokkenheid en sociale cohesie

De maatschappelijke betrokkenheid van inwoners is groot. Vrijwilligers vormen de basis van de gemeenschap. Zij maken het rijke verenigingsleven, de culturele activiteiten en evenementen mede mogelijk. Daarnaast maakt de hoge organisatiegraad en grote betrokkenheid dat er een groot netwerk bestaat van mensen die elkaar ondersteunen.

Conclusie

De gunstige ligging, de ontstaansgeschiedenis en de daarbij horende ruimtelijke structuren bepalen hoe Voorschoten er nu uitziet. Typisch voor dorps in Voorschoten zijn de eerder genoemde onderwerpen: historisch centrum, cultuurhistorie, groen, kleinschaligheid, voorzieningen en het verenigingsleven, betrokkenheid en sociale cohesie. Deze onderwerpen vormen daarmee de karakteristieken die belangrijk zijn voor de kwaliteit van Voorschoten.

Echter wat Voorschoten echt uniek maakt is de betrokkenheid van de inwoners. Het zijn de inwoners die met hun inzet, ondernemerschap en enthousiasme het verschil maken en het Voorschotense dorpse karakter bepalen.

4.4 KWALITEITEN IN DE REGIO

Als aantrekkelijke groene gemeente levert Voorschoten een bijdrage als gemeente in dit deel van de Randstad. Door de eeuwen heen heeft Voorschoten zich ontwikkeld tot een gemeente die haar authenticiteit en het groene historische karakter heeft weten te behouden. Tot op de dag van vandaag is Voorschoten een plek waar mensen zich graag vestigen. De gunstige ligging en het groene dorpse karakter draagt bij aan het aantrekkelijke vestigingsklimaat. Door de combinatie van recreatieve 'open ruimte' met een 'top-woonmilieu' is Voorschoten van grote betekenis voor de economische ontwikkeling en leefbaarheid in de regio.

In deze tijd waarin steden steeds voller en de zomers steeds warmer worden, zal de behoefte aan een groene omgeving alleen maar toenemen. Daarnaast is er een groeiende bevolkingsgroep met veel vrije tijd en een ruim budget die graag naar gebieden komt met bijzondere natuur- en cultuurwaarden. Ook voor hen is Voorschoten aantrekkelijk.

De inwoners van omliggende steden komen hier graag wandelen en fietsen. Omgekeerd biedt de nabijheid van de steden voor inwoners van Voorschoten voordelen. Veel inwoners vinden werk in de omliggende gemeenten. Bovendien hebben de steden een royaal aanbod van voorzieningen om te winkelen en uit te gaan. De steden en Voorschoten hebben dus een symbiotische relatie. Door de eeuwen heen heeft Voorschoten zich verder ontwikkeld tot een gemeente waarin het plezierig wonen, werken en verblijven is. Door de strategische ligging, goede bereikbaarheid, het hoge voorzieningenniveau, het groene historische karakter en de mooie omgeving staat Voorschoten in de regio bekend als aantrekkelijke woongemeente.

TRANSITIES

De toekomst laat zich niet voorspellen, maar we kunnen wel rekening houden met trends en ontwikkelingen die (mogelijk) gevolgen hebben voor de ruimtelijke ontwikkeling van Voorschoten. Om grip te krijgen op de toekomst van Voorschoten, worden in dit hoofdstuk de trends en ontwikkelingen beschreven voor zover we die nu kunnen voorzien.

5.1 DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELING

Volgens de prognoses kent de bevolkingsomvang in Nederland tot 2040 een lichte groei. Steden vangen de grootste toename op. Mensen trekken naar plekken waar werk en kansen liggen. Door een trek naar de stad concentreert deze groei zich in de Randstad. Tot 2040 neemt volgens de prognoses van het CBS en PBL de bevolking in Den Haag met 15% toe.

De Rijksstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte voorziet dat er tot 2040 circa 27.000 woningen in het gebied rondom Leiden moeten worden bijgebouwd en de (voormalige) regio Haaglanden voorziet een regionale woningbehoefte in de periode 2011-2030 van 86.900 woningen. De druk op onze omgeving is groot.

Bevolkings- en huishoudensontwikkeling

Voorschoten telde in 2015 circa 26.000 inwoners en ongeveer 11.000 huishoudens. De bevolkingsprognose geeft het beeld dat Voorschoten tot 2040 groeit met 10 % naar 27.660 inwoners. Dit komt doordat er al jaren structureel meer mensen zich vestigen dan er vertrekken in Voorschoten, dit wordt veroorzaakt door het geboorte- en vestigingsoverschot en door de woningbouw die plaats vindt.

Voorschoten heeft een gezonde en gevarieerde leeftijdsopbouw. Tot 2040 is zichtbaar dat de leeftijdsgroep tot 29 jaar stabiel blijft en daarin de groep tot 14 jaar zelfs iets groeit. Het aandeel ouderen en hun gemiddelde leeftijd stijgt waardoor de gemiddelde leeftijd van de bevolking toeneemt. In Voorschoten neemt het aantal 75 plussers fors toe. De sterkste stijging zit in de periode 2020-2025. Het aantal alleenstaande 65-plus huishoudens stijgt van 1.400 in 2012 naar 2.600 in 2040. Ook het aantal stellen 65-plus neemt toe van 1.500 in 2012 naar 2.100 in 2040. De leeftijdsgroep 45-64 jaar neemt vanaf 2025 af.

Met haar groene en dorpse karakter en de aanwezige voorzieningen is Voorschoten een aantrekkelijke woongemeente voor jonge gezinnen. In Voorschoten wonen relatief meer huishoudens met kinderen dan landelijk en in de rest van de regio. Kijkt men naar huishoudentypen is 32% alleenstaand, 31% woont samen zonder kinderen en 37% is een huishouden met 1 of meer kinderen. Deze verhouding is de afgelopen jaren ook constant gebleven.

Nederland krijgt de komende decennia te maken met een forse groei van het aantal huishoudens. Volgens cijfers van het CBS neemt tot 2025 het aantal eenoudergezinnen en eenpersoons-huishoudens, waaronder ouderen die zo lang mogelijk zelfstandig thuis moeten blijven wonen, verder toe. Deze verdunning zal doorzetten. Het CBS verwacht dat de gemiddelde huishoud-

grootte in 2020 2,14 zal zijn, ten opzichte van 2,22 in 2010.

In 2015 was de gemiddelde huishoudgrootte in Voorschoten 2,30 tegenover het landelijke gemiddelde van 2,20.

5.2 TECHNOLOGISCHE VERNIEUWING

Technologische ontwikkelingen en het voortschrijdend gebruik van ICT hebben invloed op het gebruik van de fysieke ruimte. Veel inkopen worden tegenwoordig gedaan via internet en thuis bezorgd; het winkelen wordt steeds meer een beleving. Verdere automatisering en robotisering zullen de manier waarop we werken blijvend veranderen. Het effect van 3D-printing en 'laser cutting' op onze productie valt nog niet te overzien.

De verwachting is dat door automatisering en robotisering in de komende tien jaar twee à drie miljoen banen in het middensegment

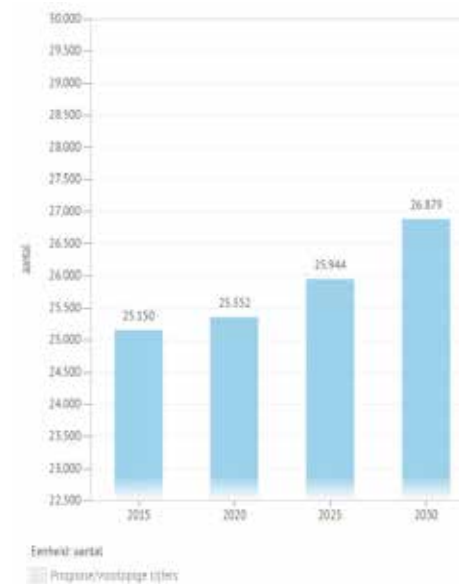
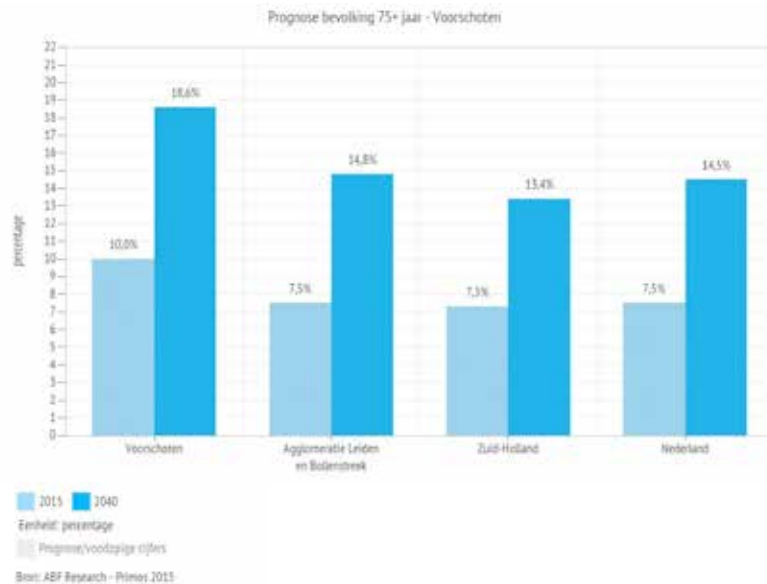
van de arbeidsmarkt zullen verdwijnen. Of het om verdringing of vervanging van banen gaat, moet nog blijken. De doorbraak van technologieën zullen invloed hebben op het multifunctioneel gebruik van ruimtes en gebouwen. Met nieuwe materialen, robotica en modulaire eenheden kunnen ruimtes worden aangepast aan individuele behoeften en voorkeuren. Deze technologie maakt het makkelijker om gebouwen en woningen te delen, waardoor het ruimtegebruik voor verschillende functies terugneemt. Dit wordt ook wel slim of flexibel bouwen genoemd. Door slimme elektronica in de leefomgeving kunnen mensen langer zelfstandig blijven wonen.

Robotisering heeft ook gevolgen voor de manier waarop wij ons verplaatsen. Er wordt al hard gewerkt aan zelfrijdende auto's en slimme wegen. Ook in de landbouw neemt de vraag toe om onbemanste voertuigen in te zetten. Naast andere regelgeving vraagt het ook om aanpassingen van de openbare ruimte, met mogelijke gevolgen voor het landschap.

5.3 GLOBALISERING

Wereldwijd concurreren steden en regio's met elkaar om kapitaal, kennis en kwaliteit binnen te halen. Grote metropolen hebben hierbij een sterke uitgangssituatie. De omgeving van Voorschoten biedt binnen de Nederlandse Deltametropool een sterk kenniscluster; met de universiteiten van Delft en Leiden, het Bio Science park, het Space-cluster, de internationale instellingen in Den Haag en diverse onderzoeksinstituten.

Voorschoten biedt met haar groene karakter en gunstige ligging een aantrekkelijke, gezonde en hooggevalueerde leefomgeving midden in de Randstad op een steenworp afstand van Schiphol. Hoogopgeleide kenniswerkers waarderen die kwaliteiten. Omdat werk de kenniswerkers volgt, maakt deze combinatie van reeds



aanwezige kennisinstututen en hoogwaardige woonmilieus onze positie sterk. Dit vraagt wel een blijvende inzet voor het behoud en de versterking van de kwaliteit, kleinschaligheid en diversiteit die Voorschoten onderscheidt van de meer verstedelijkte gebieden in de Randstad.

5.4 SCHAALVERGROTING

Veel organisaties in het bedrijfsleven, overheid, onderwijs en bijbehorende voorzieningen combineren hun diensten op minder locaties. Dit kan besparingen en verbeteringen opleveren, maar ook een toename in fysieke, organisatorische en psychologische afstand. Aandachtspunt voor Voorschoten is ondanks de schaalvergroting het behouden van het dorpse karakter en de menselijke maat bij ontwikkelingen.

5.5 KLIMAATVERANDERING

Het klimaat verandert door opwarming van de aarde en trekt zich niets aan van gemeentegrenzen. Voorschoten en omgeving krijgt te maken met de gevolgen van hitte en extreme buien, zeespiegelstijging en langdurige perioden van droogte. Op de lange termijn zullen deze klimaatveranderingen gevolgen hebben voor de inrichting van de openbare ruimte, zoals het creëren van voldoende waterbergend vermogen ter voorkoming van wateroverlast. Ook zal door de hogere temperaturen (hittestress) de recreatiedruk vanuit de stad op de groene gebieden toenemen. In samenwerking met andere partijen zoals het rijk, de hoogheemraadschappen en provincie zullen, waar nodig, aanpassingen worden doorgevoerd.

5.6 ENERGIETRANSITIE

Klimaatverandering en de uitputting van natuurlijke hulpbronnen (fossiele brandstoffen) maken een energietransitie noodzakelijk. Op het gebied van energie worden grote veranderingen verwacht. De komende decennia moet overgeschakeld worden op alternatieve technieken. Reeds bekende alternatieven zoals een warmterotonde en hernieuwbare energiebronnen vragen om ingrepen in de toch al sterk verstedelijkte Randstad. Deze ingrepen vragen ruimte en zijn kostbaar. Een goede verdeling van kosten en baten vraagt om een regionale samenwerking.

5.7 DUURZAAMHEID

De energietransitie in combinatie met de verduurzamingstrend zal er ook in Voorschoten toe leiden dat steeds meer woning-eigenaren en bedrijven de overstap maken naar duurzame energiebronnen (bv. zonnepanelen en bodemenergiesystemen). Ook zullen woningen steeds beter geïsoleerd worden. Mensen kunnen investeren in installaties voor de duurzame energievoorziening van derden. De verduurzaming van de mobiliteitsbehoefte leidt tot betere fietsvoorzieningen en een grotere behoefte aan laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Ook krijgen mensen meer belangstelling voor streekeigen producten.





SECTOREN

Parallel aan het structuurvisieproces zijn diverse sectorale visies opgesteld binnen het ruimtelijke en sociaal domein. De diverse sectoren geven belangrijke input voor de structuurvisie en vice versa. Om een visie voor 2025 op te kunnen stellen, is het belangrijk te weten wat de huidige situatie van ons dorp is. In hoofdstuk 4 is ingegaan op de ruimtelijke kwaliteiten van Voorschoten, in dit hoofdstuk wordt Voorschoten vanuit de verschillende beleidssectoren beschouwd.

Per sector worden zoveel mogelijk op strategisch niveau de uitgangssituatie en de ambities, doelstellingen of speerpunten voor de komende periode beschreven. Daarbij moet worden aangetekend dat de doorlooptijd van de sectorale visies doorgaans korter is (veelal vier jaar) dan die van een structuurvisie.

6.1 GROEN EN WATER

Uitgangssituatie:

Voorschoten heeft het karakter van een groene gemeente. Op basis van cijfers blijkt ook dat Voorschoten duidelijk groener is dan de overheidsrichtlijnen voorschrijven. Er wordt veel waarde gehecht aan het groen in en om de gemeente. In Voorschoten is het karakter van het groen gebaseerd op historisch geografisch structuur, die het omringende landschap bepaalt. Voorschoten ligt op de langste oostelijkste strandwal ten zuiden van de Oude Rijn, achter de duinen en wordt omgeven door een veenweidegebied met polders. De landschapsstructuur van Voorschoten heeft daardoor een zuidwest-noordoost gerichte oriëntatie, evenwijdig aan de duinen en het strand, die doorsneden worden door het beloop van de Oude Rijn.

Het oude lint langs de Veurseweg en Leidseweg, de route van Den Haag naar Leiden vormt de ruggengraat van Voorschoten. Het lint loopt midden over de strandwallen. Deze structuur is zichtbaar in de groenstructuur van Voorschoten.

In de Groenstructuurvisie (2009) en de Evaluatie van de Groenstructuurvisie (2013) wordt de hoofdgroenstructuur opgedeeld in verschillende typen groen: het buitengebied, de landgoederen, het samenstelsel van landgoederen en buitenplaatsen, parken, de plantsoenen, groenzones, groene zomen, groene lijnen en landschappelijk groen en de groene omlijsting van bebouwd. Voorschoten: de groene zoom. En overig groen dat nodig is om tot samenhang tussen de diverse groene elementen te komen. Dit is te zien op de kaart uit de Groenstructuurvisie in deze paragraaf.

De Groenstructuurvisie beschermt en ontwikkelt drie onderdelen van het groen die de structuur, het karakter en het beeld van Voorschoten bepalen:

- De hoofdgroenstructuur;
- De wijkgroenstructuur;
- De beschermwaardige bomen, die zowel binnen als buiten de eerder genoemde structuren voorkomen.

Van belang is het in stand houden en versterken van de hoofdgroenstructuur en de wijkgroenstructuur. Verder gaat het om het vasthouden van de structuur van polders en groene buffers aan alle kanten van Voorschoten. Het gaat daarbij om de groene zone langs het spoor, Papenwegsepolder en de Duivenvoordecorridor. De landgoederen, weidegebieden, parken en groenzones binnen de bebouwde kom vormen het decor voor het groene lint dat loopt over de structuur van de Veurseweg- Leidseweg en de hoofdroutes van de wijken richting het buitengebied.

Naast groen vormt water een belangrijk aspect van onze leefomgeving. De waterstructuur is belangrijk als structurerend element. Tussen beide bestaat een directe relatie. Water is een essentiële voorwaarde voor de groenstructuur en ruimtelijk worden beide structuren vaak gecombineerd.

De Vliet is een hoofwatergang in het waterwegennet en heeft verbinding met watergangen en vaarsloten die ook in de bebouwde kom van Voorschoten liggen. Naast de Vliet behoren de hoofdweteringen als de Dobbewatering, Veen- en Scheidwatering en het dwars er op liggende tot het hoofdwaterstelsel. Weteringen, sloten en vijvers hebben bijna allen een historische context en spelen een nog steeds belangrijke rol binnen onze waterhuishouding. Bovendien vervult het water steeds meer een belangrijke rol in de beleving van de openbare ruimte, bijvoorbeeld als

Afbeelding: kaart Groenstructuurvisie, 2009





waterberging en bij diverse recreatievormen. Naast de fysieke aanwezigheid van water (de waterkwantiteit) is ook de waterkwaliteit van groot belang voor zowel mens, de flora en fauna.

Het afwisselende landschap van open weide en bosgebieden herbergt veel natuur- en ecologische waarden en draagt bij aan de biodiversiteit. Binnen de bebouwde kom maken de landgoederen Ter Wadding, Berbice, Beresteijn en Bijdorp deel uit van de bestaande Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In het buitengebied maken Kasteel Duivenvoorde en delen van Haagwijk onderdeel uit van de EHS. Dit is een deel van de Duivenvoorde corridor die een verbinding vormt tussen de binnenduinrand en het Groene Hart van Nederland.

“In de Landschapstafel Duin Horst & Weide werken 16 gemeenten, maatschappelijke organisaties en marktpartijen samen: de gemeenten Den Haag, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer, Staatsbosbeheer, Dunea, ANWB, Recron, Agrarische Natuurvereniging Santvoorde, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, Van der Valk Hotels & Restaurants, Recreatiecentrum Vlietland B.V., Stichting Horst & Voorde en Erfgoedhuis Zuid-Holland. Deze uiteenlopende partijen hebben elkaar gevonden in een gezamenlijke ambitie om de beleefbaarheid, vitaliteit en authenticiteit van Duin Horst & Weide (het gebied tussen Den Haag en Leiden en tussen kust en Zoetermeer) te versterken.”

Openbare ruimte

De openbare ruimte staat van alle gemeentelijke producten het dichtst bij de inwoners en het onderhoudsniveau is voor de

“ONS GROENE DORP GAAT NIET VANZELF”

UITSPRAAK UIT PARTICIPATIETRAJECT

gebruikers direct merkbaar. Beheer en onderhoud worden uitgevoerd, opdat de gewenste kwaliteit sober en doelmatig in stand blijft op het huidige basisniveau. Dat betekent een veilige en schone leefomgeving, met veel groen, aandacht voor kwaliteit in de openbare ruimte en een goede balans tussen onderhoudsniveau en beschikbare middelen. Bij alle maatregelen is duurzaamheid een uitgangspunt.

Ambities en speerpunten

Van belang is het in stand houden en versterken (kwantitatief en kwalitatief) en completeren van de hoofdgroenstructuur. Hieronder vallen laanbomen structuren, groene buitengebied, landgoederen, parken, andere binnengemeentelijke groengebieden en de groene zomen. Wijkgroenstructuur dient eveneens in stand gehouden en zo mogelijk verder ontwikkeld te worden en is aanvullend op de hoofdgroenstructuur.

De ambitie is het behouden en ontwikkelen van een duurzame groenstructuur en waterstructuur die aansluit op cultuurhistorische, landschappelijke en architectonische waarden. Dit geldt voor het hele gemeentelijk grondgebied.

De Vliet is een belangrijke landschappelijke drager voor Voorschoten en de waterstructuur zou zo ontwikkeld moeten

worden dat de relatie met het centrum beter herkenbaar en het water in de wijken beter beleefbaar is. Ook het uitbreiden en zichtbaar maken van de waterstructuur (vaarsloten en weteringen), die ondersteunend is aan hoofdgroenstructuur kan een bijdrage leveren. Dit geldt ook voor het beter openbaar toegankelijk maken van oevers.

Door de groene zomen om Voorschoten te gebruiken als een recreatieve route en te ontwikkelen als een samenhangend groengebied wordt de visuele relatie met het buitengebied en de Vliet versterkt. Zo ontstaat het “gouden randje” van Voorschoten. Completeren en verbeteren van de groene en recreatieve routes binnen de bebouwde kom en naar het buitengebied. Ook de opwaardering en vergroten van de verscheidenheid en gebruiksmogelijkheden van de parken is wenselijk. Op deze manier ontstaat een toegankelijk recreatief netwerk in het dorp.

Het met partners vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin, Horst & Weide (Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten) is wenselijk. Goed recreatief medegebruik is noodzakelijk om draagvlak te versterken voor het behoud van het

**“IK KIJK UIT OP EEN
GROENE OMGEVING
DAAROM MIS IK MIJN
TUIN NIET ZO.”**

UITSpraak UIT PARTICIPATIETRAJECT

gebied om zo de inwoners van Voorschoten, Leiden, Den Haag en Zoetermeer nog meer te laten genieten van de kwaliteiten. Het is van belang dat Voorschoten het aantrekkelijke woon- en leefklimaat behoudt. Dat betekent een veilige en schone leefomgeving, met veel groen en aandacht voor kwaliteit in de openbare ruimte. De openbare ruimte nodigt uit tot een aangenaam verblijf, stimuleert ontmoeting en biedt ruimte voor spelen. Beheer en onderhoud wordt thans uitgevoerd op een kwaliteitsniveau dat is te kenmerken als sober en doelmatig.

Een speerpunt voor de openbare ruimte is de verbetering (in kwaliteit en duurzaamheid) van de openbare verlichting. Een nieuwe oplossing is energiebesparend en onderhoudsarm. Ook is er op verschillende locaties sprake van (grond) waterproblematiek.

Een van de kerneigenschappen van Voorschoten is een groene gemeente in kwantiteit en kwaliteit. Specifieke aandacht gaat uit naar het vergroten van de bruikbaarheid van het groen bijvoorbeeld door het stimuleren en faciliteren van spelen in bestaand groen. Ook het creëren van meer natuurlijke speelplekken en ruimte voor jongeren om te sporten en te hangen is een wens. Een mooi onderhouden en schoon dorp is niet alleen de verantwoordelijkheid van de gemeente maar ook die van inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen. Gezamenlijk zijn wij allemaal verantwoordelijk voor de openbare ruimte. Daarom moedigt de gemeente burger initiatieven voor het onderhouden van groen en initiatieven op vrij liggende gronden aan.



6.2 CULTUREEL ERFGOED

Mede door de gunstige geografische ligging is Voorschoten rijk aan cultureel erfgoed. Het is al sinds de prehistorie een aantrekkelijk gebied om te wonen vanwege de goede vruchtbare bodemgesteldheid, de aanwezigheid van natuurlijke, veilige woongebieden met goed drinkwater. Vanwege die rijke geschiedenis vormt cultuurhistorie een onlosmakelijk onderdeel van de ruimtelijke hoofdstructuur van Voorschoten. Een groot deel van de acht cultuurhistorische kernkwaliteiten komen terug in de ruimtelijke hoofdstructuur zoals omschreven in hoofdstuk 4. Ze vormen de basis van de Structuurvisie Cultuurhistorie 2013-2028 en worden hieronder opgesomd.

Kernkwaliteit 1: Infrastructuur

Historische structuur van noord-zuid lopende landwegen en een enkele oost-west verbinding, gecombineerd met een fijnmazig stelsel aan waterwegen tussen de Vliet en de weteringen in het westen van de gemeente.

Kernkwaliteit 2: Polderlandschap

Karakteristiek slagenlandschap met strokenverkaveling met sloten, weteringen en agrarische kleine elementen als bruggen, hekken en schuurtjes.

Kernkwaliteit 3: Agrarisch landschap

Karakteristieke boerderij-enclaves met kenmerkende typologie en specifieke situering zowel binnen als buiten het historisch centrum met hun kenmerkende erfinrichting en beplanting.

Kernkwaliteit 4: Een lommerrijk buitenplaatsenlandschap

Binnen de bebouwde kom:
Lommerrijke, parkachtige groengebieden met landhuizen in verbijzonderde architectuur en bijgebouwen die ondersteunend aan het ensemble zijn.

Buiten de bebouwde kom:

Afwisseling van weilanden en groene bosjes, solitair geplaatste bomen en hakhoutbossen rondom een lommerrijk, parkachtig groengebied met een architectonisch verbijzonderd landhuis met bijgebouwen.

Kernkwaliteit 5: Groene buffers in de vorm van weilanden, parken en plantsoenen

Kernkwaliteit 6: Rijke, eigentijdse historische architectuur langs de hoofdwegen

Kernkwaliteit 7: Kleinschalige bebouwing van maximaal 2 lagen (met een kap) langs de historische hoofdwegen en in het historisch centrum.

Kernkwaliteit 8: Uitbreidingswijken rond de Tweede Wereldoorlog en uit de periode van de Wederopbouw met een eigen herkenbare karakteristiek en tijdsbeeld buiten het historisch centrum (bron: structuurvisie cultuurhistorie 2013-2028).



Voorschoten is van oorsprong een agrarisch dorp met een rijke buitenplaatscultuur. Vooral sinds de naoorlogse periode heeft het zich steeds meer als forensendorp ontwikkeld. Er is een aaneenschakeling van uitbreidingswijken ontstaan, waarvan de meeste dateren uit de jaren '60 en '70 van de 20ste eeuw. Deze ontwikkeling heeft zich tot 21ste eeuw doorgezet. De meest recente voorbeelden zijn de wijken Krimwijk II en Starrenburg I en 2. Spaarzame restanten uit de Wederopbouw spelen in sommige buurten nog steeds een rol als ankerpunt in de wijk, zoals de Frisozaal met gymzaal, maar ook het Cultureel Centrum en de voormalige Adegeestsschool.

Ongeveer 10 % van de bebouwing in Voorschoten dateert van voor 1945. Meer dan de helft van de woningen, circa 6.000, in Voorschoten dateert uit de periode 1945-1970.

De ontwikkeling van Voorschoten door de jaren heen in beeld is opgenomen in hoofdstuk 4.

Zowel het dorpscentrum als de landgoederenzone is aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Er zijn in Voorschoten 53 rijksmonumenten, waarvan 4 buitenplaatsen als complex met meerdere complexonderdelen (Ter Horst, Duivenvoorde, Ter Wadding en Berbice). Ook de parken zijn beschermd als rijksmonument; dat geldt ook voor het Burgemeester Berkhoutpark, een werkverschaffingspark uit de jaren '30 van de 20ste eeuw.

Voorschoten kent relatief veel boerderijen met een oudere kern, soms zelf laat 16de-eeuws, die liggen op de rand van de strandwal. Een bijzondere positie wordt ingenomen door de bebouwing binnen de dorpskern en dan in het bijzonder aan weerszijden van de Voorstraat die een vrij samenhangend beeld aan historische bebouwing laat zien, opnieuw veelal met een oudere kern.

Voor de ontwikkeling, die het dorp sinds het midden van de 19de eeuw heeft doorgemaakt is de meest markante beeldrager, uit die periode de Zilverfabriek. Ook zijn er ongeveer 70 gemeentelijke monumenten. Deze bevinden zich met name in het centrum en langs de uitvalswegen. Het betreft veelal kleinschalige woonbebouwing uit het begin van de 20ste eeuw. Typologisch specifieke bebouwing voor Voorschoten zijn de bedrijfswoningen, die bij de Zilverfabriek hoorden, zoals de Inktpot, St. Nicolaespark en de Steenen Muur; aparte categorieën vormen het gemeentehuis, boerderijen, de kerken, buitenplaatsen als Huize Bijdorp en Beresteijn en spaarzame relictten aan bedrijfsbebouwing als een schoorsteen en een fabrieksgebouwd rioolgemaal;

Het landelijk gebied maakt deel uit van het van Rijksweg 6 beschermde dorpsgezicht landgoederenzone Wassenaar, Voorschoten, Leidschendam-Voorschoten.

De ligging van het dorp op de strandwallen en -vlakten heeft ervoor gezorgd dat bewoning en gebruik van het landschap al vanaf de prehistorie mogelijk was. Vele opgravingen hebben de rijkdom aan archeologische resten aangetoond. Hoewel verborgen onder het maaiveld zijn deze sporen van grote cultuurhistorische waarde en dragen ze bij aan de identiteit van Voorschoten.

Op het gebied van archeologie werkt Voorschoten nauw samen met de gemeenten Wassenaar en Leidschendam-Voorburg doordat zij allen werken op basis van eenzelfde Archeologienota (2014). Archeologische waarden worden op zorgvuldige wijze meegewogen in ruimtelijke procedures. Het archeologiebeleid wordt georganiseerd rond de drie pijlers beheren, regisseren en communiceren.

Ambities en speerpunten

- De cultuurhistorische kwaliteiten zijn van wezenlijk belang voor de ruimtelijke en sociale identiteit en de herkenbaarheid van de gemeente Voorschoten. In het verleden wordt de basis gelegd voor de toekomst.
- Het doel van het erfgoedbeleid is op een zorgvuldige en afgewogen wijze het cultuurhistorisch erfgoed (onder en boven de grond) in een goede staat door te geven aan volgende generaties, zodat ook zij daar voor hun toekomst op kunnen voortbouwen en het kunnen blijven zien, beleven en ervaren.
- Behoud en versterking van de cultuurhistorische kwaliteiten staat centraal in het erfgoedbeleid.
- Cultuurhistorische waarde worden vroegtijdig betrokken bij ontwikkelingen en als integraal onderdeel bij ruimtelijke procedure meegenomen.
- Herbesteding en verduurzaming worden gezien als middelen om de cultuurhistorische waarde in stand te houden. Het leveren van maatwerk staat daarbij centraal.
- We laten cultuurhistorische waarden niet ongezien verloren gaan.
- Bewustwording, kennis- en draagvlakvergroting en beleefbaar en zichtbaar maken van cultureel erfgoed zijn de opgaven.
- Met het Lokaal Erfgoed Platform werken we aan een Canon van Voorschoten die de geschiedenis en daarmee de identiteit van Voorschoten op herkenbare wijze in beeld brengt.

6.3 WONEN

Uitgangssituatie

Voorschoten is een aantrekkelijke woongemeente. Het dorpse karakter, de gunstige ligging in de Randstad, het historische centrum en het groene karakter worden gewaardeerd. In het Elsevier onderzoek 'Ranglijst van beste woongemeenten in Nederland' eindigt Voorschoten steevast hoog. In 2013 werd zij zelfs uitgeroepen tot beste woongemeente van Zuid-Holland. In de twee daarop volgende jaren eindigde zij in de top 10 van beste woongemeenten in Nederland.

Voorschoten dankt haar hoge positie aan een hoge score op de volgende indicatoren:

- basisvoorzieningen (winkels en basisscholen),
- plusvoorzieningen (nabijheid zorg en hoger onderwijs);
- bereikbaarheid (per fiets, auto en openbaar vervoer);
- groen en een harmonieus leefklimaat.

Met de groene 'klein stedelijke' en 'centrum klein stedelijke' woonmilieus sluit Voorschoten aan op de (groot)stedelijke woonmilieus van Leiden en Den Haag. Voorschoten heeft relatief veel koopwoningen en particuliere huurwoningen. Verder kent Voorschoten relatief hoge woningprijzen. Deze kenmerken leiden er toe dat bepaalde doelgroepen zoals starters, jongeren en huishoudens met een laag en middeninkomen moeilijk aan een woning komen. De bevolkingsopbouw van Voorschoten dreigt daardoor eenzijdiger te worden. Ook is het wenselijk in te spelen op de toenemende vergrijzing in het dorp.

Huurwoningen in Voorschoten zijn in vergelijking met de regiogemeenten relatief duur. Het merendeel van de huurwoningen valt in het goedkope en betaalbare segment (63%). Dit percentage is lager dan in de regiogemeenten (70%).

Ambities en speerpunten

Kernboodschap van het woonbeleid is behoud van Voorschoten als aantrekkelijke woongemeente voor de brede groep inwoners en bewaking van en sturen op slaagkansen van de verschillende groepen op de woningmarkt. Nieuwbouw bij transformatie of herontwikkeling staat in het teken van vitaliteit.

Er wordt gestreefd naar gedifferentieerde wijken waarbij geen grote concentratie van kwetsbare groepen aanwezig is. Het woningaanbod sluit beter aan op de vraag. Daarbij wordt een balans gezocht tussen het behouden van kwaliteit, het voorzieningenniveau, de bereikbaarheid van de woningvoorraad voor specifieke doelgroepen en de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Door de toenemende vergrijzing neemt daarbij de vraag naar geschikte woonruimte (veelal gelijkvloers of in een kleinschalig wooncomplex waar ook zorg geleverd kan worden) toe.

De speerpunten van het woonbeleid van Voorschoten:

- Alle doelgroepen (starters, gezinnen, ouderen, alleenstaanden) kunnen goed wonen in Voorschoten.
- Vergroten van de slaagkansen voor lagere inkomens en middeninkomens.
- Een levensloopvriendelijke gemeente: langer zelfstandig wonen in de wijk in een passende woning voor ouderen en mensen met een beperking. Aandacht voor kwetsbare groepen.
- Verduurzaming van de woningvoorraad.
- Het borgen van de uitvoering van het woonbeleid door goede samenwerking en monitoring.

Bron: Woonvisie 2016

6.4 ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME

Uitgangssituatie

Een bloeiende economie, goede werkgelegenheid en gezonde bedrijventerreinen en winkelcentra in Voorschoten dragen bij aan de leefbaarheid van Voorschoten. Voorschoten heeft een aantrekkelijk vestigingsmilieu voor bedrijven door de gunstige ligging en goede bereikbaarheid per auto en spoor in de randstad in combinatie met een top woon- en leefklimaat met uitstekende voorzieningen. Grote en kleine ondernemers voelen zich thuis in Voorschoten en op diverse plekken wordt hard gewerkt aan de



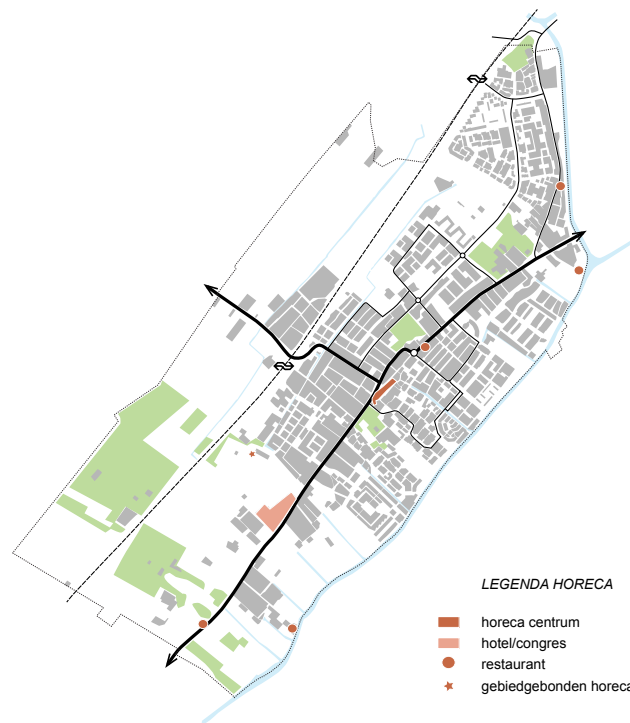
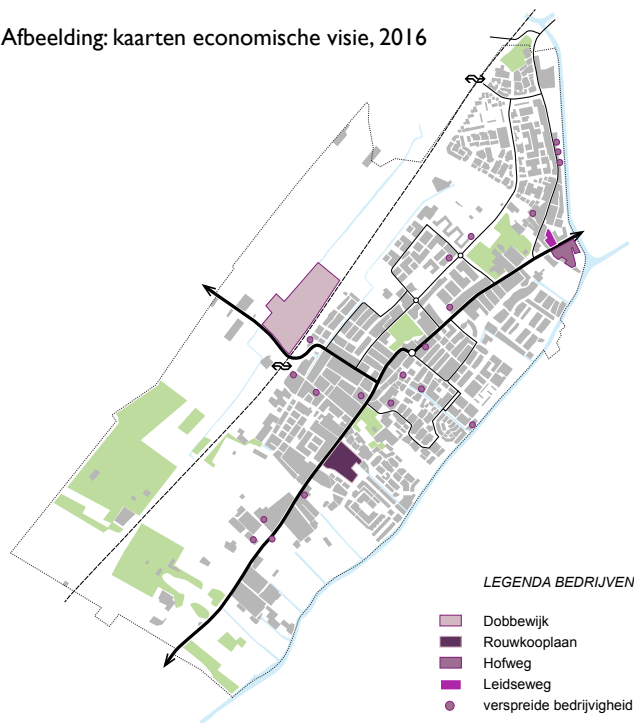
lokale en regionale economie. Voorschoten heeft een werkgelegenheidsfunctie van 46% en is daarmee meer een woongemeente dan een werkgemeente. Voorschoten kent een drietal winkelconcentraties, het centrum met de grootste concentratie van winkels, wijkwinkelcentrum Hofland en buurt(winkel)centrum Adegeest. Daarnaast zijn er ook verspreide winkels te vinden onder andere aan de Veurseweg en er is een weekmarkt in de Voorstraat. Het winkelaanbod bestaat uit circa 25.000 m² winkelvloeroppervlak (wvo) en is minder dan gemiddeld in kernen met een vergelijkbaar inwoneraantal. Het centrum heeft een lokale verzorgingsfunctie en functioneert

over het algemeen goed. Ondanks de concurrentie in de regio is een compleet aanbod aanwezig van filialen en gespecialiseerde zelfstandige ondernemers. Op dit moment wordt gewerkt aan het aantrekkelijker maken van de zuidkant van de Schoolstraat, het Deltaplein. Onderdeel van dit project is de vestiging van een supermarkt waardoor straks aan beide kanten van de Schoolstraat een trekker is te vinden die het centrum moet voorzien van een hogere passantenstroom. Voorschoten kent een tweetal bedrijventerreinen, de Dobbewijk aan de westkant van de spoorlijn Den-Haag - Leiden, en de Rouwkooplaan aan de zuidkant van het dorp.

Dobbewijk: heeft een gemengd economisch profiel met een sterke verwevenheid met woonfuncties en is omgeven door landschappelijk groen.

De wijk is zeer goed bereikbaar met het openbaar vervoer, vanwege de nabijheid van station Voorschoten dat ligt aan de spoorverbinding Rotterdam - Den Haag - Amsterdam. Er zijn voornamelijk kleinschalige bedrijven gevestigd met een verzorgend karakter. Er is een ondergeschikte kantoorfunctie aanwezig.

Afbeelding: kaarten economische visie, 2016



Rouwkooplaan: Gelegen aan de zuidkant van Voorschoten. Het terrein heeft een gunstige ligging ten opzichte van de uitvalswegen, maar heeft een matige infrastructuur, verkeert in een slechte onderhoudsstaat met een matige openbare ruimte. Er is een ondergeschikte kantoorfunctie en er is een bedrijfsverzamelgebouw aanwezig.

De kantorenmarkt in Voorschoten is bescheiden qua omvang en dynamiek. Er zijn de laatste jaren weinig nieuwe kantoren ontwikkeld en de leegstand ligt met 7% onder het landelijke gemiddelde van 14% en het regionale gemiddelde (cijfers, 2015). Dit percentage is nodig om bedrijvendynamiek de ruimte te geven; de frictieleegstand.



De meeste kantoren zijn geconcentreerd in het centrum. De overige kantoren bevinden zich nabij station Voorschoten, op de bedrijventerreinen Dobbewijk en Rouwkooplaan en aan de Leidseweg. De Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP) zijn een belangrijke en groeiende groep in Voorschoten. Voorschoten telt ongeveer 1.300 ZZP'ers (2015), 13% van de beroepsbevolking. De verwachting is dat dit aantal zal toenemen.

Door de ontstaansgeschiedenis, de centrale ligging en het omliggende landschap is Voorschoten een aantrekkelijke bestemming voor recreanten en toeristen. Het metropolitaan landschap Duin, Horst en Weide is een aantrekkelijke bestemming in een verstedelijkte regio. In het buitengebied zijn er vooral mogelijkheden voor extensieve recreatie die gericht zijn op natuurbeleving en maar beperkt druk uitoefenen op het gebied.



Voorschoten heeft een rijke historie en beschikt over diverse toeristische bestemmingen als Kasteel Duivenvoorde, landgoederen als De Horsten, musea en mogelijkheden voor waterrecreatie. Er passeren jaarlijks vele duizenden boten over de Vliet en de gemeente grenst aan het recreatiegebied Vlietland. Er worden verschillende evenementen georganiseerd. Ook lopen er wandel- en fietsroutes door de gemeente, waaronder het bekende Marskramerpad welke loopt van Bad Bentheim in Duitsland naar Den Haag. Voor toeristen is er de mogelijkheid te overnachten in het hotel-restaurant van der Valk en er is een Bed & Breakfast in het centrum. Daarnaast zijn er ook diverse restaurants vooral in het centrum, maar ook daarbuiten bijvoorbeeld langs de Vliet.

Het toerisme in Voorschoten levert een aanzienlijke bijdrage aan de werkgelegenheid. Daarnaast profiteren ook overige sectoren als de detailhandel die indirect gerelateerd zijn aan recreatie en toerisme.

Ambities, speerpunten

- Voorschoten zet in op een compacte en toekomstbestendige detailhandel structuur;
- Voorschoten heeft daarbij de duidelijke ambitie om de twee kansrijke gebieden: recreatief winkelgebied het centrum van Voorschoten en boodschappencentrum Hofland te versterken. Uitbreiding met nieuwe detailhandel buiten deze gebieden wordt in principe uitgesloten;
- Het centrum is als hart van ons dorp, de plaats van ontmoeting en samenkomst van ongekend belang voor de leefbaarheid van Voorschoten. Het centrum wordt versterkt als verblijfsgebied. Dit wordt gedaan door detailhandel en horeca voornamelijk te concentreren in het centrum of is gerelateerd aan een bepaald gebied. Ook wordt er samen met de ondernemers

onderzocht op welke wijze het centrum verder versterkt en beter gepositioneerd kan worden;

- Het versterken van het dorp door functiemenging toe te staan om de levendigheid in wijken te vergroten en monofunctionaliteit tegen te gaan.



“De Taskforce Dorpscentrum Voorschoten is een samenwerking van bij het centrum betrokken partijen die werkt aan het versterken en toekomstbestendig maken van het centrum van Voorschoten.

Het recreatief winkelgebied het centrum wordt gepositioneerd met de kernwaarden: historisch, ontmoeting en bereikbaar”

Bij een sterk en aantrekkelijk woonklimaat hoort een sterke detailhandel structuur en uitstekende bedrijventerreinen als integraal onderdeel van het top woonklimaat.

De twee toekomst bestendige bedrijventerreinen de Dobbewijk en Rouwkooplaan worden versterkt door revitalisatie en het stimuleren van parkmanagement. De werkgelegenheid sluit aan bij de beroepsbevolking. Voorschoten profileren als aantrekkelijk vestigingslocatie voor innovatieve (zorg)bedrijven sluit hierbij aan. De kantorenoorraad van Voorschoten is afgestemd op de lokale behoefte door voornamelijk in te zetten op vervanging van kantoorruimte en indien de behoefte is aangetoond een geringe uitbreiding mogelijk te maken.

De ontwikkeling van het toerisme in Voorschoten is een belangrijk ontwikkelpotentieel. De ligging van Voorschoten aan de Vliet kan beter benut worden door het water meer zichtbaar en beleefbaar

te maken in grotere delen van Voorschoten. Ook het met marktpartijen onderzoeken of, en onder welke condities, een passantenhaven mogelijk is in het centrum van Voorschoten sluit hierbij aan. Daarnaast gaat het om het verbinden van toeristische mogelijkheden bijvoorbeeld door het dorpscentrum als belangrijke schakel en plaats van ontmoeting te promoten.

Voorschoten haalt veel van zijn waarden uit het dorpse karakter, de groene omgeving en de vele cultuurhistorische waarden die de lange geschiedenis van het dorp vertellen. Het behouden van de groene omgeving met versterking van de (natuurgerichte) recreatieve gebruiksmogelijkheden kan het metropolitane landschap nog beter op de kaart zetten. Voor veel ontwikkelingen is ook betrokkenheid van andere partijen noodzakelijk. Een sterke regio door samenwerking is daarom belangrijk.

Omdat er in Voorschoten veel ZZP'ers wonen en werken streeft de gemeente naar een goed klimaat voor de ZZP'er met passende faciliteiten. ZZP'ers moeten de keuze en mogelijkheid hebben om zowel thuis te werken als gezamenlijk met andere ondernemers in een bedrijfsverzamelgebouw of kleinschalige bedrijfsruimte of elkaar te ontmoeten, bij voorkeur op een locatie in het centrum.



6.5 VERKEER

Uitgangssituatie

Voorschoten ligt gunstig ten opzichte van de belangrijke vervoersassen; A4 en A44 en de bestemmingen Den Haag, Amsterdam, Schiphol en Leiden. De bereikbaarheid van en vanuit Voorschoten wordt gezien als belangrijke kwaliteit van Voorschoten.

De verkeersstructuur wordt in hoofdzaak gedragen door een T-vormige structuur van verkeerswegen, met in noord zuid richting de Traverse (Veurseweg, Koningin Julianalaan, Leidseweg en Voorschoterweg). Een goede doorstroming op deze wegen voorkomt onwenselijk sluijverkeer in de wijken. Anderzijds moet worden voorkomen dat de doorstroming zo goed wordt dat deze route een alternatief vormt voor snelwegen als de A4 en de A44. De bereikbaarheid vanuit Voorschoten aan de noordzijde is een aandachtspunt. Bijna dagelijks zorgen de verkeerslichten bij de Churchillaan en het Lammenschansplein voor vertraging. Deze vertraging hangt onder andere samen met een afstemming van de verkeerslichten en de onregelmatige openingstijden van de brug. Ook bij de Leidseweg Noord is de bereikbaarheid van Voorschoten een aandachtspunt.



Deze weg is feitelijk ongeschikt om de huidige hoeveelheid verkeer op een verantwoorde wijze te kunnen verwerken.

Ook met het openbaar vervoer is Voorschoten goed te bereiken. Met twee treinstations en diverse busverbindingen is het dorp goed bereikbaar. Een landelijke trend in gemeenten met een station is de forse toename van het gebruik van de fiets op verplaatsingen naar stations. Dit leidt er toe dat de bestaande fietsparkeercapaciteit bij stations niet altijd toereikend is. Dit speelt ook in Voorschoten.

Voorschoten heeft een netwerk van fraai gelegen fiets- en wandelpaden waarvan in de weekenden ook veel gebruik gemaakt wordt door recreanten.

Ambities en speerpunten

De gemeente Voorschoten streeft er naar de ideale woon- en leefomgeving te zijn en blijven. Het beleid ten aanzien van het autoverkeer is erop gericht de bereikbaarheid van en vanuit Voorschoten zo goed mogelijk te faciliteren, zonder dat Voorschotense wegen een aantrekkelijk alternatief worden voor doorgaand autoverkeer tussen omliggende plaatsen. Bereikbaarheid mag echter niet ten koste gaan van leefbaarheid en al zeker niet van de veiligheid.

Het verkeersbeleid in Voorschoten is gericht op het prioriteren van maatregelen met de volgorde:

1. Veiligheid;
2. Leefbaarheid;
3. Bereikbaarheid.

Bron: Verkeersvisie 2016

Door het scheiden van wonen en zorg blijven mensen langer zelfstandig wonen. Vanuit sociaal oogpunt is de bereikbaarheid van voorzieningen voor deze doelgroep van essentieel belang. De combinatie van verzorgingshuis en een bushalte, maakte het in het verleden gemakkelijker om voorzieningen ook voor ouderen goed bereikbaar te maken. Daarvoor moeten nu andere oplossingen worden gezocht.

Voor de gezondheid van onze inwoners wordt beweging gestimuleerd. Aantrekkelijke en veilige fiets- en wandelroutes en goede parkeervoorzieningen voor de fiets nodigen mensen uit (vaker) de fiets te gebruiken. De opkomst van elektrische fietsen levert hieraan ook een duidelijke bijdrage. Niet alleen ouderen, maar ook voor jongere mensen vormt een elektrische fiets een reëel alternatief voor de auto of openbaar vervoer. Waar de fiets voorheen vooral gebruik werd op verplaatsingen tot 7,5-10 kilometer valt ook een toename van het gebruik op afstanden tot 20 kilometer waar te nemen.

De verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers als fietsers, scootmobielen en voetgangers heeft de hoogste prioriteit. Er is continue aandacht voor het verbeteren en veiliger maken van fiets- wandelroutes en zebrapaden. Belemmeringen in de openbare ruimte voor mensen met een fysieke beperking worden zoveel mogelijk voorkomen en weggenomen. De inrichting van schoolroutes bevordert veiligheid voor scholieren. De openbare ruimte is veilig en toegankelijk en nodigt uit om te verblijven en te ontmoeten.

Een kans voor een deel van de huidige bereikbaarheidsproblematiek wordt gevormd door de gewenste ontwikkeling van het Intratuin-complex. In een integrale gebiedsvisie voor deze omgeving kan gezocht worden naar de mogelijkheden voor een nieuwe,

ontsluitende weg die Trompweg over een route langs de Vliet met de in de gemeente Leiden gelegen Haagweg te verbinden. Onderdeel van de Rijnlandroute is de aanpak van de N206 Europaweg en (met name) het Lammenschansplein in Leiden. Zodra de Rijnlandroute beschikbaar is voor het doorgaande verkeer tussen A44/Katwijk en de A4 en de doorstroming op het Lammenschansplein wordt verbeterd, zorgt dat ook voor een aanzienlijke verbetering van de doorstroming van de bereikbaarheid van en vanuit Voorschoten.

6.6 MILIEU, DUURZAAMHEID EN AFVAL

Uitgangssituatie

Voorschoten is een gemeente met een aantrekkelijk leefklimaat dat nauwelijks bedreigd wordt door milieubelastende activiteiten. Voorschoten telt relatief weinig bedrijven. Ze zijn over het algemeen kleinschalig en gericht op de lokale gemeenschap. Potentieel hinderlijke bedrijvigheid bevindt zich doorgaans op bedrijventerreinen, op voldoende afstand van kwetsbare functies zoals woningen, scholen en zorginstellingen.

De compostingsactiviteiten van Indaver veroorzaken soms geurhinder. Situaties die rijp zijn voor sanering (bv. door verplaatsing bedrijven uit woonkernen) komen niet voor.

In 2013 werd in Voorschoten 92 kiloton aan broeikasgassen uitgestoten. De gebouwde omgeving (woningen, scholen, culturele instellingen, maatschappelijk vastgoed, commerciële dienstverlening en zorg) veroorzaakte hiervan 75%, het wegverkeer 13% (bron: Klimaatmonitor, RWS).

Parallel aan de spoorlijn bevindt zich een hoogspanningsleiding. Het deel tussen station de Vink en het Voorsche Park is bovengronds aangelegd. De installatie van opstijgpunt 26N is gerealiseerd conform de geldende veiligheidseisen en voldoet daarmee aan het verzorgingsbeginsel.

Ambities en speerpunten

In stand houden en versterken van de leefbaarheid voor mens en dier staat centraal. Nieuwe bedrijvigheid uit de meest milieubedreigende categorieën (4.1 en hoger) wordt geweerd om ontvricting van de leefbaarheid te voorkomen. Een goede milieuzonering van functies, waarbij milieugevoelige en milieubedreigende functies ruimtelijk voldoende worden gescheiden, draagt bij aan het behoud en versterking van de ruimtelijke hoofdstructuur en het imago van 'prettige en veilige woongemeente'.

De gemeente streeft bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen naar slim meervoudig ruimtegebruik (combineren van functies), waar innovatieve oplossingen voor duurzame energie in zijn geïntegreerd. Bij slim ruimtegebruik wordt het ruimtebeslag beperkt waarbij in verband met klimaatadaptatie zo weinig mogelijk verharding/verstening optreedt ten gunste van het waterbergend vermogen. Op deze manier worden bestaande groene en cultuurhistorische waarden en kwaliteiten zo min mogelijk bedreigd. Slim ruimtegebruik betekent ook het optimaal benutten van de potentie en kwaliteiten van de ondergrond van de ondergrond.

Daarnaast zet de gemeente in op communicatie, gedragsverandering en samenwerking. Regionale samenwerkingsverbanden zijn essentieel om onze duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. Stimuleren van energiebesparing en toepassen van hernieuwbare energie in de gebouw omgeving moet in belangrijke mate bijdragen tot CO₂ reductie.

Voorschoten wil een mentaliteitsverandering in de wijze waarop naar afval wordt gekeken. Afval is geen eindproduct maar een waardevolle grondstof.

De waterstructuur en het buitengebied hebben recreatieve potenties. Door de klimaatverandering wordt het recreatieve seizoen langer. Voor aan hittestress lijdende bezoekers uit omliggende steden kan Voorschoten aantrekkelijke, verkoelende verpozing bieden.

De energietransitie en de algehele verduurzaming van het menselijk handelen gaan gepaard met innovatieve technologische ontwikkelingen die de economie een impuls geven en de kwaliteit van de leefomgeving verbeteren (minder CO₂-emissies, geluid, luchtverontreiniging en verspilling van grondstoffen).

Het is een wens het resterende bovengrondse deel van de hoogspanningsleiding in Voorschoten ondergronds te brengen. Door de hoge kosten hiervan het op dit moment niet realiseerbaar.

De gemeente blijft de landelijke ontwikkelingen voor verkabeling volgen. Daarnaast steunt de gemeente actief de lobby om de verantwoordelijkheid bij het Rijk (of Tennet) te houden/krijgen, flexibiliteit voor gemeenten te maximaliseren en de kosten voor gemeenten te minimaliseren.



6.7 ZORG

Uitgangssituatie

De gemeente Voorschoten is, in vergelijking met andere gemeenten, behoorlijk vergrijsd. Ouderen nemen een groot deel van het inwonersbestand van Voorschoten in, namelijk 42% van de bewoners is boven de 50 jaar en 28% is boven de 65 jaar.

Het aantal inwoners met een verstandelijke beperking, psychiatrische beperking of lichamelijke beperking die ondersteuning nodig heeft, is in absolute aantallen vrij laag. Wel lijkt het aantal inwoners dat door psychosociale problemen uit huis geplaatst wordt of dreigt te worden toe te nemen. Daarnaast neemt het aantal statushouders dat de gemeente moet huisvesten toe onder andere door de problemen in Syrië.

De decentralisaties in het sociaal domein vloeien voort uit een maatschappelijke trend van een terugtrekkende overheid. Een van de opgaven vanuit de decentralisaties is het mogelijk maken dat mensen langer zelfstandig kunnen wonen. Naast geschikte woonruimte en een goed zorgaanbod, is het van belang dat ouderen andere mensen blijven ontmoeten om te voorkomen dat ze vereenzamen en geen netwerk meer hebben. Het voorzieningenniveau en de spreiding en toegankelijkheid van voorzieningen in het dorp dragen ook bij aan het langer thuis kunnen blijven wonen.

Uitgangspunt van de wetten in het sociale domein is dat mensen proberen hun hulpvraag op eigen kracht of met behulp van hun netwerk op te lossen, daarna zo mogelijk met een algemene voorziening en als dat allemaal niet lukt dan kan er (aanvullend) een maatwerkvoorziening via de gemeente worden verstrekt om de eigen kracht te versterken en/of het probleem verder op te lossen.



Ambities en speerpunten

De speerpunten van het beleid in het sociaal domein zijn gericht op:

1. Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;
2. Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;
3. Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie;
4. Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning dicht bij huis;
5. Inwoners die hulp nodig hebben krijgen op tijd de juiste ondersteuning.

In Voorschoten onderscheiden we 12 wijken. Er zijn sociale netwerken aanwezig, maar deze zijn niet allemaal goed georganiseerd. Daarom is het tevens de ambitie om de sociale netwerken die er al zijn in Voorschoten zichtbaarder te maken en te versterken. Om dit te stimuleren is het wenselijk dat er voldoende ontmoetingsplekken zijn. Ook het vergroenen van enkele wijken is een

mogelijkheid. Uit onderzoek blijkt dat mensen die in een groene buurt wonen zich gezonder voelen dan mensen die niet in een groene buurt wonen.

6.8 SPORT EN GEZONDHEID

Uitgangssituatie

Voorschoten beschikt over een ruim en divers aanbod van sportvoorzieningen. De voorzieningen zijn van goede kwaliteit. De sportaccommodaties zijn vooral geconcentreerd op het sportpark bij de Weddeloop. Hierdoor versterken ze elkaar en kunnen faciliteiten gedeeld worden. Op dit moment is er door de grote vraag behoefte aan uitbreiding bij verenigingen op het sportpark.

Sporten en de daarbij horende verenigingen zijn belangrijk in Voorschoten. In het primair onderwijs werken vakleerkrachten. Daarnaast is een uitgebreid aanbod van buitenschoolse sport voor kinderen waar de talrijke verenigingen aan meewerken.

Ambities en speerpunten

De gemeente Voorschoten vindt het belangrijk dat haar inwoners gezond leven. Sport is een middel om de gezondheid, de leefbaarheid en de sociale cohesie te vergroten. Sport in Voorschoten staat ook aan de basis van het actieve en georganiseerde verenigingsleven en de vele vrijwilligers. Sport verbindt mensen door het plezier, de passie en de energie. De ambitie is dat iedereen in Voorschoten toegang heeft, fysiek en financieel, tot sporten en bewegen. Hiervoor beschikken we over goede en uitdagende accommodaties. Ook de ongeorganiseerde sport is belangrijk. Er zijn voldoende fiets- en wandelroutes en de inrichting van de openbare ruimte nodigt uit tot bewegen.

6.9 ACCOMMODATIES

Uitgangssituatie

Het gemeentelijk vastgoed in Voorschoten is divers. Het varieert van accommodaties, sportvoorzieningen, buurthuizen en scholen tot panden voor eigen gebruik.

Ambities en speerpunten

Kansen voor de toekomst liggen in het efficiënter en meer multifunctioneel gebruik van accommodaties, zeker op het raakvlak met sport- en cultuurvoorzieningen. Een andere ambitie is het faciliteren van de realisatie van een multifunctionele culturele accommodatie in het centrum als ontmoetingsplek. Dit sluit aan bij de economische ambities het centrum van Voorschoten als ontmoetingsplek te versterken.

De gemeente behoudt uitsluitend de panden die belangrijk zijn voor de kwaliteit van de openbare ruimte en de karakteristiek van Voorschoten.

De gemeente Voorschoten wil het huidige sociaal-culturele en sportieve klimaat in stand houden. Het accommodatiebeleid is gericht op het zo efficiënt mogelijk huisvesten van instellingen op het gebied van sport, welzijn en andere maatschappelijke activiteiten. Het bezitten en aanbieden van accommodaties is daarbij geen kerntaak van de gemeente.

Gemeentelijke accommodaties die niet langer noodzakelijk zijn, worden afgestoten. Daarbij wordt kritisch gekeken naar de diverse panden en de kansen in geval van herontwikkeling. Herontwikkeling is aan de orde als panden niet meer nodig zijn en kunnen worden afgestoten. Bij een herontwikkeling ontstaan er kansen om ruimtelijke en functionele structuren te versterken of bij te stellen.

6.10 ONDERWIJS

Uitgangssituatie

Het onderwijs in Voorschoten is van hoge kwaliteit. Er zijn acht basisscholen die verspreid zijn over het dorp. Ook is “The British School of The Netherlands” in Voorschoten gevestigd. Zij bieden primair en voortgezet onderwijs. De aanwezigheid van deze school heeft een positieve invloed op de aantrekkingskracht van Voorschoten voor expats.



Voorschoten heeft al jaren geen voortgezet onderwijs meer binnen de gemeentegrenzen. Op zeer nabije afstand in Leiden en Wassenaar is, goed bereikbaar voor de jongeren uit Voorschoten, goed voortgezet onderwijs aanwezig.

Door de goede naam van de scholen in Voorschoten hebben de scholen in Noord-Holland een aanzuigende werking op gezinnen uit Leiden. Van de leerlingen op deze scholen is 35-40% afkomstig uit Leiden. Hierdoor zou het kunnen dat kinderen uit Voorschoten niet altijd terecht kunnen op de school waar ze naar toe zouden willen in Voorschoten. Daarnaast participeren de leerlingen uit Leiden niet altijd in de Voorschotense samenleving.

De demografische ontwikkelingen voor de komende tien jaar laten zien dat het aantal jongeren in Voorschoten samenleving licht afneemt of stabiel blijft. Mede door externe factoren is de verwachting dat hierdoor het onderwijsaanbod tot 2025 op peil zal blijven.

Ambities en speerpunten

Het behouden en waar mogelijk versterken van de goede kwaliteit van het onderwijs in Voorschoten. Verder is het streven dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis onderwijs kunnen volgen. Dit is een wettelijk vereiste, maar dit draagt ook bij aan het versterken van de sociale cohesie in het dorp. In de afgelopen jaren zijn er vier nieuwe scholen gebouwd. Daardoor beschikken de meeste scholen over goede huisvesting. Uitbreiding van deze en de andere scholen is tot 2025 niet aan de orde.

6.11 KUNST EN CULTUUR

Uitgangssituatie

Een rijk verenigingsleven, de inzet van veel vrijwilligers en een breed cultuur aanbod zijn specifiek voor Voorschoten en bepalen

de kwaliteit op het gebied van cultuur. Daarnaast zijn deze kwaliteiten ook een kenmerk van Voorschoten als aantrekkelijke woongemeente.

Voor inwoners van Voorschoten zijn er talrijke mogelijkheden om actief of passief aan cultuurbeleving te doen. Er zijn tientallen culturele organisaties actief met een grote diversiteit aan activiteiten. Voorschoten beschikt over een bibliotheek, een cultureel centrum en een museum.

Ambities en speerpunten

Doelstellingen van het gemeentelijk cultuurbeleid:

- Een Voorschoten dat voor zoveel mogelijk mensen een aantrekkelijk dorp is om in te wonen, werken en verblijven, mede door een zo divers mogelijk culturaanbod dat past bij de “Voorschotense maat”.
- Minder afhankelijkheid van de overheid bij het culturele veld van Voorschoten.
- Volgens het principe ‘jong geleerd oud gedaan’, maken kinderen die in Voorschoten naar de basisschool maken op een enthousiasmerende wijze kennis met cultuur bij voorkeur aan de hand van lokaal aanbod.
- De waarde van cultureel erfgoed wordt beter zichtbaar gemaakt, door het overdragen van kennis van het Voorschotens cultureel erfgoed met daarbij specifieke aandacht voor de jeugd.
- Maximale (actieve) cultuurparticipatie als middel voor het bevorderen en in stand houden van sociale cohesie, identiteit en participatie, bij voorkeur gericht op jong en oud.
- Samenwerking binnen Voorschoten en met de regio, daar waar dat mogelijk en goed is voor Voorschoten en cultuur in Voorschoten.

6.12 CONCLUSIE, SWOT-ANALYSE

De belangrijkste onderdelen van het sectorale beleid worden hier samengevat in een afbeelding.

STERKE PUNTEN	ZWAKKE PUNTEN	KANSEN	BEDREIGINGEN
<ul style="list-style-type: none"> • Duurzame ruimtelijke hoofstructuur bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - De (cultuurhistorische) wegenstructuur - De fietsstructuur - De (cultuurhistorische) water- en groenstructuur (landgoederen en buitenplaatsen, parken, lanen, weides en polders) • Verschillende wijken met een divers aanbod aan goede woningen • Omgeven door groen (buitengebied) en water (de Vliet en Vlietlanden) • Centrale ligging t.o.v. steden, Schiphol, strand en nabijheid steden als Leiden, Den Haag en Amsterdam • Goede bereikbaarheid door gunstige ligging t.o.v. wegen en aanwezigheid van openbaar vervoer (twee stations en bus) • Aantrekkelijk historisch centrum met horeca, winkels, evenementen en gratis parkeren (blauwe zone) • Aanwezigheid van voldoende water • Hoogwaardig voorzieningenniveau verspreid over de wijken (sport, onderwijs, winkels, cultuur) • Sterke sociale cohesie 	<ul style="list-style-type: none"> • Slechte verkeersdoorstroming richting Leiden • De verbindingen tussen de Schoolstraat-Voorstraat zijn niet goed herkenbaar en vindbaar • Ontbreken van een verbinding tussen het centrum en De Vliet • De oevers van De Vliet en Korte Vliet zijn niet aangesloten beleefbaar en er is weinig visuele samenhang • Niet alle landgoederen/buitenplaatsen zijn goed toegankelijk en de kwaliteiten zijn onvoldoende bekend • In enkele wijken is relatief weinig openbaar groen en zijn er beperkte recreatiemogelijkheden aanwezig • Druk op de kwetsbare, groene ruimte en historische bebouwing • Matige bereikbaarheid van bedrijven op terrein Noord Hofland • Ontbreken van een afvalbrengrstation 	<ul style="list-style-type: none"> • Betere benutting van de ligging aan de Vliet en nabij de Vlietlanden • Toename van de recreatiebehoefte in buitengebied van Voorschoten door hittestress in omliggende steden • De projectgebieden zoals omschreven in de evaluatie van de groenstructuurvisie bieden kans om de structuur van Voorschoten te versterken • Een hoog voorzieningenniveau in de wijken maakt het voor bewoners mogelijk om langer zelfstandig te blijven wonen • Slim en flexibel bouwen • Heroriëntatie van sportvoorzieningen i.c.m. naastgelegen locatie inzetten om van het dorp een samenhangend geheel te maken • Stimuleren ondernemerschap • Inzetten transformatielocaties in de wijken om de levendigheid te versterken en mono-functionaliteit te voorkomen • Verbeteren mogelijkheden waterrecreatie • Samenwerken aan (duurzaamheids)initiatieven vergroot de sociale cohesie • Multifunctioneel en flexibel gebruik accommodaties • Stimuleren en faciliteren duurzaamheidsmaatregelen 	<ul style="list-style-type: none"> • Vergrijzing als bedreiging voor het voorzieningenniveau • Eenzijdige bevolkingsopbouw • Behoeft aan inbreiding/uitbreiding/schaalvergroting kan ten koste gaan van de historisch ruimtelijke kwaliteit en/of groen. • Schaalvergroting i.r.t. verlies lokale identiteit • Leegstand in de winkelcentra door veranderd koopgedrag en overschot aan winkelruimte • Toenemende verstening i.r.t. waterhuishouding • Toename verkeersdruk • In de wijken Noord-Hofland, Starrenburg en Vlietwijk is er overlast door de inklinkende ondergrond

VISIE

VOORSCHOTEN GROEN, VEILIG EN BETROKKEN

In dit hoofdstuk wordt de vertaalslag gemaakt van analyse naar visie. De pijlers groen, veilig en betrokken lopen als een rode draad door de structuurvisie en liggen aan de basis van een sterke profilering van Voorschoten. Een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven gaat niet vanzelf. Dat kunnen we ook niet alleen. Er komen ontwikkelingen op ons af waardoor onze kwaliteiten onder druk komen te staan. Maar de trends en ontwikkelingen bieden ook kansen. We moeten zorgen dat we gebruik maken van de ruimtelijke en functionele mogelijkheden die Voorschoten biedt. Daarbij benutten we de denkkracht van onze inwoners.

7.1 VAN ANALYSE NAAR VISIE

Voorschoten is er door de jaren heen in geslaagd een aantrekkelijk dorp te blijven. Ondanks de forse uitbreidingen met woonwijken na de Tweede Wereldoorlog heeft Voorschoten het groene dorpse karakter weten te behouden.

De oorspronkelijke landschappelijke en cultuurhistorische elementen en structuren zijn nog zichtbaar. Zij bepalen samen met het groen de identiteit van Voorschoten. Deze kwaliteiten maken Voorschoten tot een van de aantrekkelijkste gemeente van Zuid-Holland, zo blijkt jaarlijks uit het onderzoek van Elsevier naar de beste woongemeenten. Het is een fijne gemeente om in de wonen, het is veilig, het voorzieningenniveau is hoog, de bereikbaarheid is goed en de betrokkenheid van inwoners is groot.

Er gaat dus veel goed, maar sommige dingen kunnen beter of behoeven aandacht. Onze kwaliteiten blijven niet vanzelf in stand. Daar moet je iets voor doen. Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is sober. Niet in alle wijken is het groene karakter even goed zichtbaar of van een goede kwaliteit. De verstening van de tuinen neemt toe. De sloop van de historische bebouwing gaat door, er is nog maar weinig erfgoed over en het restant staat vaak onder druk. Door de beperkt beschikbare ruimte en de behoefte aan wonen en parkeren neemt de druk op het groen in en om het dorp toe. Om het groene dorpse karakter te behouden moeten we aan de slag.

De ontsluiting en bereikbaarheid van Voorschoten aan de noordzijde kan beter. Voor de inwoners en ondernemers is een goede bereikbaarheid essentieel. Er zijn ook kansen. De unieke ligging van Voorschoten aan de Vliet kan beter benut worden. Het water beter zichtbaar en beleefbaar maken in het dorp, gekoppeld aan

“WE MOETEN VOORAL ZORGEN DAT WE HOUDEN WAT WE HEBBEN.”

UITSpraak uit PARTICIPATIETRAJECT

het historische centrum, is een belangrijke kans om Voorschoten nog aantrekkelijker te maken.

Trends en ontwikkelingen kunnen in de toekomst van invloed zijn op onze kwaliteiten, als bedreiging maar ook als kans. Door de toenemende vergrijzing en de relatief hoge huizenprijzen dreigt de bevolkingsopbouw van Voorschoten eenzijdiger te worden. Hierdoor komt het voorzieningsniveau maar ook de vitaliteit van ons dorp onder druk te staan. Door ontwikkelingen in de zorg zullen mensen langer zelfstandig thuis blijven wonen.

Daardoor is mogelijk een ander type woning gewenst en zal de openbare ruimte op een andere manier gebruikt gaan worden. Door de trek naar de stad neemt de druk op het buitengebied toe. In combinatie met klimaatveranderingen wordt een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving steeds belangrijker. Hier ligt een kans in het vergroten van draagvlak voor behoud en versterken van ons buitengebied. Daarvoor zullen we moeten samenwerken met onze inwoners, de eigenaren en beheerders van het buitengebied, maar ook met partners in de regio.

Niet alle ontwikkelingen zijn op voorhand te voorzien. Veranderingen, bijvoorbeeld door technische innovatie, volgen elkaar steeds sneller op. Daarom is ook een zekere flexibiliteit

noodzakelijk. Met de kennis van de essentiële kwaliteiten van Voorschoten zijn we voorbereid veerkrachtig om te kunnen gaan met de ontwikkelingen die op ons afkomen.

7.2 VOORSCHOTEN: GROEN, VEILIG EN BETROKKEN

De ruimtelijke hoofdstructuur van Voorschoten is op orde en de kwaliteiten zoals beschreven in hoofdstuk 4.2 moeten we koesteren en ons inzetten voor het behoud van het dorpse karakter. Koesteren klinkt wellicht als stilstand, maar dat is het niet. We moeten ook aan de slag om de huidige kwaliteiten in stand te houden en te versterken. Onder invloed van de trends en ontwikkelingen en de beperkt beschikbare ruimte in en om Voorschoten is het behouden, en waar mogelijk versterken, van de huidige kwaliteiten een opgave. We willen Voorschoten duurzaam behouden, zodat ook volgende generaties kunnen genieten van de huidige kwaliteiten.

De huidige kwaliteiten van Voorschoten zijn niet vanzelfsprekend aanwezig in 2025. Het behoud van de kwaliteiten staat onder druk. Om Voorschoten duurzaam te behouden voor de volgende generaties is het noodzakelijk keuzes te maken.

Nieuwe ontwikkelingen versterken het Voorschoten van nu of we zien nieuwe kansen voor het Voorschoten van morgen.

“HET VOORSCHOTEN VAN NU IS HET VOORSCHOTEN VAN ONZE KINDEREN.”

UITSpraak uit PARTICIPATIETRAJECT

Samenvatting van de richtinggevende uitspraken uit het koersdocument.

Instandhouden, versterken en beheren van de ruimtelijke structuur en karakter:

- Structuur:
 - Water
 - Cultuurhistorie
 - Groen
 - Sport
 - Economie
 - Verkeer
 - Behoud van het dorpse karakter
- Karakter:
 - Dorps
 - Veilig
 - Kindvriendelijk
 - Ondernemerschap
 - Rijk verenigingsleven

Er is een spanningsveld tussen enerzijds de wens tot het behouden en beheren en anderzijds de behoefte tot verdere ontwikkeling van het dorp. Ondanks de noodzaak tot (door)ontwikkeling van Voorschoten wordt er toch gekozen voor drie beheersaspecten als pijlers, dit omdat deze aspecten aan de basis staan van de specifieke kwaliteiten van Voorschoten. Ontwikkeling is wenselijk en wordt gestimuleerd met inachtneming van deze pijlers. Voor het duurzaam behoud van het dorpse karakter van Voorschoten gelden de volgende pijlers: groen, veilig en betrokken.



Pijlers:

Groen: de bijdrage die groen levert aan de kracht, uitstraling en de beleving van Voorschoten.

Veilig: veilig wonen, verplaatsen en verblijven, kindvriendelijk en een hechte gemeenschap.

Betrokken: duurzaam behoud van Voorschoten, participatie en het grote aantal verenigingen en vrijwilligers.

In hoofdstuk 6 is per sector een analyse gemaakt. Ook is benoemd wat vanuit de strategische visie de ambities zijn.

De uitkomsten van de hoofdstukken 4, 5 en 6 bepalen samen de hoofddoelstelling om de kwaliteit van het huidige Voorschoten in stand te houden, te versterken en te beheren. Dit komt overeen met het eerste uitgangspunt zoals dat eerder is geformuleerd in het koersdocument.

Uitgangspunt 1 uit het koersdocument:

De ruimtelijke structuur van Voorschoten is goed op orde. Naast het behoud is ook de toerusting van de structuur op de trends en ontwikkelingen in het maatschappelijk domein een belangrijke opgave. De ruimtelijke opgave voor de komende jaren richt zich op de instandhouding en het beheer van de ruimtelijke structuur van Voorschoten.

De hoofdpoging ligt daarmee in het behoud van de kwaliteiten van Voorschoten. Daar voegen we versterking van de kwaliteiten aan toe. Deze hoofdpoging is bevestigd in het participatietraject. Over het algemeen is men tevreden over de ruimtelijke kwaliteit

van Voorschoten. De overige uitgangspunten zijn een beschrijving van de structuur of het karakter of worden gezien als middel om het doel: "de toerusting van de structuur op de trends en ontwikkelingen" te bereiken. In hoofdstuk 4 zijn de huidige kwaliteiten benoemd en daar zijn de overige uitgangspunten in verwerkt. De belangrijkste uitgangspunten die nodig zijn om de visie te bereiken zijn opgenomen in de pijlers: Groen, veilig en betrokken. De pijlers sluiten aan bij de richtinggevende uitspraken uit het koersdocument. Hieronder volgt een beschrijving van de drie pijlers.

Groen in Voorschoten

Voorschoten is een groen dorp. Er is meer groen dan in de meeste dorpen en het groen in en om het dorp wordt erg gewaardeerd. Het groen in Voorschoten heeft verschillende functies en draagt daarmee op verschillende wijzen bij aan de ruimtelijke structuur, het dorpse karakter en de identiteit van Voorschoten.

De laatste jaren is er steeds meer aandacht voor de pluspunten van groen in een gemeente. Groen heeft ook een verbindende werking. Door groen en natuur te koppelen aan andere maatschappelijke thema's zijn er veel win-winsituaties te creëren.

Er zijn zes goede redenen om de groene kwaliteiten van Voorschoten te koesteren en te versterken.

- Een groene omgeving zorgt voor een aantrekkelijk en gezond woonklimaat.
- Groen heeft een economische meerwaarde. De vraag naar huizen in het groen is verhoudingsgewijs dan ook groter en navenant zijn de huizenprijzen hoger.
- Een natuurlijke omgeving draagt bij aan de gezondheid van mensen, van jong tot oud.

- Groengebieden zijn plekken waar mensen kunnen recreëren en aan lichaamsbeweging kunnen doen of juist rust vinden.
- Zieke mensen herstellen sneller in het groen.
- Uiteindelijk zorgt het groen dan ook voor een kostenbesparing in de gezondheidszorg.

Fietsen en wandelen zijn de meest populaire recreatie-activiteiten. Hiervoor zoeken recreanten bij voorkeur bossen en natuurrijke gebieden op. Groene woonwijken en recreatiegebieden zijn belangrijke vestigingsfactoren voor bedrijven. Buurtgroen is vaak de enige plek waar mensen elkaar in vrijblijvendheid kunnen ontmoeten en verblijven. Aantrekkelijk buurtgroen en buurtparken zijn dan ook van essentieel belang voor het functioneren van wijken. Steeds meer ouderen vinden hun weg naar het vrijwillig groen- en landschapsbeheer. Niet alleen omdat ze het landschap zo belangrijk vinden, maar vooral omdat het een bijzondere sociale activiteit is. Juist ook voor ouderen is het belangrijk te blijven bewegen. Groen en stadsbomen nemen CO₂ en zwaveldioxide op en binden fijnstof. Daarmee levert het een bijdrage aan een gezonder microklimaat. Groene wijken zijn koeler op hete dagen en nachten.

Ook draagt groen op verschillende manieren bij aan de veiligheidsbeleving van mensen. Groen draagt bij aan de overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de omgeving. Transparant groen zorgt voor sociale controle vanuit huizen. Aantrekkelijk, goed onderhouden groen zorgt voor sociale normen van verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale omgeving.

Het behouden van het groene karakter vergt ook het bijhouden en verder uitbouwen van een groene identiteit. Het is bekend dat het voor het behouden van kwaliteiten noodzakelijk is om hier

voortdurend aandacht aan te geven. Zonder goede bescherming en goed onderhoud kalven de kwaliteiten af. Zonder te investeren in het groen verliest Voorschoten het groene karakter. De gemeente zal daarom deze groene koers in veel van haar beleidssectoren en de gebiedsuitwerkingen laten doorwerken.

Specifiek voor deze structuurvisie is er onderzoek gedaan naar de belevingswaarde van groen langs de hoofdroutes en entrees van Voorschoten. Per aspect van de belevingswaarde van groen in Voorschoten worden de eigenschappen beschreven.

Oriëntatie:

- De begeleiding vanaf de ontsluitingswegen naar het centrum wordt door middel van groene elementen langs het wegprofiel goed ondersteund. Lijnvormige elementen, zoals bomenrijen en heggen, zijn als begeleiding van routes langs de belangrijkste ontsluitingswegen geïmplementeerd.
- De grote groene zones bij de buitenplaatsen, het Berkhoutpark, Adegeestpark en rond het klooster Bijdorp kunnen gezien worden als groene oases in Voorschoten. Deze oases vormen herkenningspunten, ook wel landmarks, voor mensen.
- Het gebrek aan groen aan de randen van het centrum zorgt ervoor dat mensen zich daar slecht kunnen oriënteren aan de hand van groen.
- In het centrum functioneren de bomen in de Schoolstraat als begeleidend element voor het winkelend publiek. De goed verzorgde leibomen geven aan dat dit een belangrijke straat in het centrum is.

Controle:

- Mensen kunnen controle uitoefenen op hun leefomgeving door deze te personaliseren. Dit is in Voorschoten op veel plekken terug te zien aan de persoonlijke invullingen die mensen geven aan gevels en voortuinen van huizen.
- Groen draagt bij aan de ervaring van verschillende zones in de ruimte. Hieruit kunnen mensen opmaken in welk type omgeving zij zich bevinden, publiek of privaat, of waar de gemeentegrens zich bevindt.

Sociale interactie:

- Het openbaar groen buiten het centrum functioneert vooral als begeleidend element voor het verkeer en stimuleert niet direct sociaal contact tussen personen.
- Het meeste sociale contact vindt plaats in het semipublieke domein in en rond de voortuinen. Hier is meer ruimte om te verblijven en deze plekken zijn goed afgeschermd van de hoofdwegen. Er is daardoor weinig last van het autoverkeer dat langsrijdt.
- De verblijfskwaliteit van het centrum is beter dan op de ontsluitingswegen. De ruimte en de groeninrichting zijn in en rond het centrum zijn veel meer ontworpen op de menselijke schaal en om de zintuigen te prikkelen.
- De speelkwaliteit van het groen aan en rondom de hoofd ontsluitingsroutes en in het centrum is laag.
- Sociaal contact wordt weinig gestimuleerd op de ontsluitingswegen. Het wegprofiel staat hier voornamelijk in dienst van een goede doorstroming van het verkeer.

Hinder:

- Groen langs de wegen beschermt langzaam verkeer tegen wind, zon en regen. Bomen dienen hier als windbrekers en voorzien fietsers en wandelaars van schaduw op een warme dag.
- Het gebrek aan groen aan de randen van het centrum zorgt ervoor dat mensen hier meer last van (geluids)hinder hebben.

Stimulering:

- Op de toegangswegen is de stimulering voor verkeer goed gebalanceerd. De groene begeleidende elementen leiden niet af en maken de indeling van het wegprofiel begrijpelijker voor de gebruiker.
- In het centrum is het niveau van stimulering in balans. In de Voorstraat zijn de oude lindebomen indrukwekkend. Zij zorgen voor sterke visuele prikkelingen en dragen zo bij aan een interessante ruimte om te verblijven.
- Het gebrek aan groen aan de randen rondom het centrum zorgt ervoor dat deze ruimten erg prikkelarm zijn.
- Voorschoten is rijk aan gestructureerde groenelementen als haagjes, grasvelden, bomenrijen, hekjes rond borders en knot-en leibomen. Structuur kan mensen een gevoel van voorspelbaarheid, rust en controle geven.
- Het oude groen en de monumentale bomen bij laanstructuren en (voormalige) parken van buitenplaatsgebieden zijn een toegevoegde waarde voor het dorp.
- De groene entrees zorgen er voor dat je Voorschoten met een “groene” bril bekijkt.
- Verschillende groene gebieden worden beschermd als rijks- of gemeentelijk monument zoals Berbice, Ter Wadding, Huize Bijdorp en Kasteel Duivenvoorde.

Veilig:

Een gevoel van sociale en fysieke veiligheid is een basisbehoefte. Het levert een wezenlijke bijdrage aan de gezondheid. Maar veiligheid in deze pijler is breder. Iedereen moet zich veilig kunnen voelen in Voorschoten. Dat maakt het een aantrekkelijke plek om kinderen op te laten groeien, maar ook om zelfstandig oud te kunnen worden. De hechte gemeenschap van Voorschoten draagt daaraan bij. Uit onderzoek blijkt dat de mate waarop vluchtige ontmoetingen plaatsvinden ook bepalen of je hulp verleend of durft te vragen aan een ander.

De vele culturele instellingen en verenigingen zorgen er voor dat ervoor iedereen iets te beleven valt. De vele sportverenigingen zorgen ook voor de sociale cohesie en stimuleren mensen tot bewegen wat een bijdrage levert aan en goede gezondheid. Door het dorpse karakter van Voorschoten is op de meeste plekken in het dorp het gevoel van veiligheid groot. Er is een hoge natuurlijke surveillance doordat de straat en de openbare ruimte vaak zichtbaar is vanuit de woningen.

Ook het aanwezige groen draagt bij aan het vergroten van het gevoel van veiligheid in Voorschoten. Het draagt bij aan de overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de omgeving en is meestal voldoende transparant voor sociale controle vanuit huizen. Ook voorziet groen op verschillende plekken in positieve afleiding. De tuinen en de openbare ruimte worden netjes onderhouden en zien er verzorgd uit. De verzorgde inrichting laat hiermee de sociale normen omtrent verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale omgeving zien.

De openbare ruimte in Voorschoten faciliteert de ambitie om een veilige gemeente te zijn voor iedereen. Dat betekent dat

het voor jong tot oud mogelijk is je veilig te verplaatsen, buiten te spelen en elkaar te ontmoeten. In de omgeving van scholen hebben we een verkeersveilige schoolomgeving gecreëerd, onder andere door het plaatsen van opvallend straatmeubilair.

De groei in het fietsverkeer, in combinatie met vergrijzing en de opkomst van de elektrische fiets, heeft landelijk geleid tot een toename in het aantal ernstige gewonden onder fietsers. Wij dragen bij aan het terugdringen hiervan door het opstellen van een fietsveiligheidsplan waarbij met name gekeken wordt naar het vermijden van obstakels en het zogenaamde vergevingsgezind inrichten van fietspaden. Wat betekent dat de weg en zijn omgeving slim ingericht wordt om te voorkomen dat (onbedoelde) stuurfouten meteen met zware verwondingen of erger afgestraft worden.

Betrokkenheid

Voorschoten is een sociaal dorp. Inwoners zijn actief betrokken bij het welbevinden van zichzelf en van (de mensen in) hun directe omgeving. Inwoners zetten zich in om een rijk verenigingsleven in stand te houden en zijn een goede buur wanneer anderen even een steuntje in de rug nodig hebben. Het aantal verenigingen en vrijwilligers is groot.

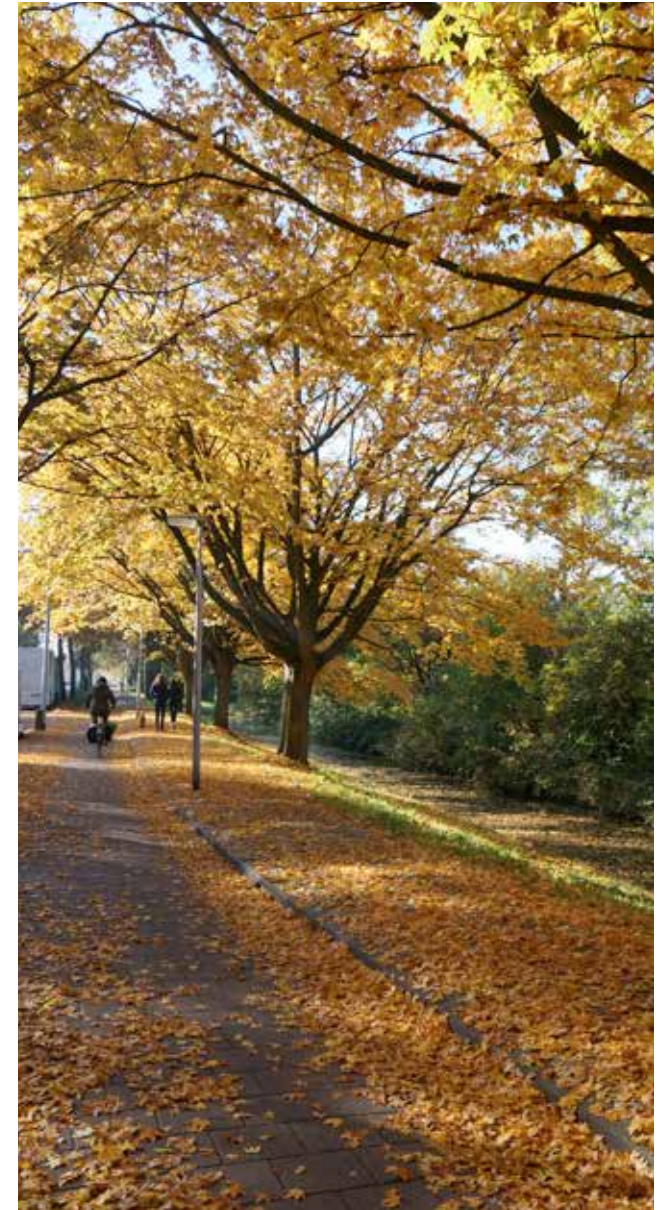
Ook in de participatietrajecten van de verschillende visies is de grote betrokkenheid van de inwoners gebleken. Inwoners voelen zich mede verantwoordelijk voor (het behoud) van hun woonomgeving, dat is typisch Voorschoten. Mensen zetten vaak graag hun kennis en ervaring in om mee te denken over ruimtelijke vraagstukken in hun (directe) woonomgeving. Zij zijn bovendien de ervaringsdeskundigen als het gaat om het functioneren van een gebied.

Steeds vaker leveren inwoners vrijwillig een bijdrage aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het burgerinitiatief Klimaat In Jouw Straat (KIJS) organiseert klimaatconferenties en energiemarkten en nodigt Voorschotenaren uit duurzame keuzes te maken. KIJS is ook betrokken bij het oprichten van energie-coöperaties die hernieuwbare energie opwekken en daarmee een bijdrage leveren aan de CO₂-reductie. Dankzij een ander burgerinitiatief is de Eerlijke Winkelroute gerealiseerd. Hierbij worden leveranciers van producten die een bijdrage leveren aan een duurzame ontwikkeling in de schijnwerpers gezet.

In deze structuurvisie is betrokkenheid een van de pijlers van Voorschoten. Zoals de voorbeelden laten zien, gaat betrokkenheid ook over het duurzaam behoud van Voorschoten voor toekomstige generaties. Dat betekent niet dat er geen ontwikkelingen mogelijk zijn. Ook wij moeten anticiperen op de ontwikkelingen en veranderingen die op ons af komen. In Voorschoten is de beschikbare ruimte beperkt en er zijn veel ideeën en ambities. Dit levert bijna automatisch dilemma's op. In een vroeg stadium zullen we de inwoners betrekken bij de plannen en initiatieven. Dit doen we samen met de inwoners en andere betrokken partijen. Dat betekent niet dat we het altijd met elkaar eens zullen worden.

7.3 WAT GAAN WE DOEN?

De hoofddoelstelling is om de kwaliteit van het huidige Voorschoten in stand te houden, te versterken en te beheren. Om Voorschoten ook in de toekomst groen, veilig en betrokken te houden, is het noodzakelijk hier de komende jaren aan te blijven werken. De gemeente gaat de komende jaren de bestaande kwaliteiten van Voorschoten beschermen en verder versterken. Hierbij zullen



de inwoners en andere belanghebbenden op verschillende wijzen worden betrokken. Voor de beleidsperiode van de structuurvisie gaan we de volgende dingen doen:

1. We zetten in op de bewustwording van de huidige kwaliteiten van Voorschoten. Sommige waarden en kwaliteiten van Voorschoten lijken vanzelfsprekend. Er is bewustwording bij alle partijen wenselijk. Bij bewustwording en kennisvergroting hoort ook kennisdeling. In hoofdstuk 4.2 is een beschrijving van de huidige kwaliteiten gegeven. Deze moeten we beter en bewuster uitdragen. We mogen trots zijn.

Bewustwording is een onderwerp dat van toepassing is op diverse thema's zoals groen, cultureel erfgoed, milieu en duurzaamheid. Op het gebied van groen gaat het bijvoorbeeld om creëren van besef: de aanwezigheid van het groen in en om van Voorschoten lijkt vanzelfsprekend maar is dat niet. Het is van cruciaal belang voor het woon-, werk- en leefklimaat van de gemeente en daar zijn we samen verantwoordelijk voor: van de voor- en achtertuin tot de openbare ruimte en het buitengebied. Ambities op het terrein van milieu, klimaat en duurzaamheid moeten vaak zonder steun van regels tot stand moeten komen en dus een beroep doen op het verantwoordelijkheidsgevoel van onze inwoners.

2. Om de kwaliteiten van Voorschoten goed uit te dragen en bekender te maken, zowel binnen als buiten de gemeente profileert de gemeente zich als groen, veilig en betrokken gemeente.
3. Voorschoten heeft zich door de jaren heen ontwikkeld tot het huidige dorp. Historische structuren en elementen zijn

nog steeds herkenbaar in het Voorschoten van nu. Deze elementen en structuren vertellen het verhaal van Voorschoten. Kennis over deze ontwikkeling is essentieel voor de waardering. Er wordt gewerkt aan een canon van het dorp om het verhaal van Voorschoten te kunnen vertellen.

4. Voorschoten als geheel heeft een groen karakter. Dit willen we graag behouden en waar mogelijk versterken in kwaliteit en kwantiteit. De hoofd- en wijkgroenstructuur zijn samen de basis voor een groen Voorschoten. De groene entrees zijn mede bepalend voor het beeld van het dorp. Niet in alle wijken is veel groen aanwezig. Bij herontwikkeling kijken we naar de mogelijkheid groen toe te voegen in groen-arme wijken.

Op enkele plekken kan de visuele kwaliteit van het groen versterkt worden. Hierdoor worden routes of plekken aantrekkelijker voor voorbijgangers. Ook kan het groen mensen naar bepaalde plekken leiden. Verzorgd groen draagt bij aan het gevoel van veiligheid. Daarom moeten we het groen goed blijven onderhouden, openbaar en privé. Een mooi onderhouden dorp is niet alleen de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar ook die van inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen. De gemeente moedigt burgerinitiatieven, bijvoorbeeld voor het onderhouden van groen en vrij liggende gronden, aan.

5. De voortuinen in Voorschoten leveren een belangrijke bijdrage aan het algehele groene karakter van Voorschoten. De voortuinen zijn vaak groen. Door de goede verzorging en de grote variatie draagt dit bij aan een stimulerend straatbeeld wat door de meeste mensen als interessant ervaren wordt. Een groene tuin vergroot ook het waterbergend vermogen

en helpt tegen hittestress. De gemeente stimuleert mensen te blijven tuinieren en tuinen te "ontstenen".

6. De sociale gebruiksfunctie van het groen kan versterkt worden. Groen kan beter ingezet worden om spontane ontmoetingen te laten plaatsvinden. Daarnaast stimuleren aantrekkelijke routes wandelen en fietsen in plaats van het gebruik van de auto. Ook de bruikbaarheid van het groen kan vergroot worden. Op deze manier wordt het groen beter betrokken bij de directe leefomgeving. De gemeente stimuleert en faciliteert initiatieven om gebruiksfunctie van het groen, ter vergroting van de sociale cohesie, te versterken en bijvoorbeeld spelen in het groen vaker mogelijk te maken.
7. Ook al zijn er enkele landgoederen en buitenplaatsen openbaar toegankelijk, de bewustwording en waardering neemt toe als meer locaties (deels) toegankelijk worden. Het vergroot de aantrekkelijkheid van Voorschoten voor recreanten en stimuleert inwoners om een ommetje te maken. De gemeente overlegt met eigenaren over de haalbaarheid van (gedeeltelijke) openstelling en onder welke voorwaarden dit mogelijk is.
8. In Voorschoten zijn er kansen om de (extensieve) recreatie als fietsen en wandelen te versterken. Door de gunstige ligging tussen de steden is Voorschoten een aantrekkelijke bestemming om te verkennen vanuit de omliggende steden of vanaf de aanwezige stations.

Er zijn diverse wandel- en fietspaden, maar het recreatieve netwerk kan versterkt worden. Ook kunnen de verschillende bestemmingen beter met elkaar verbonden worden, binnen en buiten de bebouwde kom, zodat recreanten langer in

Voorschoten verblijven en gemakkelijk meerdere bestemmingen aan kunnen doen. Recreatief medegebruik van het buitengebied is belangrijk voor het vergroten van het draagvlak binnen en buiten de gemeente voor behoud van het gebied.

9. De aanwezigheid van De Vliet en De Korte Vliet biedt kansen om het water en Voorschoten beter met elkaar te verbinden: Voorschoten benut de kwaliteiten van De Vliet en andersom. Er wordt onderzocht hoe het water beter benut kan worden en beter zichtbaar en beleefbaar kan worden in grotere delen van het dorp. Zo wordt er onderzocht wat de mogelijkheid is van een (passanten) haven in het centrum van Voorschoten.

10. Voor het behoud van Voorschoten is een evenwichtige bevolkingssamenstelling essentieel. Door de beperkt beschikbare uitbreidingsruimte wordt er per (ontwikkel) locatie onderzocht wat de gewenste doelgroep is.

11. De beperkt beschikbare ruimte, de beschermde dorpsgezichten en andere cultuurhistorisch waardevolle structuren en elementen vragen om creativiteit bij het verduurzamen van de gemeente. De landschappelijke inpassing van zonneweiden en windmolens is lastig. In regionale samenwerking worden de mogelijkheden voor een duurzame energievoorziening en innovaties verkend.

12. Aantrekkelijke en een diversiteit aan wijken zijn een belangrijk kenmerk van Voorschoten. Elke inwoner moet zich veilig voelen en de mogelijkheid hebben zelfstandig te wonen. Onder andere het sterke sociale netwerk op wijkniveau draagt hieraan bij. Dit wordt ondersteund door goede en veilige routes waardoor voet- en fietsverkeer wordt gestimuleerd en spontane ontmoetingen mogelijk zijn.

13. Ondanks de gunstige ligging tussen de steden en de uitvalswegen is een goede bereikbaarheid niet vanzelfsprekend. Een goede en snelle bereikbaarheid per auto en openbaar vervoer is essentieel voor onze inwoners en ondernemers. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer is nu goed, de willen we tenminste op behouden op het huidige niveau. De ontsluiting met de auto aan de noordzijde van Voorschoten kan beter. We onderzoeken de mogelijkheden voor een alternatieve ontsluiting aan de Leidseweg Noord en hebben contact met de buurgemeenten over de doorstroming richting de snelwegen.

14. Een van de belangrijkste kenmerken van Voorschoten is de betrokkenheid van de inwoners. De mensen maken het dorp. De denkkracht en inzet van de inwoners kan beter benut worden bij het ontwikkelen van plannen.

7.4 GEBIEDSUITWERKINGEN

De hoofdstructuur van Voorschoten zal tot 2025 in de basis niet sterk veranderen. Ruimtelijke opgaves zijn gebiedsgericht transformeren, ruimte maken voor veranderend gebruik en het faciliteren van kleinschalige initiatieven die bijdragen aan het in stand houden en het versterken van Voorschoten.

In Voorschoten zijn er verschillende gebieden te onderscheiden. Deze gebieden worden getypeerd door specifieke kenmerken en/of problematiek. In deze structuurvisie maken we het onderscheid tussen gebieden waar de gemeente in het komende decennium beperkt dynamiek verwacht en gebieden waar meer dynamiek zal zijn.



Zoals eerder gesteld is deze structuurvisie voornamelijk gericht op investeren in en zorgvuldig omgaan met de bestaande kwaliteiten en minder op ontwikkelen. Dat mag echter geen stilstand betekenen. We koesteren wat we hebben, maar we geven ook ruimte om te groeien en te ontwikkelen. Ontwikkelingen zijn mogelijk binnen de ambities van de visie.

Voor de gebieden met weinig dynamiek geldt dat deze gebieden goed functioneren en in het komende decennium niet of nauwelijks zullen veranderen. De huidige kwaliteiten blijven echter niet vanzelf aanwezig in deze gebieden. Investerings zijn nodig om de huidige kwaliteiten in stand te houden en te versterken. Daarnaast wil de gemeente in deze wijken vooral ruimte geven aan concrete wensen die aansluiten bij de visie en ambities en waardevolle elementen beschermen. Het zal voornamelijk gaan om kleinschalige ontwikkelingen.

In het koersdocument is al een aantal gebieden genoemd waar meer dynamiek verwacht wordt of gewenst is. Voor deze gebieden wordt een gebiedsuitwerking gemaakt. In deze dynamische gebieden is er binnen de hoofdstructuur verandering noodzakelijk of wenselijk. Het zijn vaak geen kleinschalige ontwikkelingen. Het gaat hierbij vooral om locaties waar de gemeente bepaalde ruimtelijke ambities heeft, maar andere partijen nodig heeft om de ambities te verwezenlijken.

In de structuurvisie 2025 worden op hoofdlijnen ruimtelijke kaders opgesteld. Vanwege de looptijd is een bepaalde flexibiliteit van belang. De gebieden die verder uitgewerkt worden in gebiedsuitwerkingen als onderdeel van de structuurvisie zijn:

1. De Vlietzone

Voor de Vlietzone geldt dat de potentie niet optimaal benut wordt. De zone is opgedeeld in twee delen namelijk: De Vliet en de Korte Vliet. Het gebied wordt in samenhang beschouwd, in functioneel en ruimtelijk gebruik. Uitgangspunt is het vergroten van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van de Vliet en het water in grotere delen van Voorschoten. Het verbinden van de Vliet met het centrum is een van de ambities.

2. Rijnlandroute tracé

Het gaat om de zone die bovengronds gereserveerd was voor de Rijnlandroute tracé. Nu de Rijnlandroute in Voorschoten ondergronds wordt aangelegd wordt er voor deze hele zone gekeken op welke wijze dit gebied verder versterkt of anders ingevuld kan worden.

3. Centrum

Het centrum komt in de toekomstvisie 2025, de structuurvisie 2005-2020 en de analyse steeds naar voren als kloppend hart van Voorschoten als de belangrijkste ontmoetingsplaats. De functie van het centrum kan echter verbeterd worden. Het heeft een goede basis maar er missen nog zaken zoals goede verbindingen tussen de School- en Voorstraat en een verbinding met de Vliet. In de structuurvisie wordt het kloppend hart van Voorschoten verder uitgewerkt. Deze uitwerking sluit aan bij de bestaande initiatieven en ontwikkelingen.

In de afgelopen periode heeft de Taskforce Centrum samen met de gemeente gekeken naar het DNA van Voorschoten en daaruit zijn de kernwaarden Historisch, Bereikbaar en Ontmoeten naar voren gekomen. Op basis van deze kernwaarden is er naar het

centrum gekeken en zijn er voor de korte en lange termijn maatregelen opgesteld om het centrum kwalitatief te versterken. Een aantal van de korte termijn maatregelen van de Taskforce Centrum is reeds in uitvoering en andere maatregelen maken onderdeel uit van het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering en herinrichting van het centrum. Dit onderzoek is een uitwerking van de gemeentelijke opgave uit de Taskforce Centrum en moet leiden tot een integraal en realistisch plan voor een herinrichting en kwaliteitsverbetering van het centrum als recreatief winkelgebied dat aansluit op de kernwaarden Historisch, Bereikbaar en Ontmoeten. Het plan volgend uit dit onderzoek wordt in overleg met de taskforce, vakspecialisten, centrumwoningers en centrumgebruikers besproken om het centrum zodanig te versterken dat het bijdraagt aan een plaats van ontmoeting, vermaak, cultuur en ontspanning. De ambitie is te komen tot een goed toekomstbestendig recreatief winkelgebied.

4. Winkelcentrum Noord Hofland

Winkelcentrum Noord Hofland is in de economische visie naast het centrum van Voorschoten aangewezen als kernwinkelgebied. Om de functie van het wijkwinkelcentrum als boodschappen-centrum te versterken en het centrum beter in de wijk te verankeren wordt er een integraal plan gemaakt voor dit winkelcentrum. Hierbij is er ook de wens de kwaliteit van de openbare ruimte rondom het winkelcentrum te verbeteren. In 2016-2017 krijgt het winkelcentrum een flinke opknopbeurt. Nadat deze werkzaamheden zijn afgerond wordt gekeken naar een herinrichting van de openbare ruimte. Het bestaande speelveld kan komen te vervallen waardoor ruimte vrij komt voor extra parkeerplaatsen en een nieuwe rondrij route om het winkelcentrum heen.

7.5 VISIEKAART VOORSCHOTEN 2025 GROEN, VEILIG EN BETROKKEN

-  recreatieve mogelijkheden vergroten en centrum met Vliet verbinden
-  projectgebieden uit evaluatie groenstructuurvisie bieden kans om hoofdgroenstructuur te versterken
-  wateropgave als gevolg van bodemdaling
-  laanstructuur versterken
-  landgoed openstellen voor wandelaars
-  wandelpad langs de Vliet (verbinden Starrenburg III met Kniplaan)
-  verbeteren ontsluiting Leidseweg - Noord
-  aantal parkeerplaatsen vergroten
-  verduurzamen bestaande omgeving (klimaatadaptatie, energietransitie)
-  Toekomstige woningbouwlocaties
-  hoogspanning ondergronds
-  voorkomen van te hoge milieuoverlast voor omgeving
-  revitaliseren bedrijventerrein Rouwkooplaan
-  versterken centrum
-  revitaliseren winkelcentrum Hofland
-  versterken groene entrees
-  evenwichtige bevolkingsamenstelling
-  routes en ontmoetingen - sociaal netwerk op wijkniveau - voor elkaar en met elkaar
-  recreatie buitengebied
-  De Vliet
-  Korte Vliet
- Rijnlandroute tracé

-  buitengebied
-  landgoederen
-  hoofdgroenstructuur
-  waterstructuur
-  sportpark
-  spoor
-  station
-  hoofdwegenstructuur
-  fietsnetwerk
-  centrum
-  winkelcentrum Hofland
-  bedrijventerreinen
-  woonwijken



SAMENHANG IN HET OMGEVINGSBELEID



8.1 SAMENHANG TUSSEN GEBIED EN SECTOR

De ambities, uitgangspunten en beoogde wijze van realisatie staan niet los van elkaar. Om de samenhang tussen de gebiedsgerichte en sectorale uitwerkingen in deze visie helder te maken, is waar nodig steeds expliciet aangegeven hoe zaken onderling met elkaar samenhangen en welke beleidskeuzes daarbij zijn gemaakt.

De structuurvisie heeft betrekking op het hele grondgebied van Voorschoten. Binnen Voorschoten zijn echter gebieden aan te wijzen met een verschillende typologie. In het centrum heerst een andere dynamiek als in het buitengebied. Daarom delen we Voorschoten op in vier gebieden om per gebied vanuit de diverse sectoren ambities te formuleren. Dit doen we in een zogenaamde matrix om een overzicht te geven van de onderlinge verbanden en de samenhang tussen de vier gebiedstypologieën Voorschoten en de verschillende sectoren.

De ambities passen binnen de visie/ profilering zoals beschreven in hoofdstuk 7, maar zijn concreter naar de vier gebieden toe vertaald.

8.2 GEBIEDSINDELING

Bij de gebiedsindeling is gekeken naar de verschillende typen gebieden die in Voorschoten aanwezig zijn. Waar mogelijk zijn de bestemmingsplangrenzen aangehouden. De vier gebieden zijn:

1. Buitengebied
2. Centrum
3. Bedrijventerreinen
4. Woonwijken

8.3 GEBIEDSGERICHTE AMBITIES

In de onderstaande matrix zijn per type gebied de ambities per sector opgenomen.

VERKEER

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BEDRIJVEN Duurzame bedrijventerreinen met elk een eigen karakter	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Goed bereikbaar centrum voor alle soorten verkeer met de daarbij horende voorzieningen. • Opstellen van plan voor het centrum met hulp van taskforce, verkeer is hierbij een onderdeel. • Aandachtspunten zijn: fietsen in de Schoolstraat, plaats van de auto in de Voorstraat en het bevoorradingsverkeer. • Continueren gratis parkeren/blauwe zone. • Bereikbaarheid en beleving is aantrekkelijk voor voetgangers. • Goed toegankelijk voor ouderen en minder validen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voortzetten ingezette beleid; verkeer concentreren op wijkontsluitingswegen, daarbinnen 30 km zones. • Tegengaan van sluipverkeer. • Veilige schoolomgeving. • Veilige fietsroutes. • Tegenstelling tegengaan sluipverkeer i.r.t. bereikbaarheid. • Voldoende parkeerplaatsen beschikbaar in alle woonwijken. Per wijk/buurt is maatwerk nodig. • Verbetering van de entree bij de Leidseweg Noord, d.m.v. een oplossing binnen de locatie Intratuin. • Onderzoeken nieuwe ontsluiting Krimwijk II. • In stand houden en waar mogelijk verbeteren van huidig niveau van openbaar vervoer. 	<ul style="list-style-type: none"> • De bedrijventerreinen zijn goed bereikbaar, zowel op het terrein zelf als de ontsluitingsroutes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren bereikbaarheid van en vanuit Voorschoten per auto, met name aan de noordzijde bij Lammenschansplein.

CULTUURHISTORIE

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BEDRIJVEN Duurzame bedrijventerreinen met elk een eigen karakter	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Behouden en versterken cultuurhistorische waarden. • Zichtbaar en beleefbaar houden cultuurhistorische identiteit. • Herkenbaar houden accidentatie door ligging op strandwal en de historische structuur. • Creativiteit en maatwerk bij herbestemming / herontwikkelingen, passend in maat en schaal bij historisch karakter. • Behoud functionele differentiatie en typologieën. 	<ul style="list-style-type: none"> • Behouden van ankerpunten qua functie en typologie (zoals buurthuizen en kerken) als belangrijk onderdeel van de identiteit van de wijken en het dorp. • Creativiteit en maatwerk bij herbestemming / herontwikkelingen, passend in maat en schaal bij historisch karakter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Historische industriële karakter van de Hofweg, Rouwkooplaan en de Dobbewijk is vertrekpunt bij ontwikkeling evenals passende verduurzaming. 	<ul style="list-style-type: none"> • Behouden van agrarische bedrijven als belangrijke drager open veenweide-gebied. • Herkenbaar houden cultuurlandschappelijke elementen en structuren. • Herstel kwaliteit buitenplaatsen/landgoederen en de ensemblewaarde van gebouw en park. • Behoud en versterken ensemblewaarde erf- en parkinrichting (gebouwen en beplanting) incl. elementen en structuren als lanen, watergangen en toegangshekken.

RECREATIE EN TOERISME

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Beter profiteren van de nabijheid van de Vliet door het centrum te verbinden met de Vliet. • Creëren van waterrecreatie in het centrum. • Versterken van de verblijfsfunctie van het centrum en het verlengen van verblijfsduur. • Centrum als aantrekkelijk lokaal en regionaal recreatief winkelcentrum met evenementen en door een mix van detailhandel en horeca. • Centrum "historisch, bereikbaar en ontmoeting" als aantrekkelijke bestemming en schakel in toeristisch netwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Waterrecreatie langs de oevers van de Vliet. • Vliet meer zichtbaar en beleefbaar maken vanuit de wijken aan de Vliet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk maken van extensieve recreatie in buitengebied. • Langs de Vliet watergerelateerde recreatie en bedrijvigheid mogelijk maken. • Versterken van de relatie met de Vliet. • Realisatie van een wandelverbinding langs de Vliet. • onderzoeken van mogelijkheid voor fiets en wandelroutes, een zgn. slow lane langs de Vliet. • Onderzoeken van mogelijke kano- en andere vaarroutes. • Versterken fietsen wandelroutenetwerk, door aanleg ontbrekende schakels en door betere promotie van bestaande routes.

MILIEU

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BEDRIJVEN Duurzame bedrijventerreinen met elk een eigen karakter	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Meervoudig ruimtegebruik. • Functiemenging: Bij nieuwe functies rekening houden met bestaande woonfuncties. • Bij het toevoegen van nieuwe woningen mogen bestaande bedrijven niet in hun bedrijfsvoering beperkt worden. • Nastreven van voldoende woon- en leefkwaliteit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Creëren van voldoende waterbergend vermogen o.a. door het tegengaan verstening van tuinen, waterbergend vermogen, klimaat adaptatie. • Duurzaam ingerichte woonomgeving o.a. door levensloopbestendig bouwen. • Verduurzamen van het woningbestand en daarvoor ruimte bieden voor duurzaamheidsmaatregelen bestaande bebouwing. • Nieuwbouwwoningen hebben minimaal energielabel A. • Aandacht voor energiebesparing. • Inzetten op anders kijken naar afval en een mentaliteitsverandering te weeg brengen door afval als grondstof te zien. 	<ul style="list-style-type: none"> • Weren van bedrijvigheid uit de meest milieu-bedreigende categorieën (4.1 en hoger) om ontwrichting te voorkomen. • Verduurzamen van het bedrijvenbestand daarvoor ruimte bieden voor duurzaamheidsmaatregelen bestaande bebouwing. 	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 reductie door afronden saneren glastuinbouw. • Ruimte bieden aan duurzaamheidsmaatregelen daar waar inpasbaar in het landschap. • Regionale samenwerking. • Verbanden opzoeken om duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren.

WONEN

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen zorgbehoevenden en ouderen dichtbij centrum en/of voorzieningen. • Streven naar een gevarieerd centrum, daarom is er geen concentratie van (kwetsbare) doelgroepen. • Waar mogelijk wonen boven winkels om de leefbaarheid te vergroten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bij nieuwbouw wordt percentage sociale huur en koop van samen 30% gehanteerd. • Streven naar gevarieerde woonwijken daarom is er geen concentratie van (kwetsbare) doelgroepen. • Nieuwbouw is gericht op: Andersoortige woningen bouwen dan er nu al zijn, aanvullend aanbod, doorstroming bevorderen. • Ruimte bieden voor alternatieve woonvormen. • Levensloop bestendig bouwen volgens de normen van de woonkeur. • Langer zelfstandig wonen is mogelijk door hoog voorzieningen niveau in de wijken. • Stimuleren van een evenwichtige bevolkingssamenstelling. • Langer zelfstandig wonen in de wijk in een passende woning voor ouderen en mensen met een beperking. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen extra woningbouw in buitengebied anders dan transformatie of herontwikkeling van bestaande bebouwing, waarbij als uitgangspunt versterking van de bestaande kwaliteiten wordt gehanteerd. Met uitzondering van reeds gemaakte afspraken zoals bijv. voor de Duivenvoordecorridor of Starrenburg III.

GROEN, WATER EN OPENBARE RUIMTE

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BEDRIJVEN Duurzame bedrijventerreinen met elk een eigen karakter	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Ter stimulatie van het langer verblijven in het centrum de bekendheid van het Burgemeester Berkhoutpark vergroten en beter verbinden met het centrum. • Beter benutten van de nabijheid van de Vliet en deze te verbinden met het centrum. • Vergroten van de toegankelijkheid van het centrum door belemmeringen in de openbare ruimte voor mensen met een fysieke beperking worden zoveel mogelijk voorkomen en weggenomen. • Verbetering van de uitstraling van het centrum o.a. door vuilcontainers ondergronds. • Vergroten van de verblijfskwaliteit van het centrum door het toevoegen van groen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijhouden van zone langs de Vliet en waar mogelijk versterken. • Behouden van het groene karakter o.a. door het tegengaan verstening van tuinen. • Handhaven en versterken van het groene karakter door: Versterken van de wijkgroenstructuur en het versterken en herstellen van de laanbomenstructuur. • Vergroten van de diversiteit en authenticiteit van het groen. • Verspreiden van natuurlijke speelplaatsen. • Faciliteren sporten en spelen voor jongeren in de openbare ruimte. • Inzetten van de openbare ruimte om de leefbaarheid te vergroten. Uitnodigend om te ontmoeten en het versterken van sociale netwerken. • Vergroten van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor minder validen en ouderen. • Verbeteren van de kwaliteit en de uitstraling van de openbare ruimte door vuilcontainers ondergronds en te streven naar biologische alternatieven van onkruidbestrijding en onkruidbestrijding op verharding. • Aanpakken van Waterproblematiek in klei-veengebieden in Adegeest, Noord Hofland en Vlietwijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken van het groene karakter van bedrijventerreinen door: Groene omkadering bedrijventerreinen en door beperkte ruimte op maaiveld voor groen zoeken naar alternatieve mogelijkheden zoals verticale tuinen of groene daken voor schone lucht, isolatie en uitstraling. 	<ul style="list-style-type: none"> • Behouden en waar mogelijk versterken van groene buffers rondom Voorschoten. • Behouden en waar mogelijk versterken van biodiversiteit en flora en fauna. • Regionale samenwerkingsverbanden opzoeken ter vergroting bewustwording groene waarde buffers. • Behoud van/ stimulering van agrarische sector als drager van het landschap. • De Vliet verbinden met het centrum. • Recreatief medegebruik om draagvlak voor behoud van het gebied te vergroten. • Aanpakken van waterproblematiek in klei-veengebieden.



ECONOMIE

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BEDRIJVEN Duurzame bedrijventerreinen met elk een eigen karakter	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Versterken van het centrum door concentratie van detailhandel. • Een integraal plan voor de inrichting van de openbare ruimte in het centrum. • Verbinden Schoolstraat en Voorstraat. • Versterken concurrentiekracht van het centrum. Het centrum als recreatief winkelgebied met weinig leegstand en welke een duidelijke profilering heeft ten opzichte van andere winkelgebieden door de kernwaarden historisch, bereikbaar en ontmoeting beter zichtbaar te maken. • Het centrum als ontmoetingsplek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continueren van Bedrijf aan huis beleid. • Goed klimaat voor ZZP-ers met bijbehorende faciliteiten passend bij de schaal van de omgeving. • Faciliteren ZZP-ers. • Versterken van Noord Hofland als boodschappencentrum. • Functiemenging waar mogelijk toestaan om de levendigheid te vergroten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren bereikbaarheid van de bedrijven aan de Leidseweg Noord. • Verder versterken bedrijventerreinen Dobbewijk en Rouwkooplaan. • Nieuwe bedrijven concentreren op deze bedrijventerreinen. • Een goede bereikbaarheid binnen, van en naar Voorschoten per weg en OV. • Verbetering van de openbare ruimte van het terrein Rouwkooplaan • Sterke bedrijventerreinen als ondersteuning van het woonklimaat. • Ruimte voor innovatieve zorgbedrijven. • Verdere deregulering, regels worden waar mogelijk geschrapt of vereenvoudigd om het ondernemersklimaat te versterken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toekomstbestendige agrarische sector als drager van het open landschap. • Ontwikkelingsruimte en schaalvergroting is mogelijk binnen kaders. • Kleinschalige horeca passen bij de unieke gebiedskwaliteiten is mogelijk.

VEILIGHEID, GEZONDHEID, ZORG, SPORT, ACCOMMODATIES, ONDERWIJS EN CULTUUR

CENTRUM Goed bereikbare ontmoetingsplek	WOONWIJKEN Veilige en toegankelijke woonbuurten	BEDRIJVEN Duurzame bedrijventerreinen met elk een eigen karakter	BUITENGEBIED Vitaal en toekomstbestendig buitengebied
<ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen multifunctioneel gebruik accommodaties. • Stimuleren van bewonersparticipatie ter vergroting van de leefbaarheid en sociale cohesie. • Behoud voorzieningenniveau (divers cultureel aanbod) als basis voor de leefbaarheid en mogelijkheid tot participeren. • Kwaliteit van de openbare ruimte behouden o.a. door structureel onderhoud kunst gemeente in de openbare ruimte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verhogen veiligheidsgevoel door prioritering preventie en opsporing. • Bevorderen multifunctioneel gebruik accommodaties. • Levensloopbestendig en flexibel bouwen. • Stimuleren van bewonersparticipatie ter vergroting van de leefbaarheid en sociale cohesie. • Behoud voorzieningenniveau als basis voor de leefbaarheid. • Structureel onderhoud kunst gemeente in de openbare ruimte. • Basisvoorzieningen als winkels en zorg liggen bij voorkeur op loopafstand en zijn anders via OV of doelgroepen vervoer bereikbaar. • Goede spreiding van de scholen over de wijken. • Stimuleren van bewegen en sporten door uitnodigende inrichting van openbare ruimte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veilige en schone inrichting bedrijventerreinen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van bewegen en sporten door het versterken van fiets- en wandelroutes.



UITVOERING

UITVOERING



9.1 GRONDBELEID

Deze structuurvisie vormt een nieuw en belangrijk gemeentelijk beleidskader voor latere bestemmingsplannen en omgevingsplannen die voor zowel de gemeente als de burger bindend zijn. Met de visie beoogt de gemeente een goede ruimtelijke ordening en een versterking van de levensvatbaarheid van het gebied (en wordt een eerste inzicht gegeven in de bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van eventuele nieuwe ontwikkelingen die zich in de toekomst in het gebied kunnen voordoen).

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is bepaald dat structuurvisies dienen in te gaan op de wijze waarop ontwikkelingen tot stand zullen worden gebracht. In geval van nieuwe ontwikkelingen, op basis van het beperken van risico's en gemeentelijke investeringen, ziet de gemeente voor zichzelf echter een faciliterende rol weggelegd. Alleen in situaties van publiek of maatschappelijk belang zal het in eigendom verwerven van een locatie worden overwogen.

In de Wro is een afdeling opgenomen omtrent grondexploitatie. Doel hiervan is de mogelijkheid voor gemeenten om kosten te verhalen, eisen te stellen aan de inrichting en de kwaliteit of de realisatie van bouwlocaties te verbeteren. Dit brengt met zich mee dat de gemeente bij vaststelling van bestemmingsplannen, projectbesluit of wijziging ex artikel 3.6 lid 1 Wro, waarin nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, de kosten die zij maakt moet verhalen. In voorkomende gevallen dient de gemeente hierom gelijktijdig met het bestemmingsplan een exploitatieplan vast te stellen. Deze verplichting is vastgelegd in de Wro. Indien echter partijen voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan een overeenkomst over grondexploitatie sluiten en hiermee kostenverhaal door de gemeente is verzekerd, kan van de vaststelling van een exploitatieplan worden afgezien.

9.2 PLAN M.E.R.

Sinds 1 juli 2008 moeten alle overheden conform de Wro structuurvisies opstellen voor hun grondgebied. Structuurvisies zijn vaak m.e.r.-plichtig. M.e.r. is een procedure met als hoofddoel het milieubelang volwaardig te laten meewegen bij de voorbereiding en vaststelling van plannen en besluiten. Bijlagen C en D van het Besluit milieueffectrapportage sommen de activiteiten op waarvoor de m.e.r.-plicht kan gelden.

Een milieueffectrapport is wettelijk verplicht bij een structuurvisie als:

- de visie kaders stelt voor één of meer van de activiteiten uit die bijlagen. Daarnaast moet de omvang van die activiteiten de drempelwaarden die in de bijlagen zijn genoemd, overschrijden.
- de activiteiten in het plan mogelijk significante gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden in (de omgeving van) het plangebied, zodat een 'passende beoordeling' nodig is. Deze mag aansluiten bij het abstractieniveau van het plan.

Deze structuurvisie is gericht op behoud en versterken van de bestaande kwaliteiten van Voorschoten. In de structuurvisie zelf worden geen kaders gesteld voor activiteiten uit bijlagen C en D van het Besluit milieueffectrapportage. In hoofdstuk 7.4 is een aantal gebieden genoemd waarvoor na vaststelling van de structuurvisie een gebiedsuitwerking wordt opgesteld om te bepalen welk specifiek beleid de gemeente gaat voeren.

Het is van belang om te onderbouwen of een m.e.r.-beoordeling (plan-m.e.r.) gekoppeld aan de structuurvisie Voorschoten 2025 'Groen, veilig en betrokken' nodig is. Uit bovenstaande analyse blijkt dat een plan-m.e.r.-procedure gekoppeld aan de structuurvisie niet noodzakelijk is.

9.3 UITVOERINGSPROGRAMMA

De ambities uit deze structuurvisie zijn doorvertaald naar een uitvoeringsprogramma met maatregelen voor het verwezenlijken van de visie voor Voorschoten 2025 "Groen, veilig en betrokken".

Financiële dekking van het uitvoeringsprogramma is een voorwaarde voor het realiseren van deze ambities. In eerste instantie kan een groot deel van de maatregelen met inzet van de bestaande ambtelijke capaciteit en inzet van financiële middelen vanuit de reguliere begroting worden uitgevoerd.

Een deel van de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie staat ook in de uitvoeringsprogramma's van de reeds door de raad vastgestelde visies zoals de woonvisie. Voor een deel van de uitvoeringsprogramma's van deze sectorale visies is binnen de bestaande begroting geen ruimte. Binnen de ambities van alle visies en de bijbehorende participatietrajecten zijn deze maatregelen zeer gewenst. Echter geeft de huidige financiële ruimte geen mogelijkheid om de ambities te verwezenlijken. In dat geval moet het vinden van extra financiële ruimte voor deze maatregelen eerst verder uitgewerkt worden. Mogelijk dat door subsidies, verdere prioritering, fasering of versoering van de maatregelen financiële ruimte kan worden gevonden.



	PROJECT	FASERING	KOSTENINDICATIE
1	Uitwerken sturingsfilosofie in transitieperiode naar de omgevingswet, incl. de rol die het betreffende bestuursorgaan wil innemen.	2017-2019	€50.000
2	Evaluatie structuurvisieproces met aanbevelingen voor opstellen omgevingsvisie.	2017	Binnen bestaand budgettair kader
3	Werken aan bewustwording van de huidige kwaliteiten van Voorschoten door kennisvergroting en kennisdeling.		Binnen bestaand budgettair kader
4	Inzetten van gedragsbeïnvloeding (naast kennisvergroting en deling) om de kwaliteit van de leefomgeving te vergroten voor minimaal de sectoren die benoemd zijn voor de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in de omgevingswet.		€ 5.000 structureel
5	Invullen ontbrekende schakels wandel- en fietspaden.	zie Meerjarenplan Duin, Horst en Weide	-
6	Versterken stad-land verbindingen.	zie Meerjarenplan Duin, Horst en Weide	-
7	Versterken waterbeleving en gebruik waterstructuren onder andere door de mogelijkheden voor waterrecreatie te onderzoeken.	zie Meerjarenplan Duin, Horst en Weide	-
8	Onderzoek naar mogelijkheden van het vergroten van de toegankelijkheid landgoederen en buitenplaatsen.		pm

VERVOLG TABEL

	PROJECT	FASERING	KOSTENINDICATIE
9	Onderzoek naar de haalbaarheid om de kwaliteit en de kwantiteit van het groen te vergroten bij evaluatie van Groenstructuurvisie.	2018	Binnen bestaand budgettair kader
10	De verbindingen tussen de verschillende (recreatieve) bestemmingen aantrekkelijker te maken, om de verblijfsduur van de toerist te verlengen.	zie economische visie	-
11	Versterken van het centrum als aantrekkelijke plek voor ontmoeting door concentratie van detailhandel en aansluitende functies met gebruik van de kernwaarden: historisch, ontmoeting en bereikbaar.	Reguliere begroting taskforce, uitvoering kadernota 2017-2020	-
12	Verder versterken van ondernemersklimaat ter vergroting van de betrokkenheid en de sociale cohesie.		pm
13	Onderzoek naar optimaal gebruik van gemeentelijke accommodaties.	2017-2019	Binnen bestaand budgettair kader
14	Opstellen integrale wijkprofielen als basis voor bestemmingsplannen/ omgevingsplan.	Woonvisie	-
15	Het opstellen van integrale gebiedsuitwerkingen voor het centrum, de zone langs de Vliet en korte Vliet en het Rijnlandroute tracé.	Vanaf 2016	Binnen bestaand budgettair kader
16	Verkennen van innovatieve vormen van duurzame energie in regionale samenwerkingsverbanden.		pm
17	Stimuleren en faciliteren wijk- en buurverenigingen.		pm



gemeente VOORSCHOTEN

Deze uitgave is tot stand gekomen
met ondersteuning van
BalCompany en
Lijntjes Grafische Vormgeving

Auteur

M van der Laan

Samenstelling

Werkorganisatie Duivenvoorde

September 2016

